

➔ [Gå til opprinnelig kunngjort versjon](#)

Forskrift om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften)

Dato	FOR-2016-08-12-974
Departement	Nærings- og fiskeridepartementet
Publisert	I 2016 hefte 11
Ikrafttredelse	01.01.2017
Sist endret	FOR-2020-02-13-159 fra 19.02.2020
Endrer	FOR-2006-04-07-402
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-2016-06-17-73-§2, LOV-2016-06-17-73-§5, LOV-2016-06-17-73-§7a, LOV-2016-06-17-73-§9, LOV-2016-06-17-73-§16
Kunngjort	18.08.2016 kl. 11.00
Rettet	11.11.2016 (§ 24-4 annet ledd)
Korttittel	Anskaffelsesforskriften – FOA

Kapitteleversikt:

Del I. Alminnelige bestemmelser (§§ 1-1 - 7-9)

Del II. Anskaffelser under EØS-terskelverdiene og særlige tjenester (§§ 8-1 - 11-2)

Del III. Anskaffelser over EØS-terskelverdiene (§§ 12-1 - 29-2)

Del IV. Anskaffelser av helse- og sosialtjenester (§§ 30-1 - 30-10)

Del V. Plan- og designkonkurranser (§§ 31-1 - 31-4)

Del VI. Avsluttende bestemmelser (§§ 32-1 - 32-2)

Vedlegg 1. Bygge- og anleggsaktiviteter

Vedlegg 2. Særlige tjenester

Vedlegg 3. Helse- og sosialtjenester

Vedlegg 4. Helse- og sosialtjenester som er omfattet av § 30-2

Vedlegg 5. Internasjonale konvensjoner

Hjemmel: Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet 12. august 2016 med hjemmel i lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven) § 2, § 5, § 7a, § 9 og § 16.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XVI nr. 2 (direktiv 2014/24/EU sist endret ved forordning (EU) 2019/1828).

Endringer: Endret ved forskrifter 9 des 2016 nr. 1483, 20 des 2016 nr. 1744, 20 april 2017 nr. 484, 19 des 2017 nr. 2247, 4 april 2018 nr. 533, 12 feb 2020 nr. 128, 13 feb 2020 nr. 159 (i kraft 19 feb 2020).

Rettelser: 11.11.2016 (§ 24-4 annet ledd).

Del I. Alminnelige bestemmelser

Kapittel 1. Virkeområde

§ 1-1. *Hvilke anskaffelser som er omfattet av forskriften*

Forskriften gjelder når oppdragsgivere som nevnt i § 1-2 inngår vare-, tjeneste- eller bygge- og anleggskontrakter, eller gjennomfører plan- og designkonkurranser, med en anslått verdi som er lik eller overstiger 100 000 kroner ekskl. mva.

§ 1-2. *Hvem forskriften gjelder for*

- (1) Forskriften gjelder for følgende oppdragsgivere:
 - a) statlige myndigheter
 - b) fylkeskommunale og kommunale myndigheter
 - c) offentligrettslige organer
 - d) sammenslutninger med en eller flere oppdragsgivere som nevnt i bokstav a til c.
- (2) Et offentligrettslig organ er et organ som
 - a) er opprettet for å tjene allmennhetens behov og ikke er av industriell eller forretningsmessig karakter,
 - b) er et selvstendig rettssubjekt og
 - c) har tilknytning til det offentlige ved at
 1. organet hovedsakelig er finansiert av offentlige myndigheter eller andre offentligrettslige organer,
 2. organets forvaltning er underlagt slike myndigheters eller organers ledelsesmessige kontroll eller
 3. organet har et administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan der over halvparten av medlemmene er oppnevnt av slike myndigheter eller organer.

§ 1-3. *Subsidierte bygge- og anleggskontrakter og tilknyttede tjenstekontrakter*

- (1) Anskaffelsesloven og forskriften gjelder for følgende kontrakter som oppdragsgivere som nevnt i § 1-2 ikke inngår selv, men som de yter et direkte tilskudd til med mer enn 50 prosent:
 - a) bygge- og anleggskontrakter med en anslått verdi som er lik eller overstiger 7,2 millioner kroner ekskl. mva. og som gjelder anleggsarbeider som angitt i vedlegg 1 eller oppføring av sykehus, idretts-, rekreasjons- og fritidsanlegg, skole- og universitetsbygninger eller bygninger til forvaltningsformål
 - b) tjenstekontrakter med tilknytning til en bygge- og anleggskontrakt som nevnt i bokstav a, med en anslått verdi som er lik eller overstiger 2,05 millioner kroner ekskl. mva.

(2) Ved inngåelse av kontrakter etter første ledd er tilskuddsmottakeren oppdragsgiver i henhold til anskaffelsesloven og forskriften. Tilskuddsgiveren skal underrette tilskuddsmottakeren om denne bestemmelsen, senest ved tildelingen av tilskuddet.

0 Endret ved forskrifter 4 april 2018 nr. 533 (i kraft 6 april 2018), 12 feb 2020 nr. 128.

Kapittel 2. Unntak

§ 2-1. Unntak for anskaffelser som er omfattet av andre regler

- (1) Forskriften gjelder ikke for
 - a) anskaffelser knyttet til utøvelsen av forsyningsaktiviteter
 - b) anskaffelser på forsvars- og sikkerhetsområdet som definert i forskrift om forsvars- og sikkerhetsanskaffelser § 1-3 første ledd
 - c) konsesjonskontrakter.
- (2) Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke for kontrakter om offentlig persontransport med jernbane eller t-bane som er omfattet av forskrift 17. desember 2010 nr. 1673 om offentlig persontransport.
- (3) Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke for anskaffelser som oppdragsgiveren
 - a) er forpliktet til å gjennomføre etter anskaffelsesreglene
 1. i en internasjonal avtale med offentlige myndigheter utenfor EØS-området, og som omfatter ytelser som er beregnet på et felles prosjekt som avtalepartene gjennomfører eller utnytter,
 2. i en internasjonal avtale i forbindelse med stasjonering av tropper eller
 3. som er fastsatt av en internasjonal organisasjon, eller
 - b) velger å gjennomføre etter anskaffelsesregler som er fastsatt av en internasjonal organisasjon eller finansieringsinstitusjon, forutsatt at organisasjonen eller institusjonen fullt ut finansierer anskaffelsen. Dersom en slik organisasjon eller institusjon finansierer hoveddelen av anskaffelsen, skal partene avtale hvilke regler som skal gjelde.
- (4) Oppdragsgiveren skal underrette departementet om internasjonale avtaler som nevnt i tredje ledd bokstav a nr. 1.

§ 2-2. Unntak for anskaffelser som gjelder sikkerhetsmessige forhold eller som er erklært hemmelige

- (1) Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke for anskaffelser
 - a) som oppdragsgiveren kan unnta etter EØS-avtalen artikkel 123, eller
 - b) som er erklært hemmelige eller bare kan utføres under særlige sikkerhetstiltak i henhold til lov, forskrift eller forvaltningsvedtak, og de aktuelle vesentlige interessene ikke kan sikres gjennom mindre inngripende tiltak.
- (2) Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke dersom anvendelsen av disse vil forhindre oppdragsgiveren fra å ivareta vesentlige sikkerhetsinteresser. Anskaffelsesloven og forskriften gjelder likevel dersom oppdragsgiveren kan ivareta disse interessene ved mindre inngripende tiltak, for eksempel ved å pålegge leverandørene taushetsplikt.

0 Endret ved forskrift 20 april 2017 nr. 484 (i kraft 1 mai 2017).

§ 2-3. Unntak for tjenestekontrakter som inngås på grunnlag av en enerett

Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke for tjenestekontrakter som oppdragsgiveren inngår med en annen oppdragsgiver som har en enerett til å utføre tjenesten. Dette gjelder bare når eneretten er tildelt ved lov, forskrift eller kunngjort forvaltningsvedtak som er forenlig med EØS-avtalen.

§ 2-4. Unntak for visse tjenestekontrakter

Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke for kontrakter om

- a) erverv eller leie av jord, eksisterende bygninger eller annen fast eiendom, eller om rettigheter til slik eiendom
- b) anskaffelse, utvikling, produksjon eller samproduksjon av programmateriale som er beregnet på kringkasting eller audiovisuelle bestillingstjenester, og som en kringkaster eller tjenestetilbyder inngår, eller kontrakter om sendetider eller programtilbud som oppdragsgiveren inngår med en kringkaster eller tjenestetilbyder
- c) voldgifts- og meklings-tjenester
- d) følgende juridiske tjenester:
 1. representasjon ved advokat i tvistesaker for nasjonale eller internasjonale domstoler, nemnder, offentlige myndigheter eller institusjoner, eller ved nasjonal eller internasjonal voldgift eller mekling
 2. juridisk rådgivning ved advokat til forberedelse av en sak som nevnt i nr. 1 eller der det er klar sannsynlighetsovervekt for at spørsmålene rådgivningen gjelder, vil bli gjenstand for en slik sak
 3. notarialforretninger
 4. tjenester som blir utført av en formuesforvalter, verge eller annen person som er oppnevnt av en domstol eller nemnd eller ved lov til å utføre bestemte oppgaver under tilsyn fra en domstol eller nemnd
- e) følgende finansielle tjenester:
 1. lån
 2. tjenester i forbindelse med emisjon, salg, kjøp eller annen overdragelse av verdipapirer eller andre finansielle instrumenter
 3. sentralbank-tjenester
 4. prosjekter som oppdragsgiveren utfører sammen med European Financial Stability Facility eller European Stability Mechanism
- f) ansettelse
- g) sivilforsvars-, beredskaps- eller forebyggings-tjenester som oppdragsgiveren inngår med ideelle organisasjoner, og som er omfattet av CPV-kodene 75250000 (brannvesen og redningstjenester), 75251000 (tjenester utført av brannvesenet), 75251100 (brannbekjempelse), 75251110 (brannforebygging), 75251120 (bekjempelse av skogbranner), 75252000 (redningstjenester), 75222000 (sivilforsvarstjenester), 98113100 (kjernefysiske sikkerhetstjenester) eller 85143000 (ambulansetjenester) med unntak av pasienttransport med ambulanse
- h) tjenester som innebærer utøvelse av offentlig myndighet som er unntatt EØS-avtalen etter artikkel 39, jf. artikkel 32.

§ 2-5. Unntak for kontrakter om forsknings- og utviklingstjenester

(1) Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke for kontrakter om forsknings- og utviklingstjenester.

(2) Anskaffelsesloven og forskriften gjelder likevel for kontrakter som er omfattet av CPV-kodene 73000000 (forsknings- og utviklingsvirksomhet og tilhørende konsulent-tjenester), 73100000 (forskning og eksperimentell utvikling), 73110000 (forskning), 73111000 (forskningslaboratorietjenester), 73112000 (havforskning), 73120000 (eksperimentell utvikling), 73300000 (planleggingsarbeid og utførelse av forskning og utvikling), 73420000 (tidlig gjennomførlighetsundersøkelse og teknologisk demonstrasjon) eller 73430000 (test og evaluering), når

- a) utbyttet fullt ut tilfaller oppdragsgiveren til bruk i sin virksomhet, og
- b) oppdragsgiveren fullt ut betaler for tjenesten.

§ 2-6. Unntak for anskaffelser om elektronisk kommunikasjon

Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke for anskaffelser som hovedsakelig har til formål å sette oppdragsgiveren i stand til å stille til rådighet eller drive et offentlig elektronisk kommunikasjonsnett eller levere en eller flere offentlige elektroniske kommunikasjons-tjenester.

§ 2-7. Unntak for visse anskaffelser som foretas av oppdragsgivere som leverer posttjenester

Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke når en oppdragsgiver som leverer posttjenester som definert i forsyningsforskriften § 1-8 annet ledd bokstav a, inngår kontrakter knyttet til utøvelsen av følgende aktiviteter:

- a) tilleggstjenester som har forbindelse med og utelukkende utføres med elektroniske verktøy, inkludert sikker elektronisk overføring av kodede dokumenter, adresseforvaltningstjenester og overføring av rekommandert elektronisk post
- b) finansielle tjenester som er omfattet av CPV-kodene 66100000 (formidlingstjenester i forbindelse med bankvesen og investeringer) til 66720000 (reforsikring av ulykkes- og sykeforsikringer) eller § 2-4 bokstav e nr. 2 og 4, inkludert postanvisninger og postgirooverføringer
- c) filatelitjenester
- d) logistiktjenester som kombinerer fysisk levering eller lagring med funksjoner som ikke omfatter posttjenester.

Kapittel 3. Samarbeid i offentlig sektor

§ 3-1. Utvidet egenregi

(1) Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke ved utvidet egenregi, det vil si når oppdragsgiveren inngår kontrakter med et annet rettssubjekt

- a) som oppdragsgiveren utøver en kontroll over som svarer til den kontrollen han utøver over sin egen virksomhet,
- b) som utfører mer enn 80 prosent av sin aktivitet for oppdragsgiveren eller andre rettssubjekter som oppdragsgiveren kontrollerer, og
- c) som det ikke er direkte private eierandeler i.

(2) Kravet til kontroll i første ledd bokstav a er oppfylt når oppdragsgiveren utøver bestemmende innflytelse over både strategiske mål og viktige beslutninger i det kontrollerte rettssubjektet. Slik kontroll kan også utøves gjennom andre rettssubjekter som oppdragsgiveren kontrollerer på samme måte.

(3) Når vilkårene i første ledd er oppfylt, gjelder heller ikke anskaffelsesloven og forskriften når det kontrollerte rettssubjektet inngår kontrakter med

- a) det kontrollerende rettssubjektet, eller
- b) andre rettssubjekter som det kontrollerende rettssubjektet kontrollerer.

Dette gjelder bare når det ikke er direkte private eierandeler i rettssubjektene som angitt i bokstav a og b.

§ 3-2. Felles kontroll

(1) Selv om oppdragsgiveren ikke alene oppfylder vilkårene i § 3-1 første ledd, gjelder anskaffelsesloven og forskriften heller ikke når han inngår kontrakter med et annet rettssubjekt

- a) som oppdragsgiveren og andre oppdragsgivere i fellesskap utøver en kontroll over som svarer til den kontroll de utøver over sin egen virksomhet,
- b) som utfører mer enn 80 prosent av sin aktivitet for de kontrollerende oppdragsgiverne eller andre rettssubjekter som oppdragsgiverne kontrollerer og
- c) som det ikke er direkte private eierandeler i.

(2) Kravet til felles kontroll i første ledd bokstav a er oppfylt når

- a) det kontrollerte rettssubjektets styrende organer er sammensatt av representanter for alle de kontrollerende oppdragsgiverne. En representant kan representere flere av eller alle oppdragsgiverne;
- b) de kontrollerende oppdragsgiverne i fellesskap utøver bestemmende innflytelse over både strategiske mål og viktige beslutninger i det kontrollerte rettssubjektet; og
- c) det kontrollerte rettssubjektet ikke forfølger interesser som er i strid med de kontrollerende oppdragsgivernes interesser.

§ 3-3. Samarbeidsavtaler

Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke for kontrakter som inngås utelukkende mellom to eller flere oppdragsgivere, og som etablerer eller gjennomfører et samarbeid

- a) som har til formål å sikre at offentlige oppgaver blir utført for å oppnå et felles mål,
- b) som blir utført utelukkende av hensyn til offentlige interesser og
- c) der mindre enn 20 prosent av aktivitetene som samarbeidet omfatter, blir utført for andre enn oppdragsgiverne.

§ 3-4. Beregning av aktivitet

(1) Beregningen av den prosentvise aktiviteten etter § 3-1 første ledd bokstav b, § 3-2 første ledd bokstav b og § 3-3 bokstav c skal baseres på enten en gjennomsnittlig omsetning eller annen egnet aktivitetsbasert metode, for eksempel kostnader som er pådratt i tilknytning til varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene.

(2) Beregningen skal baseres på virksomhetens aktiviteter de siste tre årene før kontrakten blir inngått. Dette gjelder ikke dersom det ikke finnes relevante omsetningstall eller andre opplysninger for den aktuelle perioden fordi virksomheten ble stiftet eller aktivitetene ble igangsatt eller endret i perioden. Det er tilstrekkelig å vise at beregningen av fremtidig aktivitet er troverdig, særlig ved hjelp av forventet forretningsutvikling.

Kapittel 4. Definisjoner

§ 4-1. Kontraktstyper

I forskriften menes med

- a) *kontrakt*: gjensidig bebyrdende avtale som en eller flere oppdragsgivere inngår skriftlig med en eller flere leverandører;
- b) *varekontrakt*: kontrakt om kjøp, avbetalingskjøp, leasing eller leie, med eller uten rett til kjøp, av varer. En varekontrakt kan inkludere monterings- og installasjonsarbeid;
- c) *tjenestekontrakt*: kontrakt om utførelsen av tjenester, unntatt kontrakter som nevnt i bokstav d;
- d) *bygge- og anleggskontrakt*: kontrakt om
 1. utførelsen eller både utførelsen og planleggingen av bygge- og anleggsarbeider i forbindelse med aktiviteter som angitt i vedlegg 1,
 2. utførelsen eller både utførelsen og planleggingen av et bygge- og anleggsarbeid eller
 3. utførelsen på en hvilken som helst måte av et bygge- og anleggsarbeid som oppfyller kravene som er satt av en oppdragsgiver som har avgjørende innflytelse på arbeidets art eller planlegging;
- e) *bygge- og anleggsarbeid*: resultatet av et sett av bygge- og anleggsaktiviteter som i sin helhet er tilstrekkelig til å oppfylle en økonomisk eller teknisk funksjon;
- f) *særlige tjenester*: tjenester som angitt i vedlegg 2;
- g) *helse- og sosialtjenester*: tjenester som angitt i vedlegg 3;
- h) *konsesjonskontrakt*: tjenestekontrakt eller bygge- og anleggskontrakt der vederlaget består enten utelukkende av retten til å utnytte tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene eller en slik rett sammen med betaling, og der driftsrisikoen er overført fra oppdragsgiveren til leverandøren;
- i) *rammeavtale*: avtale som en eller flere oppdragsgivere inngår med en eller flere leverandører, og som har til formål å fastsette kontraktsvilkårene for de kontrakter som oppdragsgiveren skal inngå i løpet av en bestemt periode, særlig om pris og mengde.

§ 4-2. Dokumenter

I forskriften menes med

- a) *konkurransesgrunnlag*: alle dokumenter, unntatt kunngjøringen og det europeiske egenerklæringsskjemaet, som oppdragsgiveren utformer eller henviser til for å beskrive eller fastlegge elementene i anskaffelsen eller konkurransen, inkludert dokumenter som beskriver hva som skal anskaffes, kontraktsvilkårene og hvordan oppdragsgiveren skal gjennomføre konkurransen, kvalifikasjonsgrunnlag og eventuelle supplerende dokumenter og tilleggsopplysninger

- b) *anskaffelsesdokumentene*: fellesbetegnelse for kunngjøringen, konkurransegrunnlaget og det europeiske egenerklæringskjemaet.

§ 4-3. *Samordnede innkjøp*

I forskriften menes med

- a) *innkjøpssentral*: en oppdragsgiver som foretar samordnede innkjøp og eventuelt utfører tilknyttede innkjøpstjenester
- b) *samordnede innkjøp*: aktiviteter som på permanent grunnlag utføres på en av følgende måter:
1. anskaffelser av varer og tjenester til bruk for oppdragsgivere
 2. tildeling av kontrakter eller inngåelse av rammeavtaler om varer, tjenester eller bygge- og anleggsarbeider for oppdragsgivere
- c) tilknyttede innkjøpstjenester: støtte til innkjøpsaktiviteter, særlig i form av
1. å stille til rådighet teknisk infrastruktur som gjør det mulig for oppdragsgivere å inngå kontrakter
 2. å gi råd om gjennomføringen eller utformingen av anskaffelser
 3. å forberede og gjennomføre anskaffelser på vegne av oppdragsgivere.

0 Endret ved forskrift 19 des 2017 nr. 2247 (i kraft 1 jan 2018).

§ 4-4. *Standarder og spesifikasjoner*

I forskriften menes med

- a) *standard*: en offentlig tilgjengelig teknisk spesifikasjon som er godkjent av et anerkjent nasjonalt, europeisk eller internasjonalt standardiseringsorgan
- b) *europeisk teknisk bedømmelse*: en bedømmelse av vesentlige egenskaper ved en byggevares ytelse i samsvar med et europeisk bedømmelsesdokument som definert i forordning (EU) nr. 305/2011 (byggevareforordningen) artikkel 2 nr. 12
- c) *felles teknisk spesifikasjon*: en teknisk spesifikasjon for IKT som er utarbeidet i samsvar med forordning (EU) nr. 1025/2012 artikkel 13 og 14
- d) *teknisk referanse*: et produkt fra europeiske standardiseringsorganer, unntatt europeiske standarder, som er utarbeidet etter prosedyrer som er innført med tanke på utvikling av markedets behov
- e) *CPV-kode*: et referansenummer som viser til EU-kommisjonens felles klassifikasjon for offentlige innkjøp
- f) *CPC-kode*: et referansenummer som viser til De forente nasjoners sentrale produktnomenklatur.

§ 4-5. *Andre definisjoner*

I forskriften menes med

- a) *Doffin*: den norske offisielle databasen for kunngjøring;
- b) *TED-databasen*: den europeiske offisielle databasen for kunngjøring;
- c) *forsyningsaktiviteter*: aktiviteter som definert i forsyningsforskriften § 1-3 til § 1-9;
- d) *livssyklus*: alle faser i hele varens, tjenestens eller bygge- og anleggsarbeidets levetid fra anskaffelsen av råvarer eller opparbeidingen av ressurser, til avhendingen, kasseringen eller opphøret. Dette inkluderer blant annet forskning og utvikling, produksjon, handel, transport, bruk og vedlikehold;
- e) *alternativt tilbud*: et tilbud som på oppdragsgiverens oppfordring beskriver en annen løsning enn den som er beskrevet i anskaffelsesdokumentene;
- f) *berørte leverandører*: leverandørene som har levert en forespørsel om å delta i konkurransen og ikke har fått en meddelelse om at forespørselen er avvist eller forkastet, og alle leverandørene som har gitt tilbud;
- g) *karensperiode*: tidsrommet mellom meddelelsen om valget av leverandør og det tidspunktet oppdragsgiveren tidligst kan inngå kontrakten;
- h) *innovasjon*: innføring av en ny eller betydelig forbedret vare, tjeneste eller prosess, inkludert produksjons-, bygge- eller anleggsprosesser, en ny markedsføringsmetode eller en ny organisasjonsmetode innen forretningspraksis, arbeidsplassorganisering eller eksterne relasjoner.

Kapittel 5. Anvendelsesområde for de ulike delene i forskriften og terskelverdier

§ 5-1. Anvendelsesområde

- (1) Del I gjelder for alle anskaffelser som er omfattet av forskriften.
- (2) Del II gjelder for
 - a) kontrakter med en anslått verdi på minst 1,3 millioner kroner ekskl. mva., men som ikke overstiger EØS-terskelverdiene i § 5-3 første ledd, unntatt kontrakter om helse- og sosialtjenester
 - b) kontrakter om særlige tjenester med en anslått verdi på minst 1,3 millioner kroner ekskl. mva.
- (3) Del III gjelder for kontrakter med en anslått verdi som er lik eller overstiger EØS-terskelverdiene i § 5-3 første ledd.
- (4) Del IV gjelder kontrakter om helse- og sosialtjenester med en anslått verdi som er lik eller overstiger EØS-terskelverdien i § 5-3 annet ledd.
- (5) Del V gjelder for plan- og designkonkurranser med en anslått verdi på minst 1,3 millioner kroner ekskl. mva.
 - 0 Endret ved forskrift 4 april 2018 nr. 533 (i kraft 6 april 2018).

§ 5-2. Unntak fra del II

- (1) Del II gjelder ikke for kontrakter som
 - a) oppdragsgiveren bare kan inngå med en bestemt leverandør i markedet
 - b) oppdragsgiveren kan inngå på grunnlag av et usedvanlig fordelaktig tilbud som gjør det mulig å anskaffe ytelsene til en pris som ligger vesentlig under normale markedspriser
 - c) oppdragsgiveren på grunn av uforutsette omstendigheter ikke kan utsette inngåelsen av i den tidsperioden det vil ta å få gjennomført en åpen eller begrenset tilbudskonkurranse
 - d) gjelder tilleggssytelser som på grunn av uforutsette omstendigheter er strengt nødvendige for å få fullført en kontrakt, forutsatt at oppdragsgiveren inngår kontrakten om tilleggssytelsene med samme leverandør
 - e) oppdragsgiveren inngår etter en mislykket åpen eller begrenset tilbudskonkurranse, forutsatt at oppdragsgiveren ikke foretar vesentlige endringer i anskaffelsesdokumentene
 - f) gjelder varer eller tjenester som kjøpes på børs, råvarebørs eller lignende marked
 - g) gjelder dekningskjøp som er nødvendige fordi en konkurranse må avlyses, eller fordi det har oppstått en tvist som forsinker en kontraktsinngåelse, forutsatt at oppdragsgiveren ikke inngår kontrakten om dekningskjøp for en lengre periode enn det som er nødvendig for å få gjennomført en åpen eller begrenset tilbudskonkurranse.
- (2) Første ledd gjelder ikke for kontrakter om særlige tjenester som overstiger EØS-terskelverdien i § 5-3 annet ledd.
 - 0 Endret ved forskrift 20 april 2017 nr. 484 (i kraft 1 mai 2017).

§ 5-3. EØS-terskelverdier

- (1) EØS-terskelverdiene er
 - a) 1,3 millioner kroner ekskl. mva. for statlige myndigheters vare- og tjenestekontrakter og plan- og designkonkurranser
 - b) 2,05 millioner kroner ekskl. mva. for andre oppdragsgiveres vare- og tjenestekontrakter og plan- og designkonkurranser
 - c) 51,5 millioner kroner ekskl. mva. for bygge- og anleggskontrakter.

(2) EØS-terskelverdien er 7,2 millioner kroner ekskl. mva. for kontrakter om særlige tjenester og kontrakter om helse- og sosialtjenester.

(3) For statlige myndigheters varekontrakter på forsvars- og sikkerhetsområdet gjelder terskelverdien i første ledd bokstav a bare for varer som angitt i WTO-avtalen om offentlige anskaffelser tillegg I vedlegg 4 punkt 2, mens terskelverdien i første ledd bokstav b gjelder for øvrige varer på forsvars- og sikkerhetsområdet.

0 Endret ved forskrifter 4 april 2018 nr. 533 (i kraft 6 april 2018), 12 feb 2020 nr. 128.

§ 5-4. Beregning av anskaffelsens anslåtte verdi

(1) Oppdragsgiveren skal beregne kontraktens verdi på grunnlag av et anslag over den samlede betalingen ekskl. mva., inkludert enhver form for opsjon som er fastsatt i anskaffelsesdokumentene. Eventuelle betalinger eller premier til leverandørene skal tas med i beregningen.

(2) Beregningen skal være forsvarlig på tidspunktet for kunngjøringen av konkurransen. For anskaffelser som ikke krever kunngjøring, skal beregningen være forsvarlig på det tidspunktet oppdragsgiveren innleder anskaffelsesprosessen.

(3) Dersom oppdragsgiveren består av flere atskilte driftsenheter, skal den samlede anslåtte verdien for alle driftsenhetene legges til grunn for beregningen. Dette gjelder likevel ikke når en driftsenhet selv er ansvarlig for sine anskaffelser eller visse kategorier anskaffelser.

(4) Oppdragsgiveren skal ikke velge beregningsmåte eller dele opp en kontrakt med det formål å unnta kontrakten fra forskriften.

(5) Ved rammeavtaler og dynamiske innkjøpsordninger skal oppdragsgiveren legge til grunn den maksimale verdien av alle kontraktene som han forventer å inngå i løpet av avtalens eller ordningens varighet.

(6) Ved konkurranse om innovasjonspartnerskap skal oppdragsgiveren legge til grunn den maksimale verdien av forsknings- og utviklingsaktivitetene som skal utføres i løpet av partnerskapet. I tillegg skal oppdragsgiveren ta med i beregningen verdien av varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som han forventer å få utviklet og anskaffet ved det planlagte partnerskapets opphør.

(7) Ved bygge- og anleggskontrakter skal oppdragsgiveren ta hensyn til verdien av både bygge- og anleggsarbeidene og alle varene og tjenestene som oppdragsgiveren stiller til leverandørens rådighet, og som er nødvendige for å utføre arbeidene.

(8) Dersom oppdragsgiveren planlegger å anskaffe tjenester, bygge- og anleggsarbeider eller ensartede varer ved separate delkontrakter, skal den samlede verdien av alle delkontraktene legges til grunn. Dersom den samlede verdien av delkontraktene er lik eller overstiger en terskelverdi i § 5-1, jf. § 5-3, skal denne terskelverdien legges til grunn ved avgjørelsen av hvilken del av forskriften som gjelder for hver enkelt delkontrakt. For anskaffelser der den samlede verdien av alle delkontraktene overstiger en terskelverdi i § 5-3, gjelder likevel bare del I for delkontrakter om varer og tjenester med en anslått verdi under 750 000 kroner og bare del II for delkontrakter om bygge- og anleggsarbeider med en anslått verdi under 9,6 millioner kroner, når verdien av de respektive delkontraktene ikke overstiger 20 prosent av den samlede verdien av alle delkontraktene som anskaffelsen er delt opp i.

(9) Ved vare- og tjenestekontrakter som oppdragsgiveren inngår regelmessig eller som skal fornyes innenfor et bestemt tidsrom, skal oppdragsgiveren beregne kontraktens verdi på grunnlag av

- a) den samlede faktiske verdien av liknende kontrakter som er tildelt i løpet av de foregående 12 månedene eller det foregående regnskapsåret, om mulig justert for forventede endringer i løpet av de 12 etterfølgende månedene, eller
- b) den samlede anslåtte verdien av de kontraktene som vil bli tildelt i løpet av 12 måneder fra den første leveransen, eller i løpet av regnskapsåret dersom dette er lengre enn 12 måneder.

- (10) Ved kontrakter om leasing, leie eller avbetalingskjøp av varer gjelder følgende:
- for tidsbegrensede kontrakter med en varighet på 12 måneder eller kortere skal verdien beregnes på grunnlag av kontraktens samlede verdi
 - for tidsbegrensede kontrakter med varighet over 12 måneder skal verdien beregnes på grunnlag av kontraktens samlede verdi, inkludert anslått restverdi
 - for tidsubegrensede kontrakter eller kontrakter der varigheten ikke kan fastsettes nærmere, skal verdien beregnes på grunnlag av den månedlige verdien multiplisert med 48.
- (11) Ved beregningen av verdien av visse tjenestekontrakter skal følgende verdier inkluderes:
- forsikringstjenester: premier og andre former for vederlag
 - banktjenester og andre finansielle tjenester: gebyrer, provisjoner, renter og andre former for vederlag
 - kontrakter vedrørende prosjektering: honorarer, provisjoner og andre former for vederlag.
- (12) Ved tjenestekontrakter uten en fastsatt samlet pris gjelder følgende:
- for tidsbegrensede kontrakter med en varighet på 48 måneder eller mindre skal verdien beregnes på grunnlag av den samlede verdien for hele kontraktens varighet
 - for tidsubegrensede kontrakter eller kontrakter med en varighet på over 48 måneder skal verdien beregnes på grunnlag av den månedlige verdien multiplisert med 48.
- (13) Ved plan- og designkonkurranser skal oppdragsgiveren beregne verdien på grunnlag av betalinger eller premier til deltakerne i konkurransen. Dersom plan- og designkonkurransen skal lede til inngåelsen av en tjenestekontrakt, skal oppdragsgiveren beregne verdien på grunnlag av kontraktens anslåtte verdi i tillegg til eventuelle betalinger eller premier til deltakerne i konkurransen.

0 Endret ved forskrifter 19 des 2017 nr. 2247 (i kraft 1 jan 2018), 4 april 2018 nr. 533 (i kraft 6 april 2018), 12 feb 2020 nr. 128.

Kapittel 6. Blandede anskaffelser

§ 6-1. *Blandede anskaffelser av ytelser som alle er omfattet av forskriften*

- (1) Kontrakter om minst to typer ytelser (varer, tjenester eller bygge- og anleggsarbeider) skal inngås etter reglene som gjelder for ytelsen som utgjør kontraktens hovedelement.
- (2) I en blandet kontrakt om forskjellige typer tjenester (særlige tjenester, helse- og sosialtjenester og andre tjenester), eller varer og tjenester, utgjør ytelsene som har den høyeste verdien, kontraktens hovedelement.
- (3) Det er den samlede anslåtte kontraktsverdien av den blendede kontrakten som skal legges til grunn ved beregningen av kontraktens verdi for å avgjøre hvilken del av forskriften som gjelder.
- (4) Dersom ytelsene i en blandet kontrakt kan skilles fra hverandre på en objektiv måte, og
- ytelsen som utgjør kontraktens hovedelement ikke overstiger EØS-terskelverdiene, og
 - ytelsen som ikke utgjør kontraktens hovedelement overstiger EØS-terskelverdiene,
- skal oppdragsgiver likevel inngå kontrakten etter den delen av forskriften som gjelder for ytelsen som overstiger EØS-terskelverdiene.
- (5) Dersom ytelsene i en blandet kontrakt kan skilles fra hverandre på en objektiv måte, og
- ytelsen som utgjør kontraktens hovedelement er omfattet av forskriftens del I, og
 - ytelsen som ikke utgjør kontraktens hovedelement er omfattet av forskriftens del II, skal oppdragsgiver likevel inngå kontrakten etter del II.

§ 6-2. *Blandede anskaffelser som delvis er omfattet av forskriften og delvis er unntatt anskaffelsesregelverket*

- (1) En oppdragsgiver som skal anskaffe ytelser som kan skilles fra hverandre på en objektiv måte, og som delvis er omfattet av forskriften og delvis er unntatt fra anskaffelsesregelverket, kan velge å inngå

- a) separate kontrakter etter reglene som gjelder for den enkelte kontrakten, eller
- b) en blandet kontrakt etter forskriften.

(2) En oppdragsgiver som skal anskaffe ytelser som ikke kan skilles fra hverandre på en objektiv måte, og som delvis er omfattet av forskriften og delvis er unntatt fra anskaffelsesregelverket, skal inngå en blandet kontrakt etter reglene som gjelder for ytelsen som utgjør kontraktens hovedelement.

(3) Dersom en blandet kontrakt som nevnt i første eller annet ledd delvis er omfattet av EØS-avtalens artikkel 123 gjelder i stedet § 6-5.

§ 6-3. Blandede anskaffelser som delvis er omfattet av forskriften og delvis er knyttet til utøvelsen av forsyningsaktiviteter

(1) En oppdragsgiver som skal anskaffe ytelser som delvis er omfattet av forskriften og delvis er knyttet til utøvelsen av forsyningsaktiviteter, kan velge å inngå

- a) separate kontrakter etter reglene som gjelder for den enkelte kontrakten, eller
- b) en blandet kontrakt etter reglene som gjelder for aktiviteten som anskaffelsen i hovedsak er beregnet for. Dette forutsetter at valget om å inngå en blandet kontrakt ikke tas med sikte på å unnta kontrakten fra virkeområdet til forskriften eller forsyningsforskriften.

(2) Dersom det er objektivt umulig å avgjøre hvilken aktivitet som anskaffelsen i hovedsak er beregnet for, og den ene aktiviteten er omfattet av forskriften og den andre aktiviteten er omfattet av forsyningsforskriften, skal kontrakten inngås etter reglene i forskriften. Forsyningsforskriften gjelder likevel når ytelsen som er omfattet av forsyningsforskriften overstiger EØS-terskelverdiene i forsyningsforskriften § 5-2, mens ytelsen som er omfattet av forskriften, ikke overstiger EØS-terskelverdiene i § 5-3.

(3) Dersom en blandet kontrakt som nevnt i første ledd delvis inneholder forsvars- eller sikkerhetslementer, gjelder i stedet § 6-5.

§ 6-4. Blandede anskaffelser som delvis er omfattet av forskriften og delvis innebærer en konsesjon

(1) En oppdragsgiver som skal anskaffe ytelser som kan skilles fra hverandre på en objektiv måte, og som delvis er omfattet av forskriften og delvis innebærer en konsesjon, kan velge å inngå

- a) separate kontrakter etter reglene som gjelder for den enkelte kontrakten, eller
- b) en blandet kontrakt etter forskriften. Dersom ytelsen som er omfattet av forskriften ikke overstiger EØS-terskelverdiene i § 5-3, gjelder likevel konsesjonskontraktforskriften når ytelsen som er omfattet av konsesjonskontraktforskriften overstiger EØS-terskelverdiene i konsesjonskontraktforskriften § 5-1.

(2) En oppdragsgiver som skal anskaffe ytelser som ikke kan skilles fra hverandre på en objektiv måte, og som delvis er omfattet av forskriften og delvis innebærer en konsesjon, skal inngå en blandet kontrakt etter reglene som gjelder for ytelsen som utgjør kontraktens hovedelement.

(3) Dersom en blandet kontrakt som nevnt i første eller annet ledd delvis inneholder forsvars- eller sikkerhetslementer, gjelder i stedet § 6-5.

§ 6-5. Blandede anskaffelser som delvis er omfattet av forskriften og delvis inneholder forsvars- eller sikkerhetslementer

(1) En oppdragsgiver som skal anskaffe ytelser som delvis er omfattet av forskriften og delvis inneholder forsvars- eller sikkerhetslementer, kan velge å inngå

- a) separate kontrakter etter reglene som gjelder for den enkelte kontrakten, eller

b) en blandet kontrakt om ytelser som kan skilles fra hverandre på en objektiv måte. Dette forutsetter at valget om ikke å skille ytelsene fra hverandre er objektivt begrunnet og ikke tas med sikte på å unnta kontrakten fra virkeområdet til forskriften eller forskrift om forsvars- og sikkerhetsanskaffelser.

(2) Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke for blandede kontrakter som nevnt i første ledd eller blandede kontrakter om slike ytelser som ikke kan skilles fra hverandre på en objektiv måte, og som delvis er omfattet av EØS-avtalen artikkel 123.

(3) Oppdragsgiveren kan velge om reglene i forskriften eller forskrift om forsvars- og sikkerhetsanskaffelser skal gjelde for blandede kontrakter som nevnt i første ledd og blandede kontrakter om slike ytelser som ikke kan skilles fra hverandre på en objektiv måte, og som delvis er omfattet av forskrift om forsvars- og sikkerhetsanskaffelser. Dette gjelder likevel ikke når annet ledd gjelder.

Kapittel 7. Fellesbestemmelser

§ 7-1. Dokumentasjonsplikt

(1) Oppdragsgiveren skal oppbevare dokumentasjon som er tilstrekkelig til å begrunne viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen. Ved anskaffelser over EØS-terskelverdiene som angitt i § 5-3, skal dokumentasjonen oppbevares i minst tre år fra tidspunktet for inngåelse av kontrakten.

(2) Oppdragsgiveren skal oppbevare kontrakten gjennom hele kontraktsperioden.

(3) Vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen skal nedtegnes eller samles i en protokoll.

§ 7-2. Skatteattest

(1) Oppdragsgiveren skal kreve at den valgte leverandøren leverer skatteattest for merverdiavgift og skatteattest for skatt for anskaffelser som overstiger 500 000 kroner ekskl. mva. Dette gjelder bare for norske leverandører.

(2) Skatteattesten skal ikke være eldre enn 6 måneder regnet fra fristen for å levere forespørsel om å delta i konkurransen eller tilbud.

(3) Ved bygge- og anleggskontrakter skal leverandøren tilsvarende kreve skatteattest fra alle underleverandører ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdraget, som overstiger en verdi på 500 000 kroner ekskl. mva. Brudd på leverandørens plikt til å kreve skatteattest gir oppdragsgiveren rett til å kreve at leverandøren erstatter vedkommende underleverandør med en underleverandør som kan levere skatteattest. Oppdragsgiveren kan tilsvarende kreve at leverandøren erstatter en underleverandør som ikke har oppfylt sine forpliktelser til å betale skatter og avgifter. Eventuelle økonomiske krav fra underleverandører eller omkostninger for øvrig som følge av heving av avtaler med underleverandører i denne forbindelse, skal bæres av leverandøren.

§ 7-3. Offentlighet

For allmennhetens innsyn i dokumentene knyttet til en offentlig anskaffelse gjelder offentliglova. Oppdragsgivere som ikke er omfattet av offentliglova, skal gi allmennheten innsyn i vare- og tjenestekontrakter med en verdi på minst 9,6 millioner kroner ekskl. mva. og bygge- og anleggskontrakter med en verdi på minst 96 millioner kroner ekskl. mva. Reglene i offentliglova om unntak fra innsyn gjelder tilsvarende.

0 Endret ved forskrifter 4 april 2018 nr. 533 (i kraft 6 april 2018), 12 feb 2020 nr. 128.

§ 7-4. Taushetsplikt

(1) Ved gjennomføringen av en anskaffelse som er omfattet av forskriften, gjelder reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven. For oppdragsgivere som ikke er omfattet av forvaltningsloven, gjelder forvaltningsloven § 13 tilsvarende.

(2) Oppdragsgiveren kan stille krav til leverandørene om å beskytte informasjon av fortrolig karakter som gjøres tilgjengelig for dem i forbindelse med en anskaffelse.

§ 7-5. Habilitet

(1) Ved gjennomføringen av en anskaffelse som er omfattet av forskriften, gjelder reglene om habilitet i forvaltningsloven § 6 til § 10 og kommuneloven § 40 nr. 3. For oppdragsgivere som ikke er omfattet av forvaltningsloven, gjelder forvaltningsloven § 6 til § 10 tilsvarende.

(2) Oppdragsgiveren skal treffe egnede tiltak for å forebygge, identifisere og avhjelpe tilfeller av inhabilitet.

§ 7-6. Fristberegning

Alle frister skal beregnes i samsvar med forskrift om tidsfrister i EØS-avtalen.

§ 7-7. Språkkrav

Oppdragsgiveren kan utforme alle dokumenter på norsk, og kan kreve at leverandøren utformer tilbudene og andre dokumenter på norsk.

§ 7-8. Innkjøpsentraler

(1) Oppdragsgiveren kan anskaffe

- a) varer og tjenester fra innkjøpsentraler;
- b) varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider gjennom innkjøpsentraler. Dette kan skje ved at oppdragsgiveren bruker kontrakter som er tildelt, rammeavtaler som er inngått eller dynamiske innkjøpsordninger som er etablert av en innkjøpsentral. Oppdragsgiveren skal i så fall være identifisert i kunngjøringen.

(2) Dersom oppdragsgiveren anskaffer ytelser fra eller gjennom en innkjøpsentral, anses han å ha overholdt forskriften. Oppdragsgiveren er likevel ansvarlig for å overholde reglene for de delene av anskaffelsen som han selv gjennomfører, inkludert når han inngår kontrakter under innkjøpsentralens rammeavtale eller dynamiske innkjøpsordning.

(3) Oppdragsgiveren kan inngå kontrakter om samordnede innkjøpsaktiviteter med en innkjøpsentral uten å følge forskriften. Slike kontrakter kan også inkludere tilknyttede innkjøpstjenester.

0 Endret ved forskrift 19 des 2017 nr. 2247 (i kraft 1 jan 2018).

§ 7-9. Minimering av miljøbelastning

Oppdragsgiveren skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser og kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen. Der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det som hovedregel vekt minimum 30 prosent.

0 Tilføyd ved forskrift 20 april 2017 nr. 484 (i kraft 1 mai 2017).

Del II. Anskaffelser under EØS-terskelverdiene og særlige tjenester

Kapittel 8. Planlegging og kunngjøring

§ 8-1. *Forberedende undersøkelser*

(1) Oppdragsgiveren kan gjennomføre markedsundersøkelser for å forberede anskaffelsen og gi informasjon til leverandørene om sine planer og behov.

(2) Oppdragsgiveren kan søke eller motta råd fra uavhengige eksperter, myndigheter, leverandører eller andre markedsaktører. Rådene kan brukes i planleggingen og gjennomføringen av anskaffelsen. Forutsetningen er at rådene ikke har konkurransevridende effekt eller fører til brudd på likebehandlingsprinsippet.

§ 8-2. *Dialog med leverandører før konkurransen*

(1) Når en leverandør eller en virksomhet tilknyttet leverandøren har gitt råd til oppdragsgiveren forut for konkurransen, skal oppdragsgiveren treffe egnede tiltak for å sikre at leverandøren ikke får en urimelig konkurransefordel dersom han deltar i konkurransen. Det samme gjelder dersom leverandøren har vært involvert i planleggingen av konkurransen på annen måte.

(2) Egnede tiltak vil blant annet være

- a) å sørge for at de andre leverandørene som deltar i konkurransen, mottar de samme relevante opplysningene som er utvekslet i dialogen med leverandøren ved planleggingen av konkurransen
- b) å fastsette en tilstrekkelig frist for mottak av tilbud for å utjevne eventuelle fordeler.

§ 8-3. *Tillatte anskaffelsesprosedyrer*

Oppdragsgiveren kan bruke åpen tilbudskonkurranse eller begrenset tilbudskonkurranse.

§ 8-4. *Konkurransegrunnlag*

(1) Oppdragsgiveren skal utarbeide et konkurransegrunnlag, med mindre kunngjøringen inneholder opplysningene som er angitt i annet ledd.

(2) Konkurransegrunnlaget skal inneholde følgende opplysninger, med mindre de allerede er tilstrekkelig beskrevet i kunngjøringen:

- a) hva som skal anskaffes
- b) hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget
- c) hvorvidt oppdragsgiveren vil inngå en rammeavtale
- d) hvordan oppdragsgiveren skal gjennomføre konkurransen
- e) hvilke krav som gjelder for innholdet i og utformingen av en forespørsel om å delta i konkurransen eller et tilbud
- f) andre opplysninger som er av betydning for utarbeidelsen av en forespørsel om å delta i konkurransen eller et tilbud.

(3) Oppdragsgiveren har risikoen for uklarheter i konkurransegrunnlaget.

(4) Frem til signering av kontrakten kan oppdragsgiveren foreta endringer i konkurransegrunnlaget som ikke er vesentlige.

§ 8-5. Kravspesifikasjoner

- (1) Kravspesifikasjonene skal angi kravene som stilles til egenskapene til varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som oppdragsgiveren skal anskaffe.
- (2) Kravene skal ha tilknytning til leveransen og stå i forhold til anskaffelsens formål og verdi. De kan vise til alle sider av og trinn i livssyklusen til varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som kontrakten gjelder.
- (3) Kravene kan ikke vise til bestemte fabrikater, prosesser, varemerker, patenter eller typer, eller en bestemt opprinnelse eller produksjon som fører til at visse leverandører eller produkter favoriseres eller utelukkes. En slik henvisning er likevel tillatt dersom
 - a) det er nødvendig ut fra anskaffelsens formål, eller
 - b) det ikke er mulig for oppdragsgiveren å beskrive anskaffelsen tilstrekkelig presist og forståelig på en annen måte. Henvisningen skal følges av uttrykket «eller tilsvarende».

§ 8-6. Merkeordninger

Oppdragsgiveren kan kreve en bestemt merkeordning som dokumentasjon for at varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene har miljømessige, sosiale eller andre egenskaper som angitt i kravspesifikasjonene, tildelingskriteriene eller kontraktsvilkårene. Vilkårene angitt i § 15-3 må være oppfylt.

§ 8-7. Kvalifikasjonskrav og dokumentasjon

- (1) Oppdragsgiveren kan stille krav til leverandørens kvalifikasjoner, inkludert krav til økonomisk og finansiell kapasitet og tekniske og faglige kvalifikasjoner.
- (2) Kravene skal ha tilknytning til og stå i forhold til leveransen og være relevante for å sikre at leverandøren har kvalifikasjonene til å utføre kontrakten.
- (3) Oppdragsgiveren skal angi kvalifikasjonskravene sammen med de tilhørende dokumentasjonskravene i anskaffelsesdokumentene.
- (4) Oppdragsgiveren kan kreve fremlagt attester utstedt av uavhengige organer som dokumentasjon for at leverandøren oppfyller visse kvalitetssikringsstandarder, miljøledelsessystemer eller -standarder på de vilkår som fremgår av § 16-7.

§ 8-8. Kontrakter som reserveres for virksomheter med funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer

Oppdragsgiveren kan begrense konkurransen til virksomheter eller programmer som har som hovedformål å integrere funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer i arbeidslivet. Dette gjelder bare når minst 30 prosent av de ansatte i virksomheten eller programmet har en funksjonshemming eller er vanskeligstilte. Dersom oppdragsgiveren bruker denne muligheten, skal han angi dette i kunngjøringen.

§ 8-9. Utvelgelse av leverandører

- (1) Ved en begrenset tilbudskonkurranse kan oppdragsgiveren fastsette en nedre, eventuelt også en øvre, grense for det antallet leverandører som skal velges ut til å gi tilbud.
- (2) Oppdragsgiveren skal angi den nedre og øvre grensen i anskaffelsesdokumentene, sammen med objektive og ikke-diskriminerende kriterier eller regler for utvelgelsen av eventuelt overtallige kvalifiserte leverandører.

(3) Oppdragsgiveren skal velge ut et antall deltakere som er tilstrekkelig til å sikre reell konkurranse, men likevel ikke færre enn tre. Oppdragsgiveren kan velge ut færre leverandører enn han har oppgitt i anskaffelsesdokumentene dersom det ikke foreligger et tilstrekkelig antall leverandører.

(4) Oppdragsgiveren skal snarest mulig gi leverandørene som ikke blir valgt ut, en skriftlig meddelelse om utvelgelsen. Meddelelsen skal inneholde en kort begrunnelse.

§ 8-10. Egenerklæring

(1) Oppdragsgiveren kan kreve at leverandørene leverer en egenerklæring sammen med forespørselen om å delta i konkurransen eller tilbudet, som et foreløpig dokumentasjonsbevis for

- a) at leverandøren oppfyller kvalifikasjonskravene
- b) at det ikke foreligger grunner for avvisning
- c) at leverandøren oppfyller eventuelle utvelgelseskriterier.

(2) Før tildeling av kontrakten skal oppdragsgiveren kreve at den valgte leverandøren straks leverer oppdaterte dokumentasjonsbevis. Dette gjelder ikke ved tildeling av kontrakter under en rammeavtale uten gjenåpning av konkurransen.

(3) Denne bestemmelsen er ikke til hinder for at en egenerklæring brukes som et endelig dokumentasjonsbevis, dersom dette er angitt etter § 8-7 tredje ledd.

§ 8-11. Tildelingskriterier

(1) Oppdragsgiveren skal velge tilbud på grunnlag av objektive tildelingskriterier som skal angis i prioritert rekkefølge i anskaffelsesdokumentene.

(2) Tildelingskriteriene skal ha tilknytning til leveransen. Slike kriterier kan for eksempel være pris, kvalitet, livssyklus kostnader, miljø, sosiale hensyn og innovasjon. Tildelingskriteriene skal ikke være så skjønnspregede at de gir oppdragsgiveren en ubegrenset valgfrihet.

(3) Oppdragsgiveren kan bruke det samme vurderingstemaet både som kvalifikasjonskrav og tildelingskriterium, forutsatt at vurderingstemaet har tilknytning til leveransen.

(4) Oppdragsgiveren skal angi krav til dokumentasjon for hvert tildelingskriterium.

§ 8-12. Kontraktsvilkår

(1) Oppdragsgiveren kan fastsette kontraktsvilkår, for eksempel om økonomi, innovasjon, miljø, sysselsetting og sosiale hensyn. Kontraktsvilkårene skal ha tilknytning til leveransen og fremgå av anskaffelsesdokumentene. Der det finnes fremforhandlede og balanserte kontraktsstandarder, skal oppdragsgiveren som hovedregel bruke disse.

(2) Oppdragsgiveren kan fastsette endringsklausuler, for eksempel prisindeksklausuler eller opsjoner. Endringsklausulene skal angis i anskaffelsesdokumentene, og det skal fremgå klart hvilke endringer oppdragsgiveren kan foreta, i hvilket omfang og på hvilke vilkår. Endringsklausulene kan ikke åpne for at anskaffelsens overordnede karakter blir endret.

§ 8-13. Begrensning av antallet ledd i leverandørkjeden

(1) Oppdragsgiveren skal stille krav om at leverandørene kan ha maksimalt to ledd i leverandørkjeden under seg når leverandøren skal utføre bygge- og anleggsarbeider i kontrakter som har en anslått verdi som er lik eller overstiger 1,3 millioner kroner ekskl. mva. for statlige oppdragsgivere og 2,05 millioner kroner ekskl. mva. for andre oppdragsgivere.

(2) Oppdragsgiveren kan godta flere ledd i leverandørkjeden dersom det er nødvendig for å sikre tilstrekkelig konkurranse. Det maksimale antallet ledd oppdragsgiveren kan godta, skal angis i anskaffelsesdokumentene. Etter at kontrakten er inngått, kan oppdragsgiveren godta flere ledd dersom det på grunn av uforutsette omstendigheter er nødvendig for å få gjennomført kontrakten.

0 Endret ved forskrifter 4 april 2018 nr. 533 (i kraft 6 april 2018), 12 feb 2020 nr. 128.

§ 8-14. Frister for mottak av forespørsler om å delta i konkurransen og tilbud

Ved fastsettelsen av frister for mottak av forespørsler om å delta i konkurransen og tilbud, skal oppdragsgiveren ta hensyn til kontraktens kompleksitet og tiden det tar for leverandørene å utarbeide forespørsler og tilbud.

§ 8-15. Vedståelsesfrist

(1) Oppdragsgiveren kan fastsette en vedståelsesfrist som angir hvor lenge tilbudene skal være bindende. Fristen skal ikke settes lenger enn det som er nødvendig.

(2) Dersom oppdragsgiveren ikke har fastsatt en vedståelsesfrist, gjelder en frist på 30 dager regnet fra utløpet av tilbudsfristen.

(3) Før utløpet av vedståelsesfristen kan oppdragsgiveren spørre leverandørene som har gitt tilbud, og som ikke er avvist og ikke har fått tilbudet sitt forkastet, om å forlenge fristen. Oppdragsgiveren kan også innen rimelig tid etter utløpet av fristen spørre disse leverandørene om å fastholde tilbudet. Vedståelsesfristen kan bare forlenges, og tilbudet bare fastholdes etter utløpet av fristen, når dette ikke fører til en vesentlig endring av grunnlaget for konkurransen eller leverandørens opprinnelige tilbud.

§ 8-16. Frist for begjæring om midlertidig forføyning

(1) I en begrenset tilbudskonkurranse kan oppdragsgiveren fastsette en frist for når en begjæring om midlertidig forføyning mot oppdragsgiverens beslutning om å avvise en forespørsel om å delta i konkurransen, jf. § 9-4 og § 9-5, eller ikke å velge ut en leverandør, jf. § 8-9, må settes frem for tingretten.

(2) Fristen skal være minst 15 dager regnet fra dagen etter at oppdragsgiveren sender en meddelelse etter § 9-7 tredje ledd eller § 8-9 fjerde ledd.

(3) Oppdragsgiveren skal angi fristen i anskaffelsesdokumentene, og i meddelelsen til leverandøren om at forespørselen er avvist eller forkastet.

§ 8-17. Kunngjøring av konkurranse

(1) Konkurransen skal kunngjøres i Doffin, i et skjema som er fastsatt av departementet, på en av følgende måter:

- a) ved en alminnelig kunngjøring
- b) ved en forhåndskunngjøring.

(2) Kunngjøringen skal minst inneholde en beskrivelse av hva som skal anskaffes, og en frist for mottak av forespørsler om å delta i konkurransen, å melde sin interesse eller mottak av tilbud.

- (3) Forhåndskunngjøringen skal angi at kontraktene vil bli inngått uten en annen kunngjøring av konkurransen, og at interesserte leverandører inviteres til å melde sin interesse.
- (4) Ved inngåelse av kontrakter om særlige tjenester som overstiger EØS-terskelverdien i § 5-3 annet ledd, gjelder i tillegg § 21-1.
- (5) Kunngjøringsplikten gjelder ikke når oppdragsgiveren inngår:
- tjenestekontrakt med vinneren eller en av vinnerne av en plan- og designkonkurranse, forutsatt at alle vinnerne av plan- og designkonkurransen blir invitert til å gi tilbud
 - kontrakter om særlige tjenester som overstiger EØS-terskelverdiene, når vilkårene i § 13-3 eller § 13-4 er oppfylt.

§ 8-18. Intensjonskunngjøring

Dersom oppdragsgiveren mener at han har hjemmel til å inngå en kontrakt uten å kunngjøre konkurransen i samsvar med § 8-17, kan han etter at valget av leverandør er besluttet, kunngjøre at kontrakten vil bli inngått ved å publisere en intensjonskunngjøring i Doffin. For kontrakter om særlige tjenester som overstiger EØS-terskelverdiene, gjelder reglene § 21-1 tilsvarende.

§ 8-19. Kunngjøring av kontraktsinngåelse for særlige tjenester

Når oppdragsgiveren har inngått en kontrakt om særlige tjenester som overstiger EØS-terskelverdien i § 5-3 annet ledd, skal han kunngjøre kontraktsinngåelsen i samsvar med reglene § 21-1 og § 21-6.

§ 8-20. Kommunikasjon

All kommunikasjon og informasjonsutveksling mellom oppdragsgiveren og leverandørene skal skje i henhold til kapittel 22.

Kapittel 9. Gjennomføring av konkurransen

§ 9-1. Tilbudet

- Tilbudet skal være skriftlig og bindende.
- Leverandøren har risikoen for uklarheter i tilbudet.

§ 9-2. Gjennomføring av åpen og begrenset tilbudskonkurranse

- I en åpen tilbudskonkurranse kan alle interesserte leverandører gi tilbud.
- I en begrenset tilbudskonkurranse kan alle interesserte leverandører levere en forespørsel om å delta i konkurransen. Bare de leverandørene som blir invitert av oppdragsgiveren, kan gi tilbud.
- Oppdragsgiveren skal etter tilbudsfristens utløp beslutte om han skal ha dialog med leverandørene.

§ 9-3. Dialog i tilbudskonkurranser

- Dialogen kan gjelde alle sider ved tilbudene og andre mottatte dokumenter eller opplysninger og kan blant annet omfatte avklaringer og forhandlinger.

- (2) Oppdragsgiveren kan ha dialog med en eller flere leverandører. En eventuell utvelgelse skal skje i samsvar med likebehandlingsprinsippet.
- (3) Oppdragsgiveren skal i anskaffelsesdokumentene opplyse om han planlegger å ha dialog med leverandørene. Dersom oppdragsgiveren planlegger dialog, skal han angi hva dialogen vil gjelde og så vidt mulig beskrive hvordan dialogen vil bli gjennomført.
- (4) Oppdragsgiveren skal behandle leverandørene likt i dialogen. Oppdragsgiveren kan ikke på en diskriminerende måte gi opplysninger som kan gi noen av leverandørene en fordel fremfor andre.
- (5) Under dialogen skal oppdragsgiveren ikke uten samtykke gi de øvrige leverandørene tilgang til løsninger eller andre fortrolige opplysninger som en leverandør har gitt. Et samtykke skal gjelde de bestemte opplysningene som oppdragsgiveren planlegger å gi tilgang til.

0 Endret ved forskrift 20 des 2016 nr. 1744 (i kraft 1 jan 2017).

§ 9-4. Avvisning på grunn av formalfeil

- (1) Oppdragsgiveren skal avvise en leverandør eller et tilbud
- når tilbudet ikke er mottatt innen tilbudsfristen
 - når forespørselen om å delta i konkurransen eller tilbudet er levert i strid med kravene til kommunikasjonsmiddel.
- (2) Oppdragsgiveren kan avvise en leverandør eller et tilbud
- når forespørselen om å delta i konkurransen ikke er mottatt innen fristen
 - når forespørselen om å delta i konkurransen eller tilbudet ikke oppfyller kravene til utforming som oppdragsgiveren har fastsatt.

§ 9-5. Avvisning på grunn av forhold ved leverandøren

- (1) Oppdragsgiveren skal avvise en leverandør
- som ikke oppfyller kvalifikasjonskravene;
 - når det foreligger inhabilitet som oppdragsgiveren ikke kan avhjelpe med mindre inngripende tiltak, jf. § 7-5;
 - som har deltatt i forberedelsen av konkurransen og med dette oppnådd en urimelig konkurransefordel som ikke kan avhjelpes med mindre inngripende tiltak, jf. § 8-2. Før leverandøren avvises, skal oppdragsgiveren gi ham mulighet til å sannsynliggjøre at deltakelsen i forberedelsene ikke medfører en konkurransevridning.
- (2) Oppdragsgiveren skal også avvise en leverandør når han er kjent med at leverandøren er rettskraftig dømt eller har vedtatt et forelegg for følgende straffbare forhold:
- deltakelse i en kriminell organisasjon
 - korrupsjon
 - bedrageri
 - terrorhandlinger eller straffbare handlinger med forbindelse til terroraktivitet
 - hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme
 - barnearbeid og andre former for menneskehandel.
- (3) Oppdragsgiveren kan avvise en leverandør
- når oppdragsgiveren er kjent med at leverandøren ikke har oppfylt sine forpliktelser til å betale skatter, avgifter og trygdeavgifter i den stat han er etablert, eller i Norge, med mindre avvisningen vil være klart uforholdsmessig
 - som mangler den nødvendige integritet som kontraktspart, eller ikke kan forventes å gjennomføre kontrakten med tilfredsstillende kvalitet, på en hensiktsmessig og forsvarlig måte eller til rett tid.

- (4) Oppdragsgiveren kan unnlate å avvise en leverandør etter første ledd bokstav b eller c eller annet ledd når allmenne hensyn gjør det nødvendig å inngå kontrakten med leverandøren.
- (5) Avvisning etter denne bestemmelsen kan skje for handlinger eller unnlatelser som er foretatt både før og under konkurransen.
- (6) Reglene om identifikasjon i § 24-3, utskiftning av underleverandører i § 24-4, tiltak for å unngå avvisning i § 24-5, avvisningsperiode i § 24-6 og dokumentasjon for fravær av avvisningsgrunner i § 24-7 gjelder tilsvarende.

§ 9-6. Avvisning på grunn av forhold ved tilbudet

- (1) Oppdragsgiveren skal avvise et tilbud som
- ikke kan anses bindende
 - inneholder vesentlige avvik fra anskaffelsesdokumentene.
- (2) Oppdragsgiveren kan avvise et tilbud av grunner som nevnt i § 24-8 annet ledd.
- 0 Endret ved forskrift 19 des 2017 nr. 2247 (i kraft 1 jan 2018).

§ 9-7. Fremgangsmåten ved avvisning

- (1) Oppdragsgiveren skal ta stilling til spørsmålet om avvisning snarest mulig. Avvisning kan skje på ethvert tidspunkt i konkurransen når det viser seg at vilkårene for dette er oppfylt.
- (2) Oppdragsgiveren kan utsette avgjørelsen om avvisning til han har gjennomført en eventuell dialog med leverandøren.
- (3) Oppdragsgiveren skal snarest mulig gi leverandøren en skriftlig meddelelse om avvisningen. Meddelelsen skal inneholde en kort begrunnelse.

Kapittel 10. Avslutning av konkurransen

§ 10-1. Meddelelse om valg av leverandør og begrunnelse

- (1) Oppdragsgiveren skal skriftlig og samtidig gi berørte leverandører en meddelelse om valget av leverandør før kontrakten inngås. Oppdragsgiveren skal gi en begrunnelse for valget og angi karenstiden i meddelelsen.
- (2) Begrunnelsen skal inneholde navnet på den valgte leverandøren og en redegjørelse for det valgte tilbudets egenskaper og relative fordeler i samsvar med tildelingskriteriene.
- (3) Dersom oppdragsgiveren finner at beslutningen om valget av leverandør er i strid med forskriften, kan beslutningen omgjøres frem til kontrakten er inngått.
- (4) Kontrakten anses inngått når begge parter har signert kontrakten.

§ 10-2. Karenstid for inngåelse av kontrakt

- (1) Oppdragsgiveren kan tidligst inngå en kontrakt etter utløpet av en rimelig karenstid som er fastsatt av oppdragsgiveren.

(2) Ved inngåelsen av en kontrakt om særlige tjenester over EØS-terskelverdien i § 5-3 annet ledd, gjelder reglene om karenperiode i § 25-2.

(3) Kravet om karenperiode gjelder ikke

- a) når oppdragsgiveren ikke har plikt til å kunngjøre konkurransen
- b) når den valgte leverandøren er den eneste berørte leverandøren
- c) når oppdragsgiveren tildeler kontrakter under en rammeavtale.

§ 10-3. *Suspensjon av oppdragsgivers adgang til å inngå kontrakt om særlige tjenester*

(1) Ved begjæring om midlertidig forføyning etter oppdragsgiverens valg av leverandør, suspenderes oppdragsgiverens adgang til å inngå en kontrakt om særlige tjenester over EØS-terskelverdien i § 5-3 annet ledd.

(2) Ved suspensjon som nevnt i første ledd, gjelder § 25-3 tilsvarende.

§ 10-4. *Avlysning av konkurransen*

(1) Oppdragsgiveren kan avlyse konkurransen med øyeblikkelig virkning dersom det foreligger saklig grunn.

(2) Oppdragsgiveren skal snarest mulig gi leverandørene en skriftlig meddelelse om avlysningen. Meddelelsen skal inneholde en kort begrunnelse og eventuelle opplysninger om at han vil gjennomføre en ny konkurranse om den samme anskaffelsen.

§ 10-5. *Anskaffelsesprotokoll*

(1) Oppdragsgiveren skal føre protokoll for gjennomføringen av anskaffelsen.

(2) Protokollen skal inneholde følgende opplysninger i den utstrekning de er relevante:

- a) oppdragsgiverens navn og adresse
- b) en beskrivelse av hva som skal anskaffes, og den anslåtte verdien av anskaffelsen
- c) begrunnelsen for å bruke unntak fra kravet om bruk av elektronisk kommunikasjon ved mottak av tilbud
- d) navnet på leverandørene som har levert forespørsel om å delta i konkurransen
- e) navnet på leverandørene som er valgt ut i en konkurranse hvor det settes en grense for antallet deltakere, og begrunnelsen for utvelgelsen
- f) navnet på leverandørene som har levert tilbud
- g) navnet på leverandørene som er avvist, og begrunnelsen for å avvise deres forespørsel om å delta i konkurransen eller deres tilbud
- h) begrunnelsen for å fravike opplysningene i anskaffelsesdokumentene om planlagt dialog
- i) navnet på leverandørene som oppdragsgiveren velger å ha dialog med, og en kort begrunnelse for utvelgelsen
- j) opplysninger om tilfeller av inhabilitet eller konkurransevridning som følge av dialog med leverandørene, og eventuelle avhjelpende tiltak som er gjennomført
- k) navnet på den valgte leverandøren, begrunnelsen for valget og kontraktens verdi
- l) hvilke deler av kontrakten den valgte leverandøren planlegger at underleverandører skal utføre, og underleverandørens navn, forutsatt at opplysningene er kjent
- m) begrunnelsen for at oppdragsgiveren avlyser konkurransen
- n) begrunnelsen for å reservere konkurransen ved kjøp av helse- og sosialtjenester for ideelle organisasjoner
- o) andre vesentlige forhold.

(3) Når oppdragsgiveren tildeler kontrakter under en rammeavtale, gjelder plikten til å føre protokoll bare når oppdragsgiveren gjenåpner konkurransen.

0 Endret ved forskrift 13 feb 2020 nr. 159 (i kraft 19 feb 2020).

Kapittel 11. Gjennomføring av kontrakten

§ 11-1. *Rammeavtaler*

- (1) Oppdragsgiveren skal følge forskriften når han inngår rammeavtaler.
- (2) Oppdragsgiveren skal tildele kontrakter under en rammeavtale på grunnlag av objektive regler som sikrer likebehandling av leverandørene. Reglene skal angis i anskaffelsesdokumentene. Ved tildeling av kontrakt under rammeavtalen kan oppdragsgiveren om nødvendig presisere reglene for å tilpasse dem til den bestemte kontrakten.
- (3) Dersom reglene for tildeling av kontrakter under en rammeavtale innebærer at oppdragsgiveren skal gjenåpne konkurransen, skal oppdragsgiveren
 - a) fastsette en tilstrekkelig frist for mottak av tilbud, og
 - b) tildele kontrakten til leverandøren som har gitt det beste tilbudet på grunnlag av tildelingskriteriene angitt i anskaffelsesdokumentene for rammeavtalen.
- (4) Oppdragsgiveren kan ikke inngå rammeavtaler for mer enn fire år, med mindre det foreligger særlige forhold, for eksempel knyttet til avtalens formål, investeringskostnader eller brukers behov.

§ 11-2. *Endringer i kontrakten*

- (1) Oppdragsgiveren kan foreta endringer som ikke er vesentlige i en kontrakt uten å gjennomføre en ny konkurranse etter forskriften.
- (2) En endring er vesentlig dersom den fører til at innholdet i kontrakten blir vesentlig forskjellig fra den opprinnelige kontrakten.

Del III. Anskaffelser over EØS-terskelverdiene

Kapittel 12. Dialog med markedet før konkurranse

§ 12-1. *Forberedende undersøkelser*

- (1) Oppdragsgiveren kan gjennomføre markedsundersøkelser for å forberede anskaffelsen og gi informasjon til leverandørene om sine planer og behov.
- (2) Oppdragsgiveren kan søke eller motta råd fra uavhengige eksperter, myndigheter, leverandører eller andre markedsaktører. Rådene kan brukes i planleggingen og gjennomføringen av anskaffelsen. Forutsetningen er at rådene ikke har konkurransevridende effekt eller fører til brudd på likebehandlingsprinsippet.

§ 12-2. *Dialog med leverandører før konkurransen*

- (1) Når en leverandør eller en virksomhet tilknyttet leverandøren har gitt råd til oppdragsgiveren forut for konkurransen, skal oppdragsgiveren treffe egnede tiltak for å sikre at leverandøren ikke får en urimelig konkurransefordel dersom han deltar i konkurransen. Det samme gjelder dersom leverandøren har vært involvert i planleggingen av konkurransen på annen måte.
- (2) Egnede tiltak vil blant annet være
 - a) å sørge for at de andre leverandørene som deltar i konkurransen, mottar de samme relevante opplysningene som er utvekslet i dialogen med leverandøren i planleggingen av konkurransen
 - b) å fastsette en tilstrekkelig frist for mottak av tilbud for å utjevne eventuelle fordeler.

Kapittel 13. Valg av anskaffelsesprosedyre

§ 13-1. Tillatte anskaffelsesprosedyrer

- (1) Oppdragsgiveren kan alltid bruke åpen anbudskonkurranse eller begrenset anbudskonkurranse.
- (2) Oppdragsgiveren kan bruke konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring og konkurransepreget dialog bare når vilkårene i § 13-2 er oppfylt.
- (3) Oppdragsgiveren kan bruke konkurranse om innovasjonspartnerskap for å utvikle og anskaffe innovative varer, tjenester eller bygge- og anleggsarbeider.
- (4) Oppdragsgiveren kan bare bruke konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring når vilkårene i § 13-3 er oppfylt.
- (5) Oppdragsgiveren kan bare gjennomføre en anskaffelse uten konkurranse når vilkårene i § 13-4 er oppfylt.

§ 13-2. Vilkår for bruk av konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring og konkurransepreget dialog

Oppdragsgiveren kan bruke konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring og konkurransepreget dialog dersom

- a) oppdragsgiverens behov ikke kan oppfylles uten at det foretas tilpasninger i allerede tilgjengelige løsninger;
- b) anskaffelsen inkluderer design eller innovative løsninger;
- c) anskaffelsens karakter, kompleksitet, rettslige eller finansielle sammensetning eller tilknyttede risiko gjør det nødvendig å forhandle;
- d) oppdragsgiveren ikke kan utforme kravspesifikasjonene tilstrekkelig presist ved henvisning til en standard, europeisk teknisk bedømmelse, felles teknisk spesifikasjon eller teknisk referanse;
- e) oppdragsgiveren i en forutgående åpen anbudskonkurranse eller begrenset anbudskonkurranse bare mottok uakseptable tilbud. Et uakseptabelt tilbud er et tilbud som oppdragsgiveren ikke kan akseptere fordi det inneholder avvik fra anskaffelsesdokumentene eller uklarheter som ikke må anses ubetydelige, ikke er levert innen tilbudsfristen, er levert av en leverandør som ikke oppfyller kvalifikasjonskravene, er unormalt lavt, ikke oppfyller bestemmelser om miljø, arbeidsforhold og sosiale forhold som følger av nasjonale regler, EØS-regler, tariffavtaler eller internasjonale avtaler som angitt i vedlegg 5, overstiger oppdragsgiverens budsjett som er dokumentert fastsatt før iverksettelse av konkurransen, det foreligger bevis for ulovlig tilbudssamarbeid eller korrupsjon, eller det foreligger lignende forhold.

§ 13-3. Vilkår for bruk av konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring

Oppdragsgiveren kan bruke konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring dersom

- a) oppdragsgiveren i en forutgående åpen anbudskonkurranse eller begrenset anbudskonkurranse bare mottok uakseptable tilbud, jf. § 13-2 bokstav e. Oppdragsgiveren skal invitere alle leverandørene som ga tilbud i den forutgående anbudskonkurransen, og bare dem, til forhandlinger. Oppdragsgiveren kan likevel ikke invitere leverandørene som ble avvist etter § 24-1 eller § 24-2. Oppdragsgiveren kan ikke foreta vesentlige endringer i kravspesifikasjonene eller kontraktsvilkårene;
- b) oppdragsgiveren i en forutgående åpen eller begrenset anbudskonkurranse ikke mottok forespørsler om å delta i konkurransen eller tilbud. Det samme gjelder dersom oppdragsgiveren bare mottok forespørsler eller tilbud som skulle eller kunne avvises etter § 24-2, eller bare mottok tilbud som åpenbart ikke oppfylte oppdragsgiverens behov eller krav som følge av vesentlige avvik fra anskaffelsesdokumentene. Oppdragsgiveren kan ikke foreta vesentlige endringer i kravspesifikasjonene eller kontraktsvilkårene;
- c) en varekontrakt gjelder varer som produseres utelukkende for forsknings-, forsøks-, undersøkelses- eller utviklingsformål. Dette gjelder likevel ikke dersom varene produseres i større mengder for å påvise deres kommersielle muligheter eller for å dekke forsknings- og utviklingskostnadene;

- d) oppdragsgiveren skal inngå en tjenestekontrakt med en av vinnerne av en plan- og designkonkurranse. Oppdragsgiveren skal invitere alle vinnerne til forhandlinger;
- e) det er umulig å overholde fristene for en åpen anbudskonkurranse, begrenset anbudskonkurranse eller konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring som følge av forhold som ikke skyldes oppdragsgiveren, og som oppdragsgiveren ikke kunne forutse. Kontraktens omfang skal ikke være større enn strengt nødvendig;
- f) kontrakten gjelder dekningskjøp som er nødvendige fordi en kontrakt er kjent uten virkning etter anskaffelsesloven § 13. Dette gjelder bare når det er umulig å overholde fristene for en åpen anbudskonkurranse, begrenset anbudskonkurranse eller konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring og oppdragsgiveren ikke inngår kontrakten for en periode som er lengre enn nødvendig for å få gjennomført en slik konkurranse.

§ 13-4. *Vilkår for anskaffelser uten konkurranse*

Oppdragsgiveren kan gjennomføre en anskaffelse uten konkurranse dersom

- a) det er umulig å gjennomføre en konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring etter § 13-3;
- b) anskaffelsen gjelder ytelser som bare en bestemt leverandør kan levere fordi
 1. formålet er å skape eller anskaffe et unikt kunstnerisk verk eller en unik kunstnerisk fremføring,
 2. konkurranse er umulig av tekniske årsaker eller
 3. leverandøren har en enerett, inkludert immaterielle rettigheter.Nr. 2 og 3 gjelder bare når det ikke foreligger rimelige alternativer og den manglende konkurransen ikke skyldes at oppdragsgiveren har tilpasset anskaffelsesdokumentene til en bestemt leverandør;
- c) oppdragsgiveren skal inngå en varekontrakt om tilleggsleveranser med den opprinnelige leverandøren. Tilleggsleveransene skal være beregnet på enten delvis å erstatte leveranser eller installasjoner eller å utvide eksisterende leveranser eller installasjoner. Dette gjelder bare når et skifte av leverandør ville tvinge oppdragsgiveren til å anskaffe varer med tekniske egenskaper som er uforenlige med de opprinnelige leveransene eller installasjonene, eller som ville gjøre drift og vedlikehold uforholdsmessig teknisk vanskelig. Varigheten av den opprinnelige kontrakten og kontrakten om tilleggsleveransene skal normalt ikke overstige tre år;
- d) oppdragsgiveren skal inngå en kontrakt om nye tjenester eller bygge- og anleggsarbeider som er en gjentakelse av lignende tjenester eller bygge- og anleggsarbeider som er utført i forbindelse med en tidligere kontrakt mellom oppdragsgiveren og den samme leverandøren. Dette gjelder bare når den tidligere kontrakten er inngått etter en konkurranse som er kunngjort etter § 21-2 og de nye tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene er i samsvar med det prosjektet som denne kontrakten gjaldt. Oppdragsgiveren skal i anskaffelsesdokumentene for den opprinnelige konkurransen angi omfanget av slike nye tjenester eller bygge- og anleggsarbeider, vilkårene for å inngå en ny kontrakt om disse ytelsene, og at oppdragsgiveren forbeholder seg retten til å inngå kontrakten uten konkurranse. Oppdragsgiveren skal inkludere den anslåtte verdien av de nye tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene i beregningen av verdien av den opprinnelige kontrakten. Oppdragsgiveren kan inngå en slik kontrakt inntil tre år etter at den opprinnelige kontrakten ble inngått;
- e) anskaffelsen gjelder varer som noteres og kjøpes på en varebørs;
- f) anskaffelsen gjelder varer eller tjenester som oppdragsgiveren kan anskaffe på særlig fordelaktige vilkår hos en leverandør som har stanset forretningsførselen, eller hos en forvalter av et konkursbo, en gjeldsforhandling eller en tilsvarende prosess med hjemmel i lov eller forskrift;
- g) oppdragsgiveren skal inngå en tjenestekontrakt med vinneren av en plan- og designkonkurranse.

Kapittel 14. Konkurransesgrunnlag

§ 14-1. *Konkurransesgrunnlag*

- (1) Oppdragsgiveren skal utarbeide et konkurransesgrunnlag, med mindre kunngjøringen inneholder opplysningene som er angitt i tredje og fjerde ledd.
- (2) Konkurransesgrunnlaget skal gjøres tilgjengelig fra den dagen oppdragsgiveren kunngjør konkurransen i TED-databasen eller sender en invitasjon til å bekrefte interessen, jf. § 14-3.

(3) Konkurransesgrunnlaget skal inneholde følgende opplysninger, med mindre de allerede er tilstrekkelig beskrevet i kunngjøringen:

- a) hva som skal anskaffes, inkludert eventuelle kravspesifikasjoner og merkekrav, jf. kapittel 15, og absolutte krav som alle leverandørene må oppfylle
- b) hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget, jf. § 19-1
- c) hvorvidt oppdragsgiveren vil inngå en rammeavtale, et innovasjonspartnerskap eller etablere en dynamisk innkjøpsordning, jf. kapittel 26
- d) hvordan oppdragsgiveren skal gjennomføre konkurransen, inkludert
 1. hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt, jf. kapittel 13
 2. hvilke frister som gjelder, jf. kapittel 20
 3. hvilke kvalifikasjonskrav og utvelgelseskriterier leverandørene må oppfylle, jf. kapittel 16
 4. hvilke tildelingskriterier som gjelder, jf. kapittel 18
 5. krav til kommunikasjon, jf. kapittel 22
 6. hvorvidt elektroniske kataloger eller elektroniske auksjoner vil bli brukt, jf. kapittel 27
- e) hvilke krav som gjelder for innholdet i og utformingen av en forespørsel om å delta i konkurransen eller et tilbud
- f) andre opplysninger som er av betydning for utarbeidelsen av en forespørsel om å delta i konkurransen eller et tilbud.

(4) Ved konkurranse om innovasjonspartnerskap skal konkurransegrunnlaget i tillegg inneholde følgende opplysninger:

- a) en beskrivelse av behovet for den innovative varen, tjenesten eller bygge- og anleggsarbeidet
- b) hvilke ordninger som gjelder for de immaterielle rettighetene

(5) Oppdragsgiveren har risikoen for uklarheter i konkurransegrunnlaget.

§ 14-2. Rettelser, suppleringer eller endringer av konkurransegrunnlaget

(1) Før tilbudsfristens utløp kan oppdragsgiveren foreta rettelser, suppleringer og endringer av konkurransegrunnlaget som ikke er vesentlige. Slike rettelser, suppleringer og endringer skal umiddelbart sendes til samtlige leverandører som har mottatt konkurransegrunnlaget.

(2) På forespørsel fra en leverandør skal oppdragsgiveren gi supplerende opplysninger om konkurransegrunnlaget senest seks dager før tilbudsfristens utløp, forutsatt at leverandøren har bedt om dem i tilstrekkelig tid i forkant. I hastetilfeller, jf. § 20-2 tredje ledd, § 20-3 femte ledd og § 20-4 tredje ledd, er fristen for å gi slike opplysninger fire dager. Opplysninger som gis på forespørsel fra en leverandør, skal sendes til samtlige leverandører som deltar i konkurransen.

(3) Ved rettelser, suppleringer og endringer av konkurransegrunnlaget skal oppdragsgiveren forlenge tilbudsfristen i samsvar med § 20-1 tredje ledd.

(4) Ved endringer i konkurransegrunnlaget etter tilbudsfristens utløp som følge av forhandlinger eller dialog gjelder § 23-7 tredje ledd og § 23-9 annet og tredje ledd.

§ 14-3. Elektronisk tilgang til konkurransegrunnlaget

(1) Oppdragsgiveren skal gi gratis, direkte og ubegrenset elektronisk tilgang til konkurransegrunnlaget. Kunngjøringen eller invitasjonen skal inneholde internetadressen der konkurransegrunnlaget er tilgjengelig.

(2) Dersom oppdragsgiveren ikke kan gi gratis, direkte og ubegrenset elektronisk tilgang til deler av konkurransegrunnlaget av grunner som angitt i § 22-4, skal han angi i kunngjøringen eller i invitasjonen til å bekrefte interesse hvordan leverandørene kan få tilgang til disse dokumentene. Oppdragsgiveren skal i så fall forlenge tilbudsfristen med fem dager, unntatt i hastetilfeller, jf. § 20-2 tredje ledd, § 20-3 femte ledd og § 20-4 tredje ledd.

(3) Dersom oppdragsgiveren ikke kan gi gratis, direkte og ubegrenset elektronisk tilgang til deler av konkurransegrunnlaget fordi det inneholder opplysninger av fortrolig karakter, jf. § 7-4 annet ledd, skal han i kunngjøringen eller invitasjonen til å bekrefte interesse angi hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre opplysningenes fortrolighet, og hvordan leverandørene kan få tilgang til dokumentene. Oppdragsgiveren skal i så fall forlenge tilbudsfristen med fem dager, unntatt i hastetilfeller, jf. § 20-2 tredje ledd, § 20-3 femte ledd og § 20-4 tredje ledd.

Kapittel 15. Kravspesifikasjoner m.m.

§ 15-1. *Kravspesifikasjoner*

(1) Kravspesifikasjonene skal angi kravene som stilles til egenskapene til varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som oppdragsgiveren skal anskaffe.

(2) Kravene skal ha tilknytning til leveransen og stå i forhold til anskaffelsens formål og verdi. De kan vise til alle sider av og trinn i livssyklusen til varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som kontrakten gjelder, inkludert faktorer som inngår i produksjonsprosessen, leveringen av eller handelen med dem, eller en annen prosess i livssyklusen. Dette gjelder også når slike faktorer ikke påvirker varenes, tjenestenes eller bygge- og anleggsarbeidenes egenskaper.

(3) Med mindre noe annet er fastsatt i rettslig bindende tekniske regler, skal kravene utformes

- a) som ytelses- eller funksjonskrav, inkludert miljøegenskaper;
- b) ved henvisninger til tekniske spesifikasjoner og, i rangert rekkefølge, nasjonale standarder som gjennomfører europeiske standarder, europeiske tekniske bedømmelser, felles tekniske spesifikasjoner, internasjonale standarder eller andre tekniske referanser. Dersom ingen av disse finnes, skal kravspesifikasjonene vise til nasjonale standarder, tekniske godkjenninger eller tekniske spesifikasjoner for prosjektering, beregning og utførelse av bygge- og anleggsarbeidene og bruk av varene. Henvisningene skal følges av uttrykket «eller tilsvarende»;
- c) som kombinasjoner av bokstav a og b.

(4) Kravene kan ikke vise til bestemte fabrikater, prosesser, varemerker, patenter eller typer eller til en bestemt opprinnelse eller produksjon som fører til at visse leverandører eller produkter favoriseres eller utelukkes. En slik henvisning er likevel tillatt dersom

- a) det er nødvendig ut fra anskaffelsens formål, eller
- b) det ikke er mulig for oppdragsgiveren å beskrive anskaffelsen tilstrekkelig presist og forståelig etter tredje ledd. Henvisningen skal følges av uttrykket «eller tilsvarende».

(5) Dersom oppdragsgiveren stiller ytelses- eller funksjonskrav etter tredje ledd bokstav a, kan han ikke avvise et tilbud dersom de tilbudte varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene oppfyller nasjonale standarder som gjennomfører europeiske standarder, europeiske tekniske bedømmelser, felles tekniske spesifikasjoner, internasjonale standarder eller andre tekniske referanser, og disse standardene er ment å dekke ytelses- eller funksjonskravene. Leverandøren skal på egnet måte påvise i tilbudet at varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som oppfyller spesifikasjonene, oppfyller ytelses- eller funksjonskravene. En egnet måte kan blant annet være å fremlegge testrapporter, sertifikater og annen dokumentasjon etter § 15-4.

(6) Oppdragsgiveren kan ikke avvise et tilbud med den begrunnelsen at de tilbudte varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene ikke oppfyller spesifikasjonene som nevnt i tredje ledd bokstav b, dersom leverandøren på en egnet måte påviser i tilbudet at de tilbudte løsningene oppfyller kravene i spesifikasjonene. En egnet måte kan blant annet være å fremlegge testrapporter, sertifikater og annen dokumentasjon etter § 15-4.

§ 15-2. *Plikt til å ta hensyn til universell utforming i visse anskaffelser*

Kravspesifikasjonene skal ta hensyn til universell utforming når oppdragsgiveren skal anskaffe ytelser som skal brukes av personer, enten det er allmennheten eller ansatte hos oppdragsgiveren, med mindre unntak kan begrunnes særskilt. Kravspesifikasjonene skal vise til eventuelle bestemmelser i lov eller forskrift som stiller krav til universell utforming.

§ 15-3. *Merkeordninger*

(1) Oppdragsgiveren kan kreve en bestemt merkeordning som dokumentasjon for at varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene har miljømessige, sosiale eller andre egenskaper som angitt i kravspesifikasjonene, tildelingskriteriene eller kontraktsvilkårene. Med en merkeordning forstås dokumenter, sertifikater eller attester som bekrefter at varene, tjenestene, bygge- og anleggsarbeidene, prosessene eller prosedyrene oppfyller etterspurte merkekrav. Oppdragsgiveren kan bare kreve en bestemt merkeordning dersom

- a) samtlige merkekrav har tilknytning til leveransen og er egnet til å beskrive egenskapene ved varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som oppdragsgiveren skal anskaffe. Merkekravene kan likevel omfatte faktorer i leveransens livssyklus som nevnt i § 15-1 annet ledd enten de påvirker varenes, tjenestenes eller bygge- og anleggsarbeidenes egenskaper eller ikke,
- b) merkekravene er basert på etterprøvbare og ikke-diskriminerende kriterier,
- c) merkeordningen er utviklet i en åpen og gjennomsiktig prosedyre hvor alle relevante interessenter kan delta,
- d) merkeordningen er tilgjengelig for alle interesserte parter og
- e) merkekravene er fastsatt av en tredjepart som leverandøren som søker om merkeordningen, ikke utøver bestemmende innflytelse over.

Oppdragsgiveren skal angi hvilke merkekrav varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene skal oppfylle, dersom han ikke krever at alle kravene i en merkeordning skal være oppfylt.

(2) Oppdragsgiveren som krever en bestemt merkeordning, skal også godta

- a) andre merkeordninger som bekrefter at varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene oppfyller tilsvarende merkekrav;
- b) annen dokumentasjon for at merkekravene er oppfylt, dersom leverandøren ikke har mulighet til å delta i merkeordningen eller en tilsvarende merkeordning innen fristen og dette ikke skyldes leverandøren selv. Annen dokumentasjon kan blant annet være teknisk dokumentasjon fra produsenten.

(3) Dersom en merkeordning bare oppfyller vilkårene i første ledd bokstav b til e, kan oppdragsgiveren utforme kravspesifikasjonene ved henvisning til merkekravene som har tilknytning til leveransen og er egnet til å beskrive egenskapene til varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som oppdragsgiveren skal anskaffe.

0 Endret ved forskrift 20 des 2016 nr. 1744 (i kraft 1 jan 2017).

§ 15-4. *Testrapporter, attester og annen dokumentasjon*

(1) Oppdragsgiveren kan kreve at leverandørene fremlegger en testrapport fra et samsvarsvurderingsorgan, eller en attest som er utstedt av et slikt organ, som dokumentasjon for at de tilbudte varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene oppfyller kravspesifikasjonene, tildelingskriteriene eller kontraktsvilkårene. Med samsvarsvurderingsorgan menes et organ som utøver samsvarsvurderingsvirksomhet, inkludert kalibrering, testing, sertifisering og inspeksjon, og som er akkreditert etter forordning (EF) nr. 765/2008.

(2) Dersom oppdragsgiveren krever at leverandørene fremlegger attester som er utstedt av et bestemt samsvarsvurderingsorgan, skal han også godta attester fra tilsvarende organer.

(3) Oppdragsgiveren skal godta annen passende dokumentasjon, for eksempel teknisk dokumentasjon fra produsenten, dersom leverandøren ikke har tilgang til testrapporter eller attester som nevnt i første ledd, eller ikke har mulighet til å få dem utstedt innen fristen, og dette ikke skyldes leverandøren selv. Dokumentasjonen skal påvise at de tilbudte varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene oppfyller kravspesifikasjonene, tildelingskriteriene eller kontraktsvilkårene.

Kapittel 16. Kvalifikasjonskrav og utvelgelse av leverandører

Kvalifikasjonskrav

§ 16-1. *Kvalifikasjonskrav*

(1) Oppdragsgiveren kan stille krav til leverandørens kvalifikasjoner. Kravene kan bare gjelde registrering, autorisasjoner mv., jf. § 16-2, økonomisk og finansiell kapasitet, jf. § 16-3, og tekniske og faglige kvalifikasjoner, jf. § 16-5. Kravene skal ha tilknytning til og stå i forhold til leveransen.

(2) Oppdragsgiveren kan bare kreve attester, erklæringer eller andre typer dokumentasjon som angitt i § 16-2, § 16-4, § 16-6 eller § 16-7 som dokumentasjon for oppfyllelse av kvalifikasjonskravene.

(3) Oppdragsgiveren skal angi kvalifikasjonskravene sammen med de tilhørende dokumentasjonskravene i kunngjøringen eller invitasjonen til å bekrefte interesse.

§ 16-2. *Krav til leverandørens registrering, autorisasjoner mv.*

(1) Oppdragsgiveren kan stille krav om at leverandøren er registrert i et foretaksregister, faglig register eller et handelsregister i den staten leverandøren er etablert.

(2) Ved anskaffelse av tjenester kan oppdragsgiveren stille krav om at leverandøren har en bestemt autorisasjon eller er medlem av en bestemt organisasjon, dersom dette er påkrevd i leverandørens hjemland.

§ 16-3. *Krav til leverandørens økonomiske og finansielle kapasitet*

(1) Oppdragsgiveren kan bare stille krav som er relevante for å sikre at leverandøren har den økonomiske og finansielle kapasiteten til å utføre kontrakten, inkludert

- a) krav om at leverandøren har en årlig minimumsomsetning, inkludert en årlig minimumsomsetning innenfor det området kontrakten gjelder. Kravet skal ikke overstige to ganger den anslåtte verdien av kontrakten. Oppdragsgiveren kan likevel stille strengere krav dersom han har en saklig grunn, for eksempel når det foreligger en særlig risiko på grunn av anskaffelsens karakter. Begrunnelsen for å stille strengere krav skal angis i anskaffelsesdokumentene;
- b) krav til regnskapets balanse dersom han spesifiserer gjennomsliktige, objektive og ikke-diskriminerende metoder og kriterier i anskaffelsesdokumentene for hvordan dette vil bli vurdert;
- c) krav om at leverandøren har relevant ansvarsforsikring.

(2) Dersom oppdragsgiveren deler opp anskaffelsen i delkontrakter, gjelder denne bestemmelsen for hver enkelt delkontrakt. Oppdragsgiveren kan likevel stille krav til årlig minimumsomsetning for grupper av delkontrakter dersom leverandøren kan bli tildelt flere delkontrakter som skal utføres samtidig.

(3) I en rammeavtale med flere leverandører der inngåelse av kontrakter under rammeavtalen skjer etter gjenåpning av konkurransen, skal krav til årlig minimumsomsetning beregnes på grunnlag av den forventede maksimale verdien av kontraktene som skal utføres samtidig. Dersom denne verdien ikke er kjent, skal kravet beregnes på grunnlag av den anslåtte verdien av hele rammeavtalen.

(4) I en dynamisk innkjøpsordning skal kravet til årlig minimumsomsetning beregnes på grunnlag av den forventede maksimale verdien av kontraktene som skal inngås under ordningen.

§ 16-4. Dokumentasjon for leverandørens økonomiske og finansielle kapasitet

(1) Som dokumentasjon for leverandørens økonomiske og finansielle kapasitet kan oppdragsgiveren blant annet stille krav om at følgende dokumenter fremlegges:

- a) bankerklæringer;
- b) ansvarsforsikringsbevis;
- c) virksomhetens årsregnskap eller utdrag fra disse dersom publisering av årsregnskap er påkrevd i den staten hvor leverandøren er etablert;
- d) regnskapets balanse;
- e) en erklæring om virksomhetens totale omsetning for maksimalt de tre siste tilgjengelige regnskapsårene. Erklæringen kan også gjelde omsetningen innenfor det området kontrakten gjelder dersom disse opplysningene er relevante og tilgjengelige;
- f) kredittvurderinger.

(2) Dersom leverandøren har saklig grunn til ikke å fremlegge den dokumentasjonen oppdragsgiveren har krevd, kan han dokumentere sin økonomiske og finansielle kapasitet ved å fremlegge ethvert annet dokument som oppdragsgiveren anser egnet.

§ 16-5. Krav til leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner

(1) Oppdragsgiveren kan bare stille krav som er relevante for å sikre at leverandøren har de tekniske og faglige kvalifikasjonene, inkludert menneskelige og tekniske ressurser og erfaringer, til å utføre kontrakten.

(2) Ved anskaffelser av varer som inkluderer monterings- og installasjonsarbeid, tjenester eller bygge- og anleggsarbeider, kan oppdragsgiveren vurdere leverandørens faglige kvalifikasjoner på grunnlag av hans ferdigheter, effektivitet, erfaring og pålitelighet knyttet til utførelsen av slike tjenester og arbeider.

(3) Ved konkurranse om innovasjonspartnerskap skal oppdragsgiveren særlig stille krav til leverandørens kvalifikasjoner innen forskning og utvikling, inkludert utvikling og gjennomføring av innovative løsninger.

§ 16-6. Dokumentasjon for leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner

(1) Som dokumentasjon for leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner kan oppdragsgiveren bare stille krav om at følgende dokumenter fremlegges:

- a) en oversikt over bygge- og anleggsarbeidene som leverandøren har utført i løpet av de siste fem årene, sammen med attester for tilfredsstillende utførelse av de viktigste arbeidene. Dersom det er nødvendig for å sikre tilstrekkelig konkurranse, kan oppdragsgiveren angi at også dokumentasjon for relevante bygge- og anleggsarbeider som leverandøren har utført for mer enn fem år siden, vil bli tatt i betraktning;
- b) en oversikt over de viktigste vareleveransene eller tjenestene som leverandøren har utført i løpet av de siste tre årene, sammen med opplysninger om kontraktens verdi, tidspunktet for levering eller utførelse og navn på mottaker. Dersom det er nødvendig for å sikre tilstrekkelig konkurranse, kan oppdragsgiveren angi at også dokumentasjon for relevante leveranser eller tjenester som leverandøren har utført for mer enn tre år siden, vil bli tatt i betraktning;
- c) en beskrivelse av teknisk personell eller tekniske enheter, særlig dem som er ansvarlige for kvalitetskontrollen, som leverandøren råder over til å utføre kontrakten;

- d) en beskrivelse av tekniske fasiliteter og undersøkelses- og forskningsfasiliteter som leverandøren råder over, og leverandørens kvalitetssikringstiltak;
 - e) en beskrivelse av styringen av leverandørkjeden og sporingssystemene som leverandøren vil bruke til å utføre kontrakten;
 - f) opplysninger om utdanning og faglige kvalifikasjoner;
 - g) en beskrivelse av miljøledelsestiltak;
 - h) en beskrivelse av leverandørens gjennomsnittlige årlige arbeidsstyrke og antallet medarbeidere i ledelsen i løpet av de siste tre årene;
 - i) en beskrivelse av redskaper, materiell og teknisk utstyr som leverandøren råder over til å utføre kontrakten;
 - j) en beskrivelse av hvor stor del av kontrakten som leverandøren vurderer å sette bort til underleverandører.
- (2) Ved anskaffelser av varer kan oppdragsgiveren kreve følgende dokumentasjon:
- a) prøver, beskrivelser eller fotografier av varene. På oppdragsgiverens forespørsel skal leverandøren fremlegge attest for at de er ekte;
 - b) attester utstedt av kompetente offisielle organer for kvalitetskontroll som kan bekrefte at varene oppfyller tekniske spesifikasjoner eller standarder.
- (3) Ved anskaffelser av varer eller tjenester som er kompliserte, eller som unntaksvis skal brukes til et spesielt formål, kan oppdragsgiveren kontrollere leverandørens produksjonskapasitet eller tekniske kapasitet, og hvor det er nødvendig, leverandørens tilgjengelige undersøkelses- og forskningsfasiliteter og kvalitetskontrolltiltak. Oppdragsgiveren kan i stedet overlate kontrollen til et kompetent offentlig organ i den staten der leverandøren er etablert.
- (4) Dokumentasjonskravene skal stå i forhold til anskaffelsens karakter, omfang, betydning og planlagte bruk.
- (5) Dokumentasjonen som oppdragsgiveren bruker i evalueringen av kvalifikasjonskravene, kan også brukes i evalueringen av tildelingskriteriene dersom vurderingstemaet er et annet.

§ 16-7. Kvalitetssikringsstandarder og miljøledelsesstandarder

- (1) Oppdragsgiveren kan kreve fremlagt attester utstedt av uavhengige organer som dokumentasjon for at leverandøren oppfyller visse kvalitetssikringsstandarder, inkludert krav til universell utforming. Slike kvalitetssikringsstandarder skal være basert på relevante europeiske standardserier som er sertifisert av akkrediterte organer. Oppdragsgiveren skal godta tilsvarende attester utstedt av organer i andre EØS-stater.
- (2) Oppdragsgiveren kan kreve fremlagt attester utstedt av uavhengige organer som dokumentasjon for at leverandøren oppfyller visse miljøledelsessystemer eller -standarder. Oppdragsgiveren skal vise til EU-ordningen for miljøstyring og miljørevisjon (EMAS), andre anerkjente miljøledelsessystemer i forordning (EF) nr. 1221/2009 artikkel 45 eller andre miljøledelsesstandarder basert på relevante europeiske eller internasjonale standarder fra akkrediterte organer. Oppdragsgiveren skal godta tilsvarende attester utstedt av organer i andre EØS-stater.
- (3) Oppdragsgiveren skal godta annen dokumentasjon for tilsvarende kvalitetssikringstiltak eller miljøledelsestiltak dersom leverandøren ikke har mulighet til å få slike attester innen fristen, og dette ikke skyldes leverandøren selv. Dette forutsetter at leverandøren dokumenterer at disse tiltakene tilsvarer de etterspurte kvalitetssikringsstandardene eller miljøledelsessystemene eller -standardene.

§ 16-8. Krav til leverandørens organisering

- (1) Oppdragsgiveren kan ikke avvise en leverandør med den begrunnelsen at leverandøren må være enten en fysisk eller juridisk person etter norsk lovgivning, dersom leverandøren har rett til å levere ytelsene etter lovgivningen i den staten han er etablert.

(2) Oppdragsgiveren kan kreve at en leverandør som er en juridisk person, oppgir navn og faglige kvalifikasjoner til personene som skal være ansvarlige for å utføre kontrakten. Opplysningene skal gis i forespørselen om å delta i konkurransen eller i tilbudet. Dette gjelder ikke ved anskaffelser av varer som ikke inkluderer tjenester eller monterings- og installasjonsarbeid.

§ 16-9. Kontrakter som reserveres for virksomheter med funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer

Oppdragsgiveren kan begrense konkurransen til virksomheter eller programmer som har som hovedformål å integrere funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer i arbeidslivet. Dette gjelder bare når minst 30 prosent av de ansatte i virksomheten eller programmet har en funksjonshemming eller er vanskeligstilt. Dersom oppdragsgiveren bruker denne muligheten, skal han angi dette i kunngjøringen.

Støtte fra andre virksomheter og deltakelse i fellesskap

§ 16-10. Støtte fra andre virksomheter

(1) En leverandør kan for en bestemt kontrakt støtte seg på kapasiteten til andre virksomheter for å oppfylle kravene til økonomisk og finansiell kapasitet, jf. § 16-3, og tekniske og faglige kvalifikasjoner, jf. § 16-5. Dette gjelder uavhengig av den rettslige forbindelsen mellom dem.

(2) Dersom en leverandør støtter seg på kapasiteten til andre virksomheter, skal han dokumentere at han råder over de nødvendige ressursene, for eksempel ved å fremlegge en forpliktelseserklæring fra disse virksomhetene.

(3) Oppdragsgiveren skal kontrollere at virksomhetene som leverandøren støtter seg på, oppfyller de relevante kvalifikasjonskravene, og at det for øvrig ikke foreligger grunner for avvísning. Oppdragsgiveren skal avvise leverandøren dersom en slik virksomhet ikke oppfyller de relevante kvalifikasjonskravene eller er i en situasjon som nevnt i § 24-2 første ledd bokstav b til d eller annet ledd. Oppdragsgiveren kan avvise leverandøren dersom en slik virksomhet er i en situasjon som nevnt i § 24-2 tredje ledd.

(4) Dersom en leverandør støtter seg på kapasiteten til andre virksomheter for å oppfylle kravene til økonomisk og finansiell kapasitet, kan oppdragsgiveren kreve at de er solidarisk ansvarlige for utførelsen av kontrakten.

(5) Dersom en leverandør støtter seg på kapasiteten til andre virksomheter for å oppfylle kravene til utdanning og faglige kvalifikasjoner, jf. § 16-6 første ledd bokstav f, eller kravene til relevant faglig erfaring, skal disse virksomhetene utføre tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som krever slike kvalifikasjoner.

(6) Ved anskaffelser av varer som inkluderer monterings- og installeringsarbeid, tjenester og bygge- og anleggsarbeider, kan oppdragsgiveren stille krav om at bestemte kritiske oppgaver skal utføres av leverandøren selv eller en bestemt deltaker i et fellesskap.

(7) Leverandører som deltar i fellesskap, jf. § 16-11, kan støtte seg på kapasiteten til deltakerne i fellesskapet samt andre virksomheter.

§ 16-11. Krav til leverandører som deltar i fellesskap

(1) Flere leverandører kan delta i konkurransen i fellesskap. Oppdragsgiveren kan bare kreve at slike fellesskap etablerer en bestemt foretaksform etter at kontrakt er inngått og bare så langt det er nødvendig for å sikre en tilfredsstillende utførelse av kontrakten.

(2) Oppdragsgiveren kan stille egne kontraktsvilkår for fellesskapet dersom de er objektivt begrunnet og forholdsmessige.

(3) Oppdragsgiveren kan presisere hvordan kravene til økonomisk og finansiell kapasitet, jf. § 16-3, og tekniske og faglige kvalifikasjoner, jf. § 16-5, vil bli anvendt på fellesskapet. Presiseringen skal være objektivt begrunnet og forholdsmessig.

Utvelgelse av leverandører

§ 16-12. Utvelgelse av leverandører

(1) Ved en begrenset anbudskonkurranse, konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring, konkurranse om innovasjonspartnerskap og konkurransepreget dialog kan oppdragsgiveren fastsette en nedre, eventuelt også øvre, grense for antallet leverandører som velges ut til å gi tilbud.

(2) Oppdragsgiveren skal angi den nedre og øvre grensen i kunngjøringen eller i invitasjonen til å bekrefte interesse, sammen med objektive og ikke-diskriminerende kriterier eller regler for utvelgelsen av eventuelle overtallige kvalifiserte leverandører.

(3) Oppdragsgiveren skal velge ut et antall deltakere som er tilstrekkelig til å sikre reell konkurranse, men likevel ikke færre enn fem ved begrenset anbudskonkurranse eller færre enn tre ved konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring, konkurranse om innovasjonspartnerskap og konkurransepreget dialog. Oppdragsgiveren kan velge ut færre leverandører enn oppgitt i kunngjøringen eller i invitasjonen dersom det ikke foreligger et tilstrekkelig antall leverandører.

(4) Oppdragsgiveren skal snarest mulig gi leverandørene som ikke blir valgt ut, en skriftlig meddelelse om utvelgelsen. Meddelelsen skal inneholde en kort begrunnelse.

Kapittel 17. Egenerklæring og offisielle lister over godkjente leverandører

§ 17-1. Det europeiske egenerklæringsskjemaet

(1) Oppdragsgiveren skal elektronisk fylle ut det europeiske egenerklæringsskjemaet i et standardformat som er fastsatt av departementet. Skjemaet skal gjøres tilgjengelig sammen med kunngjøringen av konkurransen eller invitasjonen til å bekrefte interesse.

(2) Leverandøren skal levere det europeiske egenerklæringsskjemaet i et standardformat som er fastsatt av departementet sammen med forespørselen om å delta i konkurransen eller tilbudet som foreløpig dokumentasjon for

- at han oppfyller kvalifikasjonskravene
- at det ikke foreligger grunner for avvisning
- at han oppfyller eventuelle utvelgelseskriterier.

(3) Oppdragsgiveren kan på ethvert tidspunkt i konkurransen be leverandørene levere alle eller deler av dokumentasjonsbevisene dersom det er nødvendig for å sikre at konkurransen gjennomføres på riktig måte. Oppdragsgiveren kan ikke be om andre dokumentasjonsbevis enn det som følger av § 7-2, § 16-1 annet ledd og § 24-7.

(4) Oppdragsgiveren kan ikke be leverandørene levere dokumentasjonsbevis dersom han tidligere har mottatt dem, eller dersom han har muligheten til å innhente opplysningene kostnadsfritt i en database i en EØS-stat. Dette gjelder bare når egenerklæringen inneholder opplysningene som er nødvendige for å innhente dokumentasjonsbevisene, blant annet internettadressen til databasen og identifikasjonsopplysninger.

(5) Før tildeling av kontrakten skal oppdragsgiveren kreve at den valgte leverandøren straks leverer oppdaterte dokumentasjonsbevis. Dette gjelder ikke ved tildeling av kontrakter under en rammeavtale uten gjenåpning av konkurransen.

(6) Dersom en leverandør støtter seg på kapasiteten til andre virksomheter, skal virksomhetene levere separate egenerklæringer. Dersom flere leverandører deltar i konkurransen i fellesskap, skal de deltakende leverandørene levere separate egenerklæringer.

0 Endret ved forskrifter 20 des 2016 nr. 1744 (i kraft 1 jan 2017), 19 des 2017 nr. 2247 (i kraft 1 jan 2018).

§ 17-2. Offisielle lister over godkjente leverandører og sertifisering

(1) Som alternativ dokumentasjon for at kvalifikasjonskravene eller utvelgelseskriteriene er oppfylt, eller for fravær av avvisningsgrunner, kan leverandørene fremlegge følgende attester:

- a) attest for at han er registrert på en offisiell liste over godkjente leverandører, utstedt av en kompetent myndighet i den staten leverandøren er etablert, eller
- b) attest for at han er sertifisert som godkjent leverandør, utstedt av et kompetent sertifiseringsorgan.

I attestene skal grunnlaget for at leverandøren er registrert eller sertifisert angis, og eventuelt hvilken klassifisering listen gir leverandøren.

(2) Leverandøren anses å ha dokumentert at han oppfyller de relevante kvalifikasjonskravene eller utvelgelseskriteriene, eller at det ikke foreligger relevante avvisningsgrunner, dersom han har fremlagt attester som nevnt i første ledd. Dersom oppdragsgiveren likevel bestrider at kvalifikasjonskravene eller utvelgelseskriteriene er oppfylt, eller at det ikke foreligger avvisningsgrunner, skal han gi en begrunnelse.

(3) Oppdragsgiveren kan i tillegg kreve at leverandørene fremlegger en attest for at de oppfyller sine forpliktelser til å betale skatter, avgifter og trygdeavgifter.

Kapittel 18. Tildelingskriterier

§ 18-1. Tildelingskriterier

(1) Oppdragsgiveren skal velge tilbud på grunnlag av

- a) den laveste prisen,
- b) den laveste kostnaden eller
- c) det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet.

(2) Ved valg av tilbud på grunnlag av den laveste kostnaden skal oppdragsgiveren basere valget på en kostnadseffektivitetsberegning, som for eksempel en beregning av livssyklus kostnader etter § 18-2.

(3) Ved valg av tilbud på grunnlag av det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet kan tildelingskriteriene for eksempel omfatte:

- a) kvalitet, inkludert tekniske, estetiske og funksjonelle egenskaper, tilgjengelighet, universell utforming og miljømessige, sosiale og innovative egenskaper
- b) den tilbudte bemanningens organisering, kvalifikasjoner og erfaringer, forutsatt at kvaliteten på bemanningen er av stor betydning for utførelsen av kontrakten
- c) kundeservice, teknisk bistand og leveringsbetingelser, for eksempel leveringsmåte og tid for levering eller ferdigstillelse.

(4) Tildelingskriteriene skal ha tilknytning til leveransen. Tildelingskriteriene har tilknytning til leveransen når de relaterer seg til varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som kontrakten gjelder. Dette omfatter alle sider av og trinn i deres livssyklus, inkludert faktorer som inngår i produksjonsprosessen, leveringen av eller handelen med dem eller en annen prosess i livssyklusen. Dette gjelder også når slike faktorer ikke påvirker deres egenskaper.

(5) Tildelingskriteriene skal ikke være så skjønnspregede at de gir oppdragsgiveren en ubegrenset valgfrihet.

(6) Ved valg av tilbud på grunnlag av det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet skal oppdragsgiveren angi tildelingskriterienes relative vekt. Oppdragsgiveren kan angi vekten innenfor en ramme med et passende maksimalt utslag. Dersom det av objektive grunner ikke er mulig å vekte tildelingskriteriene, skal oppdragsgiveren angi dem i prioritert rekkefølge.

(7) Oppdragsgiveren kan sette en fast pris eller kostnad, og velge tilbud bare på grunnlag av andre tildelingskriterier som nevnt i tredje ledd.

(8) Ved konkurranse om innovasjonspartnerskap og konkurransepreget dialog, kan oppdragsgiveren bare velge tilbud på grunnlag av det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet.

(9) Oppdragsgiveren skal angi krav til dokumentasjon for hvert tildelingskriterium.

§ 18-2. Beregning av livssyklus kostnader

(1) Dersom oppdragsgiveren skal beregne livssyklus kostnadene ved varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene, skal han angi i anskaffelsesdokumentene hvilke opplysninger leverandørene skal gi, og hvilken beregningsmetode han skal bruke.

(2) I beregningen av livssyklus kostnadene skal alle eller noen av de følgende kostnadene inngå så langt de er relevante:

a) kostnader som oppdragsgiveren eller andre brukere dekker, for eksempel

1. kostnader knyttet til anskaffelsen
2. driftskostnader, for eksempel forbruk av energi og andre ressurser
3. vedlikeholdskostnader
4. kostnader ved livssyklusens slutt, for eksempel innsamlings- og gjenvinningskostnader;

b) kostnader som skyldes miljøbelastninger knyttet til varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene gjennom livssyklusen, inkludert kostnader ved utslipp av klimagasser og andre forurensende utslipp og andre klimatiltakskostnader. Dette gjelder bare dersom verdien kan tallfestes og etterprøves.

(3) Metoden for å beregne kostnadene som er nevnt i annet ledd bokstav b skal være

- a) basert på objektivt etterprøvbare og ikke-diskriminerende kriterier,
- b) tilgjengelig for alle interesserte parter og
- c) basert på opplysninger som leverandørene skal kunne fremskaffe med rimelig innsats.

Kapittel 19. Kontraktsvilkår, bruk av underleverandører og oppdeling av anskaffelser

§ 19-1. Kontraktsvilkår

(1) Oppdragsgiveren kan fastsette kontraktsvilkår, for eksempel om økonomi, innovasjon, miljø, sysselsetting og sosiale hensyn. Kontraktsvilkårene skal ha tilknytning til leveransen og fremgå av anskaffelsesdokumentene. Der det finnes fremforhandlede og balanserte kontraktsstandarder, skal oppdragsgiveren som hovedregel bruke disse.

(2) Oppdragsgiveren kan fastsette endringsklausuler, for eksempel prisindeksklausuler eller opsjoner. Endringsklausulene skal angis i anskaffelsesdokumentene, og det skal fremgå klart hvilke endringer oppdragsgiveren kan foreta, i hvilket omfang og på hvilke vilkår. Endringsklausulene kan ikke åpne for at anskaffelsens overordnede karakter blir endret.

§ 19-2. Bruk av underleverandører

- (1) Oppdragsgiveren kan kreve at leverandøren angir i tilbudet hvilke deler av kontrakten han planlegger at underleverandører skal utføre, og hvilke underleverandører han planlegger å bruke. Bruk av underleverandører har ikke betydning for leverandørens kontraktsansvar overfor oppdragsgiveren.
- (2) Ved anskaffelser av varer som inkluderer monterings- og installasjonsarbeid, tjenester og bygge- og anleggsarbeider, kan oppdragsgiveren stille krav om at bestemte kritiske oppgaver skal utføres av leverandøren selv.
- (3) Oppdragsgiveren kan, før kontraktoppstart, fastsette i kontrakten at leverandøren skal gi kontaktopplysninger til underleverandørene og opplysninger om hvem som har signaturrett for disse. Oppdragsgiveren kan også stille krav om å bli informert om endringer i slike opplysninger i kontraktsperioden, inkludert opplysninger om nye underleverandører.
- (4) Ved anskaffelser av tjenester som skal leveres på steder som er under oppdragsgiverens direkte tilsyn, og bygge- og anleggsarbeider, skal oppdragsgiveren kreve slike opplysninger som nevnt i tredje ledd for underleverandørene som har kontrakt direkte med leverandøren, og som skal delta i utførelsen av tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene.

§ 19-3. Begrensning av antallet ledd i leverandørkjeden

- (1) Oppdragsgiveren skal stille krav om at leverandørene kan ha maksimalt to ledd i leverandørkjeden under seg når leverandøren skal utføre bygge- og anleggsarbeider eller renholdstjenester som er omfattet av CPV-kode 90910000 (rengjøring).
- (2) Oppdragsgiveren kan godta flere ledd i leverandørkjeden dersom det er nødvendig for å sikre tilstrekkelig konkurranse. Det maksimale antallet ledd oppdragsgiveren kan godta, skal angis i anskaffelsesdokumentene. Etter at kontrakt er inngått, kan oppdragsgiveren godta flere ledd dersom det på grunn av uforutsette omstendigheter er nødvendig for å få gjennomført kontrakten.

§ 19-4. Oppdeling av anskaffelser

- (1) Oppdragsgiveren kan velge å dele opp anskaffelsen i delkontrakter. Oppdragsgiveren bestemmer selv størrelsen på og innholdet i delkontraktene.
- (2) Dersom oppdragsgiveren ikke deler opp anskaffelsen i delkontrakter, skal han gi en kort begrunnelse for dette i anskaffelsesdokumentene eller i anskaffelsesprotokollen. Begrunnelsen kan ikke overprøves.
- (3) Dersom oppdragsgiveren deler opp anskaffelsen i delkontrakter, skal han angi i kunngjøringen eller i invitasjonen til å bekrefte interesse om leverandørene kan gi tilbud på en, flere eller alle delkontraktene.
- (4) Oppdragsgiveren kan begrense antallet delkontrakter som kan tildeles til en leverandør. Dette gjelder også når leverandørene kan gi tilbud på flere eller alle delkontraktene. Oppdragsgiveren skal angi det maksimale antallet delkontrakter som kan tildeles en leverandør, i kunngjøringen eller invitasjonen til å bekrefte interesse. Oppdragsgiveren skal i anskaffelsesdokumentene fastsette objektive og ikke-diskriminerende kriterier for vurderingen av hvilke delkontrakter som skal tildeles hvilke leverandører, dersom evalueringen av tilbudene etter tildelingskriteriene ellers ville ført til at en leverandør ville fått tildelt flere delkontrakter enn det maksimale antallet.
- (5) Dersom oppdragsgiveren har tillatt leverandørene å gi tilbud på flere delkontrakter, kan han likevel tildele en samlet kontrakt til en leverandør. Dette gjelder selv om leverandøren ikke har levert det beste tilbudet for hver delkontrakt, når det samlede tilbudet fra denne leverandøren totalt sett oppfyller tildelingskriteriene bedre. Dersom oppdragsgiveren vil forbeholde seg retten til å gjøre dette, skal det angis i kunngjøringen eller i invitasjonen til å bekrefte interesse. Han skal også angi hvilke delkontrakter som kan slås sammen i en samlet kontrakt.

Kapittel 20. Frister

§ 20-1. Fastssettelse av frister

- (1) Ved fastsettelsen av frister for mottak av forespørsler om å delta i konkurransen og tilbud skal oppdragsgiveren ta hensyn til kontraktens kompleksitet og tiden det tar for leverandørene å utarbeide forespørsler og tilbud.
- (2) Oppdragsgiveren skal sette en tilbudsfrist som er forholdsmessig lenger enn minimumsfristen, dersom tilbudene bare kan utarbeides etter en befaring eller gjennomgang av anskaffelsesdokumentene på stedet.
- (3) Oppdragsgiveren skal forlenge fristen for mottak av tilbud forholdsmessig dersom
 - a) det foretas endringer i anskaffelsesdokumentene som medfører at leverandørene trenger mer tid til å utarbeide et tilbud, jf. § 14-2 første ledd, eller
 - b) oppdragsgiveren gir tilleggsopplysninger senere enn seks dager før tilbudsfristen, eller senere enn fire dager i hastetilfeller, jf. § 14-2 annet ledd.
- (4) Oppdragsgiveren er ikke forpliktet til å forlenge fristen etter tredje ledd dersom opplysningene er ubetydelige for utarbeidelsen av tilbudet eller leverandøren ikke har bedt om tilleggsopplysninger i rimelig tid før utløpet av fristen.

§ 20-2. Minimumsfrister i en åpen anbudskonkurranse

- (1) I en åpen anbudskonkurranse skal fristen for mottak av tilbud være minst 30 dager regnet fra den dagen den alminnelige kunngjøringen sendes til TED-databasen. Dersom oppdragsgiveren ikke krever at tilbudene skal leveres elektronisk, skal tilbudsfristen være minst 35 dager.
- (2) Oppdragsgiveren kan forkorte tilbudsfristen i første ledd til minst 15 dager dersom
 - a) oppdragsgiveren har publisert en veiledende kunngjøring etter § 21-3 tidligst 12 måneder og senest 35 dager før kunngjøringen, og
 - b) den veiledende kunngjøringen inneholder alle opplysningene som skal fylles ut i kunngjørings skjemaet for veiledende kunngjøringer, så langt disse opplysningene forelå på kunngjøringstidspunktet.
- (3) Oppdragsgiveren kan forkorte tilbudsfristen til minst 15 dager dersom det i hastetilfeller vil være umulig å overholde fristen i første ledd.
- (4) Dersom oppdragsgiveren ikke kan gi gratis, direkte og ubegrenset elektronisk tilgang til deler av konkurransegrunnlaget, jf. § 14-3 annet eller tredje ledd, skal oppdragsgiveren forlenge tilbudsfristen med fem dager, unntatt i hastetilfeller.

§ 20-3. Minimumsfrister i en begrenset anbudskonkurranse

- (1) I en begrenset anbudskonkurranse skal fristen for mottak av forespørsler om å delta i konkurransen være minst 30 dager regnet fra den dagen den alminnelige kunngjøringen sendes til TED-databasen. Dersom oppdragsgiveren har kunngjort konkurransen ved en forhåndskunngjøring, regnes fristen fra den dagen oppdragsgiver sender invitasjonen til å bekrefte interessen.
- (2) Fristen for mottak av tilbud fra leverandørene som er invitert til å gi tilbud, skal være minst 25 dager regnet fra den dagen oppdragsgiveren sender invitasjonen. Dersom oppdragsgiveren ikke krever at tilbudene skal leveres elektronisk, skal tilbudsfristen være minst 30 dager.
- (3) Ikke-statlige oppdragsgivere kan fastsette tilbudsfristen i samarbeid med leverandørene som vil bli invitert til å gi tilbud. Forutsetningen er at den samme tilbudsfristen gjelder for alle leverandørene. Dersom oppdragsgiveren og leverandørene ikke blir enige om en frist, skal tilbudsfristen være minst 10 dager regnet fra den dagen oppdragsgiveren sender invitasjonen til å gi tilbud.
- (4) Oppdragsgiveren kan forkorte tilbudsfristen i annet ledd til 10 dager dersom

- a) oppdragsgiveren har publisert en veiledende kunngjøring etter § 21-3 tidligst 12 måneder og senest 35 dager før kunngjøringen,
 - b) den veiledende kunngjøringen ikke er brukt som en forhåndskunngjøring og
 - c) den veiledende kunngjøringen inneholder alle opplysningene som skal fylles ut i kunngjørings skjemaet for veiledende kunngjøring, så langt disse opplysningene forelå på kunngjøringstidspunktet.
- (5) Dersom det i hastetilfeller vil være umulig å overholde fristene i første og annet ledd, kan oppdragsgiveren
- a) forkorte fristen for mottak av forespørsler om å delta i konkurransen til minst 15 dager
 - b) forkorte fristen for mottak av tilbud til minst 10 dager.
- (6) Dersom oppdragsgiveren ikke kan gi gratis, direkte og ubegrenset elektronisk tilgang til konkurransegrunnlaget, jf. § 14-3 annet eller tredje ledd, skal oppdragsgiveren forlenge tilbudsfristen med fem dager, unntatt i hastetilfeller.

§ 20-4. Minimumsfrister i en konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring

- (1) I en konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring skal fristen for mottak av forespørsler om å delta i konkurransen være minst 30 dager regnet fra den dagen den alminnelige kunngjøringen sendes til TED-databasen. Dersom oppdragsgiveren har kunngjort konkurransen ved en forhåndskunngjøring, regnes fristen fra den dagen oppdragsgiveren sender invitasjonen til å bekrefte interessen.
- (2) Fristen for mottak av det første tilbudet fra leverandørene som er invitert til å gi tilbud, skal være minst 25 dager regnet fra den dagen oppdragsgiveren sender invitasjonen. Dersom oppdragsgiveren ikke krever at tilbudene skal leveres elektronisk, skal tilbudsfristen være minst 30 dager.
- (3) § 20-3 tredje til sjette ledd gjelder tilsvarende.

§ 20-5. Minimumsfrister i en konkurranse om innovasjonspartnerskap og konkurransepreget dialog

I en konkurranse om innovasjonspartnerskap og konkurransepreget dialog skal fristen for mottak av forespørsler om å delta i konkurransen være minst 30 dager regnet fra den dagen den alminnelige kunngjøringen sendes til TED-databasen.

§ 20-6. Vedståelsesfrist

- (1) Oppdragsgiveren kan fastsette en vedståelsesfrist, som angir hvor lenge tilbudene skal være bindende. Fristen skal ikke settes lenger enn det som er nødvendig.
- (2) Dersom oppdragsgiveren ikke har fastsatt en vedståelsesfrist, gjelder en frist på 30 dager regnet fra utløpet av tilbudsfristen.
- (3) Før utløpet av vedståelsesfristen kan oppdragsgiveren spørre leverandørene som har gitt tilbud, og som ikke er avvist og ikke har fått sine tilbud forkastet etter § 23-11, om å forlenge fristen. Oppdragsgiveren kan også innen rimelig tid etter utløpet av fristen spørre disse leverandørene om å fastholde tilbudet. Vedståelsesfristen kan bare forlenges, og tilbudet bare fastholdes etter utløpet av fristen, når dette ikke fører til en vesentlig endring av grunnlaget for konkurransen eller leverandørens opprinnelige tilbud.

§ 20-7. Frist for begjæring om midlertidig forføyning

- (1) I en begrenset anbudskonkurranse, konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring, konkurranse om innovasjonspartnerskap eller konkurransepreget dialog kan oppdragsgiveren fastsette en frist for når en begjæring om midlertidig forføyning mot oppdragsgiverens beslutning om å avvise en forespørsel om å delta i konkurransen, jf. § 24-1 og § 24-2, eller ikke velge ut en leverandør, jf. § 16-12, må settes frem for tingretten.

(2) Fristen skal være minst 15 dager regnet fra dagen etter oppdragsgiveren sender en meddelelse etter § 24-10 tredje ledd eller § 16-12 fjerde ledd.

(3) Oppdragsgiveren skal angi fristen i anskaffelsesdokumentene og i meddelelsen til leverandøren om at forespørselen er avvist eller forkastet.

Kapittel 21. Kunngjøring

§ 21-1. *Fremgangsmåten ved kunngjøringer*

(1) Oppdragsgiveren skal publisere alle kunngjøringer i Doffin i samsvar med skjemaer som er fastsatt av departementet. Doffin videresender kunngjøringene til TED-databasen.

(2) Oppdragsgiveren skal utarbeide kunngjøringen på norsk og ett av de offisielle EU-språkene. Oppdragsgiveren kan bruke oversettingstjenesten til Doffin. Det er bare kunngjøringen på EU-språket som er autentisk.

(3) En kunngjøring som ikke er i samsvar med kapittel 21, kapittel 20 eller kunngjøringsskjemaene, kan avvises av Doffin.

(4) Oppdragsgiveren skal kunne dokumentere når kunngjøringen sendes TED-databasen.

(5) Kunngjøringen eller opplysningene i den skal ikke publiseres i Doffin eller på annen måte gjøres kjent før den dagen de publiseres i TED-databasen, med mindre TED-databasen ikke har publisert kunngjøringen innen 48 timer etter at oppdragsgiveren har mottatt bekreftelse på mottak av kunngjøringen. Den nasjonale offentliggjøringen skal ikke inneholde andre opplysninger enn dem som blir publisert i TED-databasen eller på en kjøperprofil.

§ 21-2. *Kunngjøring av konkurranse*

(1) Når oppdragsgiveren skal inngå en kontrakt ved en åpen anbudskonkurranse, begrenset anbudskonkurranse, konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring, konkurranse om innovasjonspartnerskap, konkurransepreget dialog eller innføre en dynamisk innkjøpsordning, skal han kunngjøre konkurransen ved en alminnelig kunngjøring.

(2) Ved en begrenset anbudskonkurranse og konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring, kan ikke-statlige oppdragsgivere i stedet kunngjøre konkurransen ved en forhåndskunngjøring. En forhåndskunngjøring skal:

- a) angi presist hvilke ytelser kontrakten omfatter,
- b) angi at kontrakten vil bli inngått uten annen kunngjøring av konkurransen, og at interesserte leverandører inviteres til å melde sin interesse og
- c) sendes til publisering tidligst 12 måneder og senest 35 dager før den dagen oppdragsgiveren inviterer leverandørene til å bekrefte sin interesse.

§ 21-3. *Veiledende kunngjøring*

(1) Oppdragsgiveren kan gjøre sine planlagte anskaffelser kjent ved å publisere en veiledende kunngjøring. Kunngjøringen skal inneholde en kort beskrivelse av anskaffelsene.

(2) Oppdragsgiveren kan i stedet for å publisere den veiledende kunngjøringen i Doffin og TED-databasen, publisere den på sin kjøperprofil, jf. § 21-4.

§ 21-4. *Kunngjøring på kjøperprofil*

(1) Oppdragsgiveren kan opprette en kjøperprofil på sin internettside som kan inneholde opplysninger om hans anskaffelser, inkludert opplysninger om pågående konkurranser, planlagte anskaffelser, inngåtte kontrakter og avlyste konkurranser.

(2) Når oppdragsgiveren bruker kjøperprofilen til å publisere veiledende kunngjøringer, jf. § 21-3 annet ledd, skal han publisere en kunngjøring av bruken av kjøperprofilen. Oppdragsgiveren kan ikke publisere veiledende kunngjøringer på sin kjøperprofil før den dagen kunngjøringen av bruken av kjøperprofilen sendes til TED-databasen. Oppdragsgiveren skal angi datoen for oversendelsen av kunngjøringen til TED-databasen på kjøperprofilen.

§ 21-5. Intensjonskunngjøring

Dersom oppdragsgiveren mener at han har hjemmel til å inngå en kontrakt uten å kunngjøre konkurransen i samsvar med § 21-2, kan han etter at valget av leverandør er besluttet, kunngjøre at kontrakten vil bli inngått ved å publisere en intensjonskunngjøring.

§ 21-6. Kunngjøring av kontraktsinngåelse

(1) Når oppdragsgiveren har inngått en kontrakt, skal han kunngjøre kontraktsinngåelsen snarest og senest 30 dager etter at kontrakten ble inngått.

(2) Oppdragsgiveren har ikke plikt til å kunngjøre inngåelsen av kontrakter under rammeavtaler.

(3) Dersom oppdragsgiveren har kunngjort konkurransen ved en forhåndskunngjøring og ikke vil inngå flere kontrakter i tidsrommet som forhåndskunngjøringen dekker, skal oppdragsgiveren angi dette i kunngjøringen av kontraktsinngåelsen.

(4) Oppdragsgiveren kan unnta visse opplysninger fra kunngjøringen dersom en offentliggjøring vil

- a) hindre håndhevelsen av regler eller på annen måte være i strid med offentlige interesser,
- b) skade bestemte offentlige eller private virksomheters legitime økonomiske interesser eller
- c) skade konkurransen mellom leverandørene.

Kapittel 22. Kommunikasjon

§ 22-1. Krav om bruk av elektronisk kommunikasjon

(1) All kommunikasjon og informasjonsutveksling mellom oppdragsgiveren og leverandørene skal skje skriftlig ved bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler etter reglene i dette kapittelet.

(2) Muntlig kommunikasjon kan likevel brukes, unntatt i forbindelse med utveksling av anskaffelsesdokumentene, forespørsler om å delta i konkurransen, bekreftelser av interesse og tilbud. Muntlig kommunikasjon skal dokumenteres i tilstrekkelig grad, for eksempel i form av et skriftlig referat eller sammendrag av hovedelementene i kommunikasjonen eller ved lydopptak. Oppdragsgiveren skal tilpasse omfanget av dokumentasjonen til den betydningen innholdet i den muntlige kommunikasjonen kan ha for forståelsen av anskaffelsesdokumentene.

§ 22-2. Generelle krav til verktøy og løsninger som brukes til elektronisk kommunikasjon

(1) Verktøy og løsninger som brukes til elektronisk kommunikasjon, skal være ikke-diskriminerende og alminnelig tilgjengelige og ikke begrense leverandørenes muligheter for å delta i konkurransen. De skal også kunne fungere sammen med alminnelig brukte IKT-produkter.

- (2) Spesifikasjoner og andre opplysninger som er nødvendige for å kunne levere forespørsler om å delta i konkurransen eller tilbud elektronisk, inkludert opplysninger om kryptering og tidsstempling, skal være tilgjengelige for alle leverandørene.
- (3) Oppdragsgiveren kan kreve bruk av bestemte verktøy og løsninger som ikke er alminnelig tilgjengelige, dersom de er nødvendige for å utveksle relevante dokumenter. Oppdragsgiveren skal i så fall tilby alternative tilgangsmuligheter eller oppfyllelsmåter. Oppdragsgiveren anses å ha tilbudt tilfredsstillende alternative tilgangsmuligheter eller oppfyllelsmåter dersom han
- gir gratis, direkte og ubegrenset elektronisk tilgang til de aktuelle verktøyene og løsningene fra kunngjøringstidspunktet eller den dagen han sender invitasjonen til å bekrefte interessen. Oppdragsgiveren skal angi internettadressen hvor verktøyene og løsningene er tilgjengelige, i kunngjøringen eller i invitasjonen;
 - gir leverandørene muligheten til å delta i konkurransen ved bruk av midlertidige passord eller andre midlertidige adgangstegn som han gratis stiller til disposisjon for leverandørene. Oppdragsgiveren er likevel ikke forpliktet til å gi en slik tilgang dersom leverandøren selv er skyld i at han ikke får tilgang; eller
 - tilbyr en alternativ kanal eller oppfyllelsmåte for å gi tilbud elektronisk.

§ 22-3. Krav til mottak og oppbevaring av forespørsler om å delta i konkurransen og tilbud mv.

- (1) Oppdragsgiveren skal sikre at forespørsler om å delta i konkurransen og tilbud holdes fortrolig, og at innholdet beskyttes mot endringer og uautorisert innsyn under overføring og lagring.
- (2) Ingen skal ha tilgang til innholdet i forespørlene om å delta i konkurransen eller i tilbudene før fristen for mottak har løpt ut. Bare autoriserte personer skal kunne fastsette eller endre datoen for åpningen av forespørlene eller tilbudene.
- (3) Bare autoriserte personer skal ha tilgang til de mottatte opplysningene.
- (4) Tidspunktet for mottak og åpning av forespørlene om delta i konkurransen og tilbudene skal kunne fastslås nøyaktig.
- (5) Oppdragsgiveren skal i tilfredsstillende grad sikre at overtredelser eller forsøk på overtredelser av denne bestemmelsen klart kan spores.

§ 22-4. Unntak fra kravet om bruk av elektronisk kommunikasjon

- (1) Oppdragsgiveren er ikke forpliktet til å kreve bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler dersom
- anskaffelsens art innebærer at bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler ville kreve særlige verktøy, løsninger eller filformater som ikke er alminnelig tilgjengelige eller ikke kan behandles av alminnelig tilgjengelig programvare, og oppdragsgiveren ikke kan tilby alternative tilgangsmuligheter eller oppfyllelsmåter som nevnt i § 22-2 tredje ledd
 - de filformatene som ville vært egnet for utforming av tilbudene, ikke kan behandles av en åpen eller alminnelig tilgjengelig programvare, eller er omfattet av en lisensordning og ikke kan lastes ned av oppdragsgiveren eller gjøres tilgjengelig over internett eller på en annen lett tilgjengelig måte
 - opplysningene som skal utveksles, forventes å være av en slik art eller et slikt format at bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler ville kreve særlig utstyr som ikke er alminnelig tilgjengelig for oppdragsgiveren.
- (2) Oppdragsgiveren er heller ikke forpliktet til å kreve bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler til levering av fysiske modeller eller skalamodeller som ikke kan leveres ved hjelp av elektroniske kommunikasjonsmidler.
- (3) Oppdragsgiveren kan ikke tillate bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler hvis det er nødvendig å bruke andre kommunikasjonsmidler
- som følge av sikkerhetsbrudd i den elektroniske kommunikasjonsløsningen, eller

- b) fordi sensitive opplysninger ikke kan beskyttes på tilfredsstillende måte ved bruk av elektroniske verktøy og løsninger som er alminnelig tilgjengelig for leverandørene, eller som kan gjøres tilgjengelig på en alternativ måte som nevnt i § 22-2 tredje ledd.

(4) Dersom oppdragsgiveren ikke krever bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler, skal det brukes ordinær postgang eller andre egnede forsendelsesmåter, eventuelt kombinert med elektroniske hjelpemidler.

§ 22-5. *Bruk av elektroniske signaturer mv.*

(1) Oppdragsgiveren kan ikke kreve at leverandørene skal bruke elektronisk signatur eller elektroniske identifikasjonsbevis for å få tilgang til konkurransegrunnlaget eller for å melde sin interesse.

(2) Oppdragsgiveren kan kreve at leverandørene ved levering av forespørsler om å delta i konkurransen og tilbud bruker løsninger som gir tilfredsstillende sikkerhet for at han kan sannsynliggjøre hvilken leverandør som har levert den enkelte forespørselen og det enkelte tilbudet, og knytte avsenderen til innholdet. Oppdragsgiveren kan kreve bruk av

- a) elektronisk signatur
- b) elektronisk segl
- c) elektronisk identitetsbevis eller midlertidige adgangstegn dersom det brukes en tredjeparts innsendingsløsning som støtter dette og kan knytte avsenderen til innholdet i forespørselen eller tilbudet.

(3) Oppdragsgiveren skal i konkurransegrunnlaget angi kravene til sikkerhetsnivå for elektronisk signatur, elektronisk segl, elektronisk identitetsbevis og øvrige sikkerhetstiltak ved bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler. Sikkerhetsnivået skal ikke være høyere enn det som er nødvendig av hensyn til relevante risikofaktorer.

(4) Når oppdragsgiveren krever bruk av elektronisk signatur, skal han godta avanserte elektroniske signaturer som er understøttet av et kvalifisert sertifikat som er utstedt av et organ som er oppført på en liste over registrerte sertifikatutstedere i henhold til EU-kommisjonens beslutning 2009/767/EF.

(5) Oppdragsgiveren kan etter en risikovurdering kreve bruk av avansert elektronisk signatur. Når oppdragsgiveren krever bruk av en slik signatur eller elektronisk segl, skal kravene til formater for signaturen eller seglet være basert på formater som er fastsatt i EU-kommisjonens beslutning 2011/130/EU. Oppdragsgiveren skal iverksette de tiltakene som er nødvendige for å kunne behandle formatene teknisk. Oppdragsgiveren kan velge å godta andre formater for signaturer og segl som han er i stand til å validere på grunnlag av opplysningene i signaturen, seglet eller tilknyttet informasjon.

(6) Departementet kan fastsette nærmere regler om bruk av elektronisk signatur, elektronisk segl, elektroniske identitetsbevis, tredjeparts innsendingsløsninger og øvrige sikkerhetstiltak ved bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler.

Kapittel 23. Gjennomføring av konkurransen

Fremgangsmåte og invitasjoner

§ 23-1. *Fremgangsmåte ved valg av leverandør*

(1) Oppdragsgiveren skal velge tilbud på grunnlag av tildelingskriteriene som er fastsatt etter § 18-1. Før oppdragsgiveren tildeler kontrakt, skal han kontrollere at

- a) leverandøren oppfyller kvalifikasjonskravene
- b) det ikke foreligger andre grunner til avvisning
- c) leverandøren oppfyller eventuelle utvelgelseskriterier.

(2) Ved en åpen anbudskonkurranse kan oppdragsgiveren velge å evaluere tilbudene før han kontrollerer om leverandørene oppfyller kvalifikasjonskravene, eller om det foreligger andre grunner til avvisning.

§ 23-2. Invitasjon til å gi tilbud, delta i dialog eller bekrefte interesse

(1) Ved en begrenset anbudskonkurranse, konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring og konkurranse om innovasjonspartnerskap skal oppdragsgiveren skriftlig og samtidig invitere leverandørene til å gi tilbud. Ved konkurransepreget dialog skal oppdragsgiveren skriftlig og samtidig invitere leverandørene til å delta i dialogen.

(2) Dersom oppdragsgiveren har kunngjort konkurransen ved en forhåndskunngjøring, jf. § 21-2 annet ledd, skal han skriftlig og samtidig invitere leverandørene som har meldt sin interesse, til å bekrefte interessen.

(3) Oppdragsgiveren skal angi internettadressen der konkurransegrunnlaget er tilgjengelig, i invitasjonen. Dersom oppdragsgiveren ikke har gitt gratis, direkte og ubegrenset tilgang til konkurransegrunnlaget av grunner som nevnt i § 22-4, og dokumentene ikke er gjort tilgjengelige på andre måter, skal han oversende dem sammen med invitasjonen.

(4) Invitasjonen til å gi tilbud og invitasjonen til delta i dialogen skal inneholde følgende opplysninger, med mindre de allerede er angitt i anskaffelsesdokumentene:

- a) en henvisning til kunngjøringen av konkurransen
- b) fristen for mottak av tilbud, adressen for mottak av tilbud og opplysninger om på hvilket språk tilbudet skal utformes
- c) datoen for når dialogen skal begynne i en konkurransepreget dialog, og opplysninger om hvilket sted og på hvilket språk dialogen skal foregå
- d) hvilke dokumentasjonsbevis leverandørene eventuelt skal fremlegge som dokumentasjon for at de oppfyller kvalifikasjonskravene, at det ikke foreligger grunner for avvisning, og at de oppfyller eventuelle utvelgelseskriterier
- e) tildelingskriterienes relative vekt, eller tildelingskriteriene i prioritert rekkefølge dersom det av objektive grunner ikke er mulig å vekte dem.

(5) Invitasjonen til å bekrefte interesse skal inneholde følgende opplysninger, med mindre de allerede er angitt i forhåndskunngjøringen:

- a) hva som skal anskaffes, anskaffelsens omfang, inkludert alle opsjoner og dersom det er mulig, eventuelle frister for å utløse dem
- b) om valgt anskaffelsesprosedyre er begrenset anbudskonkurranse eller konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring
- c) den eventuelle datoen for påbegynnelsen eller avslutningen av kontraktsytelsene
- d) opplysninger om hvordan leverandørene kan få tilgang til konkurransegrunnlaget dersom oppdragsgiveren ikke kan gi elektronisk tilgang til det
- e) oppdragsgiverens adresse
- f) kvalifikasjonskravene og tilhørende dokumentasjonskrav
- g) opplysninger om kontrakten gjelder kjøp, leasing, leie eller avbetalingskjøp, eller en kombinasjon av disse
- h) tildelingskriteriene, inkludert kriterienes relative vekt eller kriteriene i prioritert rekkefølge dersom det av objektive grunner ikke er mulig å vekte dem.

Tilbudet

§ 23-3. Tilbudet

(1) Tilbudet skal være skriftlig og bindende.

(2) Leverandøren har risikoen for uklarheter i tilbudet.

§ 23-4. *Alternative tilbud*

- (1) Oppdragsgiveren kan tillate eller kreve alternative tilbud. I så fall skal han angi dette i kunngjøringen eller i invitasjonen til å bekrefte interesse.
- (2) Oppdragsgiveren kan fastsette at leverandørene kan gi alternative tilbud bare når de samtidig gir tilbud som er i samsvar med løsningene som er beskrevet i anskaffelsesdokumentene.
- (3) Oppdragsgiveren skal angi hvilke absolutte krav de alternative tilbudene skal oppfylle, og eventuelle særlige krav som gjelder for utformingen av de alternative tilbudene, i anskaffelsesdokumentene.
- (4) Dersom oppdragsgiveren tillater eller krever alternative tilbud, skal han sikre at tildelingskriteriene kan anvendes ved evalueringen av både de alternative tilbudene og tilbudene som er i samsvar med løsningen som er beskrevet i anskaffelsesdokumentene.
- (5) Alternative tilbud skal ha tilknytning til leveransen. Oppdragsgiveren kan ikke avvise et alternativt tilbud utelukkende på grunnlag av at det, dersom det antas, vil bli en tjenestekontrakt i istedenfor en varekontrakt eller en varekontrakt istedenfor en tjenestekontrakt.

§ 23-5. *Ettersending og avklaring av opplysninger og dokumentasjon*

- (1) Oppdragsgiveren kan skriftlig be leverandørene ettersende, supplere, avklare eller utfylle mottatte opplysninger og dokumentasjon innen en kort tilleggsfrist dersom opplysningene eller dokumentasjonen synes å inneholde feil eller uklarheter eller dersom bestemte opplysninger eller dokumenter mangler.
- (2) En ettersending, supplering, avklaring eller utfylling etter første ledd skal ikke medføre at tilbudet forbedres.

Gjennomføring av ulike anskaffelsesprosedyrer

§ 23-6. *Gjennomføring av åpen og begrenset anbudskonkurranse*

- (1) I en åpen anbudskonkurranse kan alle interesserte leverandører gi tilbud.
- (2) I en begrenset anbudskonkurranse kan alle interesserte leverandører levere en forespørsel om å delta i konkurransen. Bare de leverandørene som blir invitert av oppdragsgiveren, kan gi tilbud.
- (3) Det er ikke tillatt å gjennomføre forhandlinger.

§ 23-7. *Gjennomføring av konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring og konkurranse om innovasjonspartnerskap*

- (1) I en konkurranse med forhandling etter en forutgående kunngjøring og konkurranse om innovasjonspartnerskap kan alle interesserte leverandører levere en forespørsel om å delta i konkurransen. Bare de leverandørene som blir invitert av oppdragsgiveren, kan gi tilbud.
- (2) Oppdragsgiveren skal forhandle med alle leverandørene, med mindre han reduserer antallet tilbud som det forhandles om, jf. § 23-11. Forhandlingene kan gjelde alle sider ved tilbudet. Det er ikke tillatt å forhandle om tildelingskriteriene og absolutte krav.
- (3) Eventuelle endringer i konkurransegrunnlaget som følge av forhandlingene skal umiddelbart sendes til alle de gjenværende leverandørene. I etterkant av slike endringer skal oppdragsgiveren gi leverandørene tilstrekkelig tid til eventuelt å gi reviderte tilbud.

- (4) Oppdragsgiveren skal avslutte forhandlingene ved å sette en felles frist for mottak av endelige tilbud fra de gjenværende leverandørene. Det er ikke tillatt å forhandle om de endelige tilbudene.
- (5) Ved konkurranse med forhandling etter en forutgående kunngjøring kan oppdragsgiveren tildele kontrakten uten å gjennomføre forhandlinger dersom han har forbeholdt seg denne retten i kunngjøringen eller invitasjonen til å bekrefte interesse.
- (6) Ved gjennomføringen av innovasjonspartnerskapet skal oppdragsgiveren følge reglene i § 26-8. Oppdragsgiveren kan inngå innovasjonspartnerskap med en eller flere partnere som gjennomfører separate forsknings- eller utviklingsaktiviteter.

§ 23-8. Gjennomføring av konkurransepreget dialog

- (1) I en konkurransepreget dialog kan alle interesserte leverandører levere en forespørsel om å delta i konkurransen. Bare de leverandørene som blir invitert av oppdragsgiveren, kan delta i dialogen.
- (2) Oppdragsgiveren skal innlede dialog med alle leverandørene, med mindre han reduserer antallet løsninger, jf. § 23-11. Formålet med dialogen skal være å identifisere og definere hvordan oppdragsgiverens behov best kan oppfylles. Oppdragsgiveren kan drøfte alle sider ved anskaffelsen med leverandørene i dialogen.
- (3) Oppdragsgiveren kan tilby premier eller betaling til leverandørene som deltar i dialogen.

§ 23-9. Avslutning av konkurransepreget dialog

- (1) Når oppdragsgiveren har funnet de løsningene som kan oppfylle hans behov, skal han avslutte dialogen. Oppdragsgiveren skal invitere de gjenværende leverandørene i dialogen til å gi endelige tilbud basert på løsningene de har fremlagt og presisert i dialogen. De endelige tilbudene skal inneholde alle elementene som er obligatoriske og nødvendige for å gjennomføre løsningene.
- (2) På forespørsel fra oppdragsgiveren kan leverandørene avklare, presisere og optimere tilbudene. Avklaringene kan ikke innebære endringer i grunnleggende sider ved tilbudene eller anskaffelsesdokumentene, inkludert behovene og kravene oppdragsgiveren har fastsatt, dersom det er sannsynlig at slike endringer fører til konkurransevriddning eller forskjellsbehandling.
- (3) Oppdragsgiveren kan ferdigforhandle kontraktvilkårene med den valgte leverandøren for å få bekreftet finansielle forpliktelser eller andre vilkår i tilbudet. Forhandlingene kan ikke føre til endringer i grunnleggende sider ved tilbudet eller anskaffelsesdokumentene, inkludert behovene og kravene oppdragsgiveren har fastsatt, dersom det er risiko for at slike endringer fører til konkurransevriddning eller forskjellsbehandling.

§ 23-10. Fellesregler om gjennomføring av forhandlinger og dialog

- (1) Oppdragsgiveren skal behandle leverandørene likt i forhandlingene eller dialogen. Oppdragsgiveren kan ikke på en diskriminerende måte gi opplysninger som kan gi noen leverandører en fordel fremfor andre.
- (2) Under forhandlingene eller dialogen skal oppdragsgiveren ikke uten samtykke gi de øvrige leverandørene tilgang til løsninger eller andre fortrolige opplysninger som en leverandør har gitt. Et samtykke skal gjelde de bestemte opplysningene som oppdragsgiveren planlegger å gi tilgang til.
- (3) På forespørsel fra en berørt leverandør skal oppdragsgiveren snarest mulig, og senest 15 dager etter mottak av forespørselen, gi alle de berørte leverandørene en skriftlig meddelelse om gjennomføringen av forhandlingene eller dialogen.

§ 23-11. Reduksjon av antallet tilbud eller løsninger

(1) I en konkurranse med forhandling etter en forutgående kunngjøring, en konkurranse om innovasjonspartnerskap og en konkurransepreget dialog, kan oppdragsgiveren beslutte at forhandlingene eller dialogen skal skje i flere faser for å redusere antallet tilbud eller løsninger. Slike reduksjoner skal foretas på grunnlag av tildelingskriteriene.

(2) Oppdragsgiveren skal angi om han forbeholder seg retten til å redusere antallet tilbud eller løsninger, i kunngjøringen eller invitasjonen til å bekrefte interesse.

(3) I den siste fasen av forhandlingene eller dialogen skal antallet tilbud eller løsninger være tilstrekkelig til å sikre reell konkurranse. Dette gjelder bare i den utstrekning det foreligger et tilstrekkelig antall gjenværende tilbud eller løsninger.

(4) Oppdragsgiveren kan redusere antallet tilbud eller løsninger første gang i forkant av forhandlingene eller dialogen, dersom han har forbeholdt seg denne retten i anskaffelsesdokumentene.

(5) Oppdragsgiveren skal snarest mulig gi leverandørene som har fått sine tilbud eller sine løsninger forkastet, en skriftlig meddelelse om dette. Meddelelsen skal inneholde en kort begrunnelse.

Kapittel 24. Avvisning

Avvisning på grunn av formalfeil

§ 24-1. Avvisning på grunn av formalfeil

(1) Oppdragsgiver skal avvise en leverandør eller et tilbud

- a) når tilbudet ikke er mottatt innen tilbudsfristen
- b) når forespørselen om å delta i konkurransen eller tilbudet er levert i strid med kravene til kommunikasjonsmiddel.

(2) Oppdragsgiveren kan avvise en leverandør eller et tilbud

- a) når forespørselen om å delta i konkurransen ikke er mottatt innen fristen
- b) når forespørselen om å delta i konkurransen eller tilbudet ikke oppfyller kravene til utforming som oppdragsgiveren har fastsatt

Avvisning på grunn av forhold ved leverandøren

§ 24-2. Avvisning på grunn av forhold ved leverandøren

(1) Oppdragsgiveren skal avvise en leverandør

- a) som ikke oppfyller kvalifikasjonskravene;
- b) når oppdragsgiveren er kjent med at leverandøren ikke har oppfylt sine forpliktelser til å betale skatter, avgifter og trygdeavgifter i den staten han er etablert, eller i Norge, og dette er slått fast ved en rettskraftig dom eller et endelig forvaltningsvedtak, med mindre avvisningen vil være klart uforholdsmessig;
- c) når det foreligger inhabilitet som oppdragsgiveren ikke kan avhjelpe med mindre inngripende tiltak, jf. § 7-5;
- d) som har deltatt i forberedelsen av konkurransen og med dette oppnådd en urimelig konkurransefordel som ikke kan avhjelpes med mindre inngripende tiltak, jf. § 12-2. Før leverandøren avvises, skal oppdragsgiveren gi ham en mulighet til å sannsynliggjøre at deltakelsen i forberedelsen ikke vil medføre konkurransevridning.

(2) Oppdragsgiveren skal også avvise en leverandør når han er kjent med at leverandøren er rettskraftig dømt eller har vedtatt et forelegg for følgende straffbare forhold:

- a) deltakelse i en kriminell organisasjon
- b) korrupsjon

- c) bedrageri
 - d) terrorhandlinger eller straffbare handlinger med forbindelse til terroraktivitet
 - e) hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme
 - f) barnarbeid og andre former for menneskehandel.
- (3) Oppdragsgiveren kan avvise en leverandør, med mindre avvisningen vil være uforholdsmessig,
- a) når oppdragsgiveren er kjent med at leverandøren ikke har oppfylt sine forpliktelser til å betale skatter, avgifter og trygdeavgifter i den staten han er etablert, eller i Norge, i andre tilfeller enn dem som er nevnt i første ledd bokstav b;
 - b) som er konkurs, gjenstand for insolvensbehandling eller under avvikling, har fått tvungen gjeldsordning eller stanset forretningsførselen, har sine aktiva forvaltet av en konkursforvalter eller retten, eller er i en tilsvarende prosess;
 - c) når oppdragsgiveren kan dokumentere at leverandøren har begått alvorlige eller gjentatte brudd på bestemmelser om miljø, arbeidsforhold og sosiale forhold som følger av nasjonale regler, EØS-regler, tariffavtaler eller internasjonale avtaler som angitt i vedlegg 5;
 - d) når det foreligger en interessekonflikt mellom oppdragsgiveren og leverandøren som kan ha negativ innvirkning på kontraktoppfyllelsen;
 - e) når oppdragsgiveren har klare holdepunkter for at leverandøren har inngått avtaler med hensikt å vri konkurransen;
 - f) som tidligere har begått et vesentlig kontraktsbrudd i forbindelse med oppfyllelsen av en kontrakt med en oppdragsgiver som er omfattet av anskaffelsesloven. Dette forutsetter at bruddet har ført til heving av kontrakten, erstatning eller lignende sanksjoner;
 - g) som har gitt grovt uriktige eller misvisende opplysninger som kan få vesentlig innflytelse på oppdragsgiverens beslutninger om avvisning, utvelgelse eller tildeling, eller som har unnlatt å gi slike opplysninger;
 - h) som har forsøkt å påvirke oppdragsgiverens beslutninger eller få tilgang til fortrolige opplysninger som kan gi leverandøren en urettmessig konkurransefordel;
 - i) når oppdragsgiveren kan dokumentere at leverandøren for øvrig har begått alvorlige feil som medfører tvil om hans yrkesmessige integritet.
- (4) Oppdragsgiveren kan unnlate å avvise en leverandør etter første ledd bokstav b, c eller d eller annet ledd når allmenne hensyn gjør det nødvendig å inngå kontrakten med leverandøren.
- (5) Avvisning etter denne bestemmelsen kan skje for handlinger eller unnlater som er foretatt både før og under konkurransen.

0 Endret ved forskrift 20 des 2016 nr. 1744 (i kraft 1 jan 2017).

§ 24-3. Identifikasjon

- (1) Ved vurderingen av om en leverandør skal avvises etter § 24-2 annet ledd, skal oppdragsgiveren sidestille feil eller overtredelser begått av en person i leverandørens administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan, eller som har kompetanse til å representere, kontrollere eller treffe beslutninger i slike organer, med feil eller overtredelser begått av leverandøren selv.
- (2) Ved vurderingen av om en leverandør kan eller skal avvises etter øvrige regler i § 24-2, kan oppdragsgiveren sidestille feil eller overtredelser begått av personer som nevnt i første ledd, med feil eller overtredelser begått av leverandøren selv.
- (3) Ved vurderingen av om en leverandør kan eller skal avvises etter § 24-2, kan feil eller overtredelser begått av en annen juridisk person sidestilles med feil eller overtredelser begått av leverandøren selv. Avvisning i slike tilfeller skal særlig bero på en vurdering av graden av tilknytning mellom virksomhetene, inkludert personfellesskap og styrefellesskap, og omgåelsesbetraktninger.

§ 24-4. Utskiftning av underleverandører

(1) Dersom oppdragsgiveren i løpet av konkurransen blir kjent med at en underleverandør er i en situasjon som nevnt i § 24-2 første ledd bokstav b til d eller annet ledd, skal han kreve at leverandøren skifter ut underleverandøren.

(2) Dersom oppdragsgiveren i løpet av konkurransen blir kjent med at en underleverandør er i en situasjon som nevnt i § 24-2 tredje ledd, kan han kreve at leverandøren skifter ut underleverandøren.

(3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for underleverandører som leverandøren engasjerer etter at kontrakt er inngått og som er i en situasjon som nevnt i § 24-2 første ledd bokstav b, annet eller tredje ledd, når oppdragsgiveren har krevd dokumentasjon for slike forhold etter fjerde ledd.

(4) Dersom oppdragsgiveren ønsker å kontrollere om en underleverandør er i en situasjon som nevnt i § 24-2, kan han kreve at leverandøren fremlegger dokumentasjon etter § 24-7, jf. § 17-1. For underleverandører som blir engasjert etter at kontrakten er inngått, kan oppdragsgiveren kreve at leverandøren fremlegger attester eller annen dokumentasjon i stedet for egenerklæringer.

(5) Dersom en leverandør støtter seg på kapasiteten til en underleverandør for å oppfylle kvalifikasjonskravene, jf. § 16-10, gjelder i stedet bestemmelsen i § 16-10 tredje ledd.

§ 24-5. Tiltak for å unngå avvisning etter § 24-2

(1) Oppdragsgiveren kan ikke avvise en leverandør etter § 24-2 annet ledd eller tredje ledd bokstav c, e, f og i, dersom leverandøren kan dokumentere å ha gjennomført følgende tiltak som viser at han likevel har den nødvendige integriteten som kontraktspart:

- a) betalt erstatning som leverandøren er pålagt for eventuelle tap som følge av forholdet, eller gitt tilsagn om slik betaling,
- b) aktivt samarbeidet med ansvarlige myndigheter for å klargjøre fakta og omstendigheter ved forholdet og
- c) truffet egnede tekniske, organisatoriske og personalmessige tiltak for å forebygge gjentakelser.

(2) Ved vurderingen av om tiltakene som nevnt i første ledd er tilstrekkelige, skal oppdragsgiveren legge vekt på grovheten av og de særlige omstendighetene ved feilen eller overtredelsen. Dersom oppdragsgiveren ikke vurderer tiltakene som tilstrekkelige, skal han gi leverandøren en begrunnelse.

(3) Oppdragsgiveren kan ikke avvise en leverandør etter § 24-2 første ledd bokstav b eller tredje ledd bokstav a dersom leverandøren har betalt skyldige beløp, inkludert renter og bøter, eller inngått en bindende betalingsavtale.

§ 24-6. Avvisningsperiode

(1) Oppdragsgiveren kan avvise en leverandør etter § 24-2 annet ledd i inntil fem år fra datoen for den rettskraftige dommen eller vedtakelsen av forelegget.

(2) Oppdragsgiveren kan avvise en leverandør etter § 24-2 tredje ledd bokstav c, e, f og i, i inntil tre år fra den relevante hendelsen.

§ 24-7. Dokumentasjon for fravær av avvisningsgrunner

(1) Oppdragsgiveren skal godta følgende dokumentasjon som tilstrekkelig bevis for at det ikke foreligger avvisningsgrunner:

- a) vandelsattest eller et tilsvarende dokument utstedt av et kompetent organ i leverandørens hjemstat eller den staten hvor leverandøren er etablert, som viser at det ikke foreligger avvisningsgrunner som nevnt i § 24-2 annet ledd

- b) attest utstedt av et kompetent organ i leverandørens hjemstat eller den staten hvor leverandøren er etablert, som viser at det ikke foreligger avvisningsgrunner som nevnt i § 24-2 første ledd bokstav b og tredje ledd bokstav a og b.

(2) Dersom det ikke utstedes dokumenter som nevnt i første ledd i leverandørens hjemstat eller den staten hvor han er etablert, eller dersom de ikke dekker alle avvisningsgrunnene som nevnt i § 24-2 første ledd bokstav b, annet ledd og tredje ledd bokstav a og b, skal oppdragsgiveren godta det europeiske egenerklæringsskjemaet som tilstrekkelig bevis. Oppdragsgiveren kan kreve at leverandøren i stedet skal fremlegge en erklæring avgitt under ed eller en forsikring avgitt for et kompetent organ i leverandørens hjemstat eller den stat hvor han er etablert, når dette er angitt i anskaffelsesdokumentene.

Avvisning på grunn av forhold ved tilbudet

§ 24-8. Avvisning på grunn av forhold ved tilbudet

- (1) Oppdragsgiveren skal avvise et tilbud som
- ikke kan anses bindende
 - inneholder vesentlige avvik fra anskaffelsesdokumentene
 - er unormalt lavt i forhold til ytelsen, jf. § 24-9, fordi det ikke oppfyller bestemmelser om miljø, arbeidsforhold og sosiale forhold som følger av nasjonale regler, EØS-regler, tariffavtaler eller internasjonale avtaler som angitt i vedlegg 5.
- (2) Oppdragsgiveren kan avvise et tilbud som
- inneholder avvik fra anskaffelsesdokumentene eller uklarheter som ikke må anses ubetydelige
 - er unormalt lavt i forhold til ytelsen, jf. § 24-9, av andre grunner enn dem som er nevnt i første ledd bokstav c
 - ikke oppfyller bestemmelser om miljø, arbeidsforhold og sosiale forhold som følger av nasjonale regler, EØS-regler, tariffavtaler eller internasjonale avtaler som angitt i vedlegg 5
 - overstiger oppdragsgiverens budsjett som er dokumentert fastsatt før iverksettelse av konkurransen
 - oppdragsgiveren for øvrig ikke kan akseptere fordi det foreligger lignende forhold som i bokstav a til d.

§ 24-9. Unormalt lave tilbud

- (1) Dersom et tilbud virker unormalt lavt i forhold til ytelsen, skal oppdragsgiveren skriftlig kreve at leverandøren redegjør for tilbudets sammensetning, for eksempel i form av opplysninger om
- besparelsene ved fremstillingsmåten, utførelsen av tjenestene eller byggemetoden
 - tekniske løsninger eller usedvanlig fordelaktige vilkår som er tilgjengelige for leverandøren
 - ytelsens nyskapende karakter
 - oppfyllelsen av bestemmelser om miljø, arbeidsforhold og sosiale forhold som følger av nasjonale regler, EØS-regler, tariffavtaler eller internasjonale avtaler som angitt i vedlegg 5
 - eventuell offentlig støtte han har mottatt.
- (2) Oppdragsgiveren kan bare avvise tilbudet dersom pris- eller kostnadsnivået ikke kan forklares i tilstrekkelig grad ut fra opplysningene.
- (3) Dersom oppdragsgiveren finner at et tilbud er unormalt lavt fordi leverandøren har mottatt offentlig støtte, kan han ikke avvise tilbudet dersom leverandøren kan dokumentere at støtten er forenelig med EØS-avtalen. Dersom oppdragsgiveren avviser leverandøren på dette grunnlaget, skal han informere EFTAs overvåkinsorgan.
- (4) Oppdragsgiveren skal fastsette en rimelig frist for mottak av redegjørelser og dokumentasjon som nevnt i første og tredje ledd.

Fremgangsmåten ved avvisning

§ 24-10. Fremgangsmåten ved avvisning

- (1) Oppdragsgiveren skal ta stilling til spørsmålet om avvisning snarest mulig. Avvisning kan skje på ethvert tidspunkt i konkurransen når det viser seg at vilkårene for avvisning er oppfylt.
- (2) Oppdragsgiveren kan utsette avgjørelsen om avvisning til han har foretatt eventuelle avklaringer etter § 23-5. I en konkurranse med forhandling, konkurranse om innovasjonspartnerskap eller konkurransepreget dialog kan oppdragsgiveren utsette avgjørelsen om avvisning etter § 24-8 første ledd bokstav a og c eller annet ledd til han har avsluttet forhandlingene eller dialogen.
- (3) Oppdragsgiveren skal snarest mulig gi leverandøren en skriftlig meddelelse om avvisningen. Meddelelsen skal inneholde en kort begrunnelse.

Kapittel 25. Avslutning av konkurransen

§ 25-1. Meddelelse om valg av leverandør og begrunnelse

- (1) Oppdragsgiveren skal skriftlig og samtidig gi de berørte leverandørene en meddelelse om valget av leverandør for kontrakten inngås. Oppdragsgiveren skal gi en begrunnelse for valget og angi en karensperiode i meddelelsen.
- (2) Begrunnelsen skal inneholde navnet på den valgte leverandøren og en redegjørelse for det valgte tilbudets egenskaper og relative fordeler i samsvar med tildelingskriteriene.
- (3) Oppdragsgiveren kan unnta visse opplysninger fra begrunnelsen dersom utsendelse vil
 - a) hindre håndhevelsen av regler eller på annen måte være i strid med offentlige interesser,
 - b) skade bestemte offentlige eller private virksomheters legitime økonomiske interesser eller
 - c) skade konkurransen mellom leverandørene.
- (4) Dersom oppdragsgiveren finner at beslutningen om valg av leverandør er i strid med forskriften, kan beslutningen omgjøres frem til kontrakten er inngått.
- (5) Kontrakten anses inngått når begge parter har signert kontrakten.

§ 25-2. Karensperiode før inngåelse av kontrakt

- (1) Oppdragsgiveren kan tidligst inngå en kontrakt etter utløpet av en karensperiode som er fastsatt av oppdragsgiveren. Karensperioden skal være minst 10 dager regnet fra dagen etter at meddelelsen om valget av leverandør er sendt. Dersom oppdragsgiveren har gjort unntak fra kravet om bruk av elektronisk kommunikasjon, skal karensperioden være minst 15 dager.
- (2) Kravet om karensperiode gjelder ikke
 - a) når oppdragsgiveren ikke har plikt til å kunngjøre konkurranse, jf. § 13-3 og § 13-4
 - b) når den valgte leverandøren er den eneste berørte leverandøren
 - c) når oppdragsgiveren tildeler kontrakter under en rammeavtale
 - d) når oppdragsgiveren tildeler kontrakter under en dynamisk innkjøpsordning.

§ 25-3. Suspensjon av oppdragsgivers adgang til å inngå kontrakt

- (1) Ved begjæring om midlertidig forføyning etter oppdragsgiverens valg av leverandør, suspenderes oppdragsgiverens adgang til å inngå kontrakt
 - a) når oppdragsgiveren har fastsatt en karensperiode etter § 25-2 første ledd og begjæringen er fremsatt innen utløpet av karensperioden, eller

b) når oppdragsgiveren har publisert en intensjonskunngjøring etter § 21-5 og begjæringen er fremsatt innen ti dager regnet fra dagen etter datoen for kunngjøringen.

(2) Suspensjonen inntreer når begjæringen er forkynt for oppdragsgiveren. Oppdragsgiveren informeres om suspensjonsvirkningen ved forkynnelsen.

(3) Tingretten skal samtidig som begjæringen sendes til forkynnelse, beramme muntlige forhandlinger til behandlingen av begjæringen. Partene kan samtykke i at behandlingen i stedet skal være skriftlig.

(4) Suspensjonen varer inntil tingretten har tatt stilling til begjæringen. Suspensjonen opphører likevel tidligst ved utløpet av karensperioden eller etter ti dager regnet fra dagen etter datoen for intensjonskunngjøringen.

(5) Det inntreer ikke suspensjon ved anke over tingrettens avgjørelse.

§ 25-4. Avlysning av konkurransen

(1) Oppdragsgiveren kan avlyse konkurransen med øyeblikkelig virkning dersom det foreligger en saklig grunn.

(2) Oppdragsgiver skal snarest mulig gi leverandørene en skriftlig meddelelse om avlysningen. Meddelelsen skal inneholde en kort begrunnelse og eventuelle opplysninger om at han vil gjennomføre en ny konkurranse om den samme anskaffelsen.

§ 25-5. Anskaffelsesprotokoll

(1) Oppdragsgiveren skal føre protokoll for gjennomføringen av anskaffelsen.

(2) Protokollen skal inneholde følgende opplysninger i den utstrekning de er relevante:

- a) oppdragsgiverens navn og adresse
- b) en beskrivelse av hva som skal anskaffes, og den anslåtte verdien av anskaffelsen
- c) begrunnelsen for ikke å dele opp kontrakten
- d) begrunnelsen for å bruke konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring eller konkurransepreget dialog
- e) begrunnelsen for å bruke konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring eller anskaffelse uten konkurranse
- f) begrunnelsen for å bruke unntak fra kravet om bruk av elektronisk kommunikasjon ved mottak av tilbud
- g) navnet på leverandørene som har levert forespørsler om å delta i konkurransen
- h) navnet på leverandørene som er valgt ut i en konkurranse hvor det settes en grense for antallet deltakere, og begrunnelsen for utvelgelsen
- i) navnet på leverandørene som har levert tilbud
- j) navnet på leverandørene som er avvist, og begrunnelsen for å avvise deres forespørsler om å delta i konkurransen eller deres tilbud
- k) navnet på leverandørene som har fått sine tilbud forkastet, og begrunnelsen for reduksjonen
- l) opplysninger om tilfeller av inhabilitet eller konkurransevridning som følge av dialog med leverandører og eventuelle avhjelpende tiltak som er gjennomført
- m) navnet på den valgte leverandøren, begrunnelsen for valget og kontraktens verdi
- n) hvilke deler av kontrakten den valgte leverandøren planlegger at underleverandører skal utføre, og underleverandørenes navn, forutsatt at opplysningene er kjent
- o) begrunnelsen for at oppdragsgiveren avlyser konkurransen
- p) andre vesentlige forhold.

(3) Når oppdragsgiveren tildeler kontrakter under en rammeavtale, gjelder plikten til å føre protokoll bare når oppdragsgiveren gjenåpner konkurransen.

Kapittel 26. Rammeavtaler, dynamiske innkjøpsordninger og gjennomføring av innovasjonspartnerskap

Rammeavtaler

§ 26-1. Rammeavtaler

- (1) Oppdragsgiveren skal følge forskriften ved inngåelsen av en rammeavtale.
- (2) Oppdragsgiveren skal tildele kontrakter under en rammeavtale etter prosedyrene i § 26-2 eller § 26-3.
- (3) Bare de oppdragsgiverne som er klart identifisert i kunngjøringen eller invitasjonen til å bekrefte interesse, kan tildele kontrakter under rammeavtalen. Bare de leverandørene som er parter i rammeavtalen, kan tildeles kontrakter under rammeavtalen.
- (4) Oppdragsgiveren kan ikke inngå rammeavtaler for mer enn fire år, med mindre det foreligger særlige forhold, for eksempel knyttet til avtalens formål, investeringskostnader eller brukerens behov.
- (5) Ved tildeling av kontrakter under en rammeavtale kan ikke oppdragsgiveren foreta vesentlige endringer i kontraktsvilkårene i rammeavtalen.

0 Endret ved forskrift 19 des 2017 nr. 2247 (i kraft 1 jan 2018).

§ 26-2. *Rammeavtaler med én leverandør*

- (1) Under rammeavtaler med én leverandør skal oppdragsgiveren tildele kontrakter på grunnlag av kontraktsvilkårene i rammeavtalen.
- (2) Ved tildeling av kontrakt kan oppdragsgiveren kontakte leverandøren skriftlig og om nødvendig be ham om å utfylle tilbudet.

§ 26-3. *Rammeavtaler med flere leverandører*

- (1) Dersom en rammeavtale med flere leverandører fastsetter alle kontraktsvilkårene, skal oppdragsgiveren fastsette en fordelingsnøkkel for tildeling av kontrakter under rammeavtalen. Fordelingsnøkkelen skal være angitt i anskaffelsesdokumentene.
- (2) Dersom en rammeavtale med flere leverandører ikke fastsetter alle kontraktsvilkårene, skal oppdragsgiveren tildele kontrakter under rammeavtalen etter ny konkurranse mellom leverandørene.
- (3) Dersom en rammeavtale med flere leverandører fastsetter alle kontraktsvilkårene, kan oppdragsgiveren fastsette at han på nærmere spesifiserte vilkår likevel vil tildele kontrakter under rammeavtalen etter ny konkurranse mellom leverandørene. Der vilkårene for å gjenåpne konkurransen ikke er oppfylt, skal han tildele kontrakten i samsvar med prosedyren i første ledd.
- (4) Oppdragsgiveren skal gjenåpne konkurransen etter annet og tredje ledd på grunnlag av reglene som er angitt i anskaffelsesdokumentene for rammeavtalen. Dette kan være de samme reglene som ble brukt for å tildele rammeavtalen, eller andre regler. Oppdragsgiveren kan om nødvendig presisere reglene for å tilpasse dem til den bestemte kontrakten. Konkurransen skal gjennomføres på følgende måte:
 - a) Oppdragsgiveren skal skriftlig kontakte leverandørene som er i stand til å gjennomføre kontrakten.
 - b) Oppdragsgiveren skal fastsette en tilstrekkelig frist for mottak av tilbud. Ved fastsettelse av fristen skal oppdragsgiveren ta hensyn til kontraktens kompleksitet og tiden det tar for leverandørene å utarbeide tilbud.

- c) Leverandørene skal gi tilbud skriftlig, og oppdragsgiveren kan ikke åpne dem før utløpet av tilbudsfristen.
- d) Oppdragsgiveren skal tildele kontrakten til den leverandøren som har gitt det beste tilbudet på grunnlag av tildelingskriteriene angitt i anskaffelsesdokumentene for rammeavtalen.

Dynamiske innkjøpsordninger

§ 26-4. *Generelle regler om dynamiske innkjøpsordninger*

- (1) Oppdragsgiveren kan bruke en dynamisk innkjøpsordning til å anskaffe ytelser som ikke trenger særlige tilpasninger for å oppfylle hans krav, for eksempel hyllevarer.
- (2) Alle leverandører skal gis muligheten til å søke om opptak i ordningen under hele dens varighet.
- (3) Oppdragsgiveren skal gjennomføre ordningen som en fullt ut elektronisk prosess. All kommunikasjon skal skje ved bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler.
- (4) Ordningen kan deles inn i kategorier som er objektivt definert på grunnlag av egenskapene ved anskaffelsene som skal gjennomføres innenfor den enkelte kategori. Slike egenskaper kan blant annet være den maksimalt tillatte størrelsen på kontraktene eller det geografiske området hvor kontraktene skal utføres.
- (5) Oppdragsgiveren kan ikke kreve gebyr fra leverandørene for søknader om opptak i eller gjennomføringen av ordningen.

§ 26-5. *Etablering av en dynamisk innkjøpsordning*

- (1) Ved etableringen av en dynamisk innkjøpsordning skal oppdragsgiveren bruke en begrenset anbudskonkurranse.
- (2) Oppdragsgiveren skal kunngjøre etableringen av ordningen etter § 21-1 og § 21-2.
- (3) Oppdragsgiveren skal angi ordningens varighet i kunngjøringen. Oppdragsgiveren skal kunngjøre endringer i ordningens varighet
 - a) ved en kunngjøring som nevnt i annet ledd, dersom ordningen ikke avsluttes
 - b) ved en kunngjøring av kontraktsinngåelse, jf. § 21-6, dersom ordningen avsluttes.
- (4) Oppdragsgiveren skal gi gratis, direkte og ubegrenset elektronisk tilgang til konkurransegrunnlaget etter § 14-3 under hele ordningens varighet. Konkurransegrunnlaget skal inneholde følgende opplysninger:
 - a) hvilke ytelser og den anslåtte mengden oppdragsgiveren planlegger å anskaffe
 - b) eventuelle kategorier ordningen er delt inn i, egenskapene som definerer dem, og hvilke kvalifikasjonskrav som gjelder for hver enkelt kategori
 - c) andre opplysninger av betydning, inkludert hvordan ordningen virker, hvilket elektronisk utstyr som brukes, og tekniske ordninger og spesifikasjoner for tilkobling.

§ 26-6. *Opptak i en dynamisk innkjøpsordning*

- (1) Alle leverandører som oppfyller kvalifikasjonskravene, skal tas opp i den dynamiske innkjøpsordningen. Oppdragsgiveren kan ikke sette grenser for antallet leverandører som vil bli tatt opp i ordningen.
- (2) Oppdragsgiveren skal fastsette en frist for mottak av søknader om opptak i ordningen før han sender invitasjonene til å gi tilbud på den første anskaffelsen under ordningen. Fristen skal være minst 30 dager regnet fra den dagen oppdragsgiveren sender den alminnelige kunngjøringen til TED-databasen eller invitasjonen til å bekrefte interesse. Det gjelder ingen frist for mottak av søknader etter at oppdragsgiveren har sendt invitasjonen til å gi tilbud på den første anskaffelsen.

(3) Oppdragsgiveren skal kontrollere om en leverandør oppfyller kvalifikasjonskravene senest 10 virkedager etter mottak av søknaden om opptak i ordningen. Fristen kan forlenges til 15 virkedager i særlig begrunnede tilfeller, særlig når det er nødvendig for å vurdere supplerende dokumentasjon eller på annen måte kontrollere om leverandøren oppfyller kvalifikasjonskravene.

(4) Oppdragsgiveren kan fastsette en lengre frist enn angitt i tredje ledd i anskaffelsesdokumentene for å vurdere søknader som mottas før han sender ut den første invitasjonen til å gi tilbud under ordningen.

(5) Oppdragsgiveren skal snarest mulig informere leverandørene om de er tatt opp i ordningen.

§ 26-7. Anskaffelser under en dynamisk innkjøpsordning

(1) For hver anskaffelse under den dynamiske innkjøpsordningen skal oppdragsgiveren invitere alle leverandørene som er tatt opp i ordningen, til å gi tilbud, jf. § 23-2. Dersom ordningen er delt inn i kategorier, skal oppdragsgiveren bare invitere leverandørene som er tatt opp i kategorien som anskaffelsen gjelder.

(2) Oppdragsgiveren kan ikke sende invitasjonen til å gi tilbud på den første anskaffelsen før han har vurdert alle søknadene om opptak i ordningen som han har mottatt innen fristen i § 26-6 annet ledd.

(3) Fristen for mottak av tilbud skal være minst 10 dager fra den dagen invitasjonen ble sendt. Ikke-statlige oppdragsgivere kan fastsette en kortere frist i samarbeid med leverandørene som er tatt opp i ordningen, etter § 20-3 tredje ledd.

(4) Oppdragsgiveren skal velge tilbud på grunnlag av tildelingskriteriene i kunngjøringen eller invitasjonen til å bekrefte interesse. Tildelingskriteriene kan presiseres i invitasjonen til å gi tilbud.

(5) Oppdragsgiveren skal kunngjøre inngåelsen av kontrakten etter § 21-6 første ledd.

(6) Oppdragsgiveren kan på et hvilket som helst tidspunkt kreve at leverandørene som er tatt opp i ordningen, leverer en oppdatert egenerklæring, jf. § 17-1, senest etter fem virkedager. Under hele ordningens varighet gjelder § 17-1 tredje til sjette ledd.

Gjennomføring av innovasjonspartnerskap

§ 26-8. Gjennomføring av innovasjonspartnerskap

(1) Innovasjonspartnerskapet skal sette delmål for forsknings- og innovasjonsprosessen som partneren eller partnerne skal oppfylle.

(2) Innovasjonspartnerskapet skal struktureres i faser etter rekkefølgen av trinnene i forsknings- og innovasjonsprosessen. Prosessen kan inkludere produksjonen av varene, utførelsen av tjenestene eller ferdigstillingen av bygge- og anleggsarbeidene.

(3) Oppdragsgiveren skal sørge for at innovasjonspartnerskapets struktur, og særlig varigheten og verdien av dets faser, reflekterer graden av innovasjon i den foreslåtte løsningen og rekkefølgen av forsknings- og utviklingsaktivitetene som er nødvendige for å utvikle en innovativ løsning som foreløpig ikke er tilgjengelig på markedet. Den anslåtte verdien av varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som oppdragsgiver skal anskaffe, skal stå i forhold til investeringene som er nødvendige for å utvikle dem.

(4) Etter hvert trinn i prosessen kan oppdragsgiveren avslutte innovasjonspartnerskapet eller redusere antallet partnere ved å si opp individuelle kontrakter på grunnlag av de avtalte delmålene. Dette gjelder bare når oppdragsgiveren har beholdt seg denne retten og angitt vilkårene for å bruke den i anskaffelsesdokumentene.

(5) I et innovasjonspartnerskap med flere partnere kan oppdragsgiveren ikke uten samtykke gi de øvrige partnere tilgang til løsninger eller andre fortrolige opplysninger som en partner har gitt innenfor rammene av partnerskapet. Et samtykke skal gjelde de bestemte opplysningene som oppdragsgiveren planlegger å gi tilgang til.

(6) Oppdragsgiveren skal betale vederlag i passende avdrag til partneren eller partnerne i innovasjonspartnerskapet.

(7) Oppdragsgiveren kan bare anskaffe de utviklede varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene når de oppfyller de avtalte ytelsesmålene og ikke overstiger de avtalte maksimumskostnadene.

Kapittel 27. Elektroniske kataloger og elektroniske auksjoner

Elektroniske kataloger

§ 27-1. *Elektroniske kataloger*

(1) Oppdragsgiveren kan kreve eller tillate at leverandørene gir tilbud i form av en elektronisk katalog, eller at tilbudet omfatter en elektronisk katalog. Tilbud som gis i form av en elektronisk katalog, kan ledsages av andre dokumenter som gjør tilbudet fullstendig.

(2) Oppdragsgiveren skal angi i kunngjøringen eller invitasjonen til å bekrefte interesse om leverandørene skal eller kan gi tilbud i form av elektroniske kataloger. Oppdragsgiveren skal gi alle nødvendige opplysninger om format, hvilket elektronisk utstyr som brukes, og tekniske ordninger og spesifikasjoner for tilkobling i anskaffelsesdokumentene, jf. § 22-2 og § 22-5.

(3) Dersom oppdragsgiveren har inngått en rammeavtale med flere leverandører etter en konkurranse hvor tilbudene er gitt i form av elektroniske kataloger, kan han beslutte at gjenåpningen av konkurransen om en bestemt kontrakt skal skje på grunnlag av oppdaterte kataloger. Oppdragsgiveren skal i så fall

- a) invitere leverandørene til å levere katalogene på nytt, slik at de er tilpasset kravene til den bestemte kontrakten, eller
- b) informere leverandørene om at han har til hensikt å bruke opplysningene som er relevante for den bestemte kontrakten, i de allerede mottatte katalogene. Denne fremgangsmåten kan oppdragsgiveren bruke bare når han har opplyst om den i anskaffelsesdokumentene for rammeavtalen.

(4) Dersom oppdragsgiveren gjenåpner konkurransen om en bestemt kontrakt etter tredje ledd bokstav b, skal han informere leverandørene om datoen og klokkeslettet han vil hente ut opplysningene, og gi leverandørene muligheten til å nekte en slik uthenting. Før tildeling av kontrakten, skal oppdragsgiveren fremlegge opplysningene for den enkelte leverandøren og gi ham muligheten til å bekrefte eller avkrefte at tilbudet, basert på disse opplysningene, ikke inneholder feil.

(5) Dersom oppdragsgiveren har etablert en dynamisk innkjøpsordning, kan han kreve at leverandørene gir tilbud på en bestemt kontrakt i form av en elektronisk katalog. Oppdragsgiveren kan også inngå kontrakt etter tredje ledd bokstav b og fjerde ledd dersom søknaden om opptak i den dynamiske innkjøpsordningen inneholder en elektronisk katalog som oppfyller spesifikasjonene for katalogen og er levert i det formatet oppdragsgiveren har fastsatt. Når oppdragsgiveren informerer leverandørene om at han vil inngå kontrakt etter tredje ledd bokstav b, skal de ferdigstille katalogene.

Elektroniske auksjoner

§ 27-2. *Generelle regler om elektroniske auksjoner*

- (1) Ved en åpen anbuds konkurranse, begrenset anbuds konkurranse og konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring kan oppdragsgiveren avholde en elektronisk auksjon før tildeling av kontrakt. Dette gjelder bare når innholdet i konkurransegrunnlaget, særlig kravsspesifikasjonene, kan fastsettes nøyaktig og kvantifiseres.
- (2) Oppdragsgiveren kan ikke avholde en elektronisk auksjon ved anskaffelser av tjenester eller bygge- og anleggsarbeider som omfatter intellektuell innsats som gjør at tilbudene ikke kan rangeres med automatiske evalueringsmetoder.
- (3) Oppdragsgiveren kan avholde en elektronisk auksjon ved gjenåpning av konkurransen under en rammeavtale, jf. § 26-3 annet og tredje ledd, og ved tildeling av kontrakter under en dynamisk innkjøpsordning.

§ 27-3. Forberedelse av en elektronisk auksjon

- (1) Oppdragsgiveren skal strukturere den elektroniske auksjonen som en elektronisk prosess hvor leverandørene gjentatte ganger tilbyr lavere priser eller lavere verdier av kvantifiserbare elementer i tilbudet.
- (2) Auksjonen skal baseres på
 - a) pris alene dersom oppdragsgiveren skal velge tilbud på grunnlag av den laveste prisen
 - b) pris, verdier av kvantifiserbare elementer i tilbudet eller en kombinasjon av pris og slike verdier dersom oppdragsgiver skal velge tilbud på grunnlag av den laveste kostnaden eller det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet.
- (3) Dersom oppdragsgiveren skal avholde en elektronisk auksjon, skal han angi dette i kunngjøringen eller invitasjonen til å bekrefte interesse. Anskaffelsesdokumentene skal inneholde minst følgende opplysninger:
 - a) elementene hvis verdier er gjenstand for elektronisk auksjon, kvantifisert og uttrykt i tall eller prosentdel
 - b) eventuelle begrensninger på verdiene som leverandørene kan tilby, slik de fremgår av kravspesifikasjonene
 - c) hvilke opplysninger oppdragsgiveren vil gi leverandørene under gjennomføringen av auksjonen, og eventuelt når de vil motta disse opplysningene
 - d) relevante opplysninger om auksjonsprosessen, inkludert hvordan auksjonen skal avsluttes
 - e) vilkårene for tilbudsgivningen, særlig eventuelle krav til minste tillatte forskjeller mellom tilbudene
 - f) relevante opplysninger om det elektroniske utstyret som leverandørene skal bruke, og tekniske ordninger og spesifikasjoner for tilkobling.
- (4) Før oppdragsgiveren gjennomfører auksjonen, skal han evaluere tilbudene i henhold til tildelingskriteriene og deres angitte vekt.

§ 27-4. Gjennomføring av en elektronisk auksjon

- (1) Oppdragsgiveren skal samtidig invitere alle leverandørene som ikke er avvist, til å delta i den elektroniske auksjonen.
- (2) Invitasjonen skal inneholde følgende opplysninger:
 - a) en evaluering av leverandørens tilbud, jf. § 27-3 fjerde ledd;
 - b) den matematiske formelen som skal brukes til å rangere tilbudene automatisk på grunnlag av de nye prisene eller verdiene som leverandørene tilbyr. Dersom oppdragsgiveren skal velge tilbud på grunnlag av den laveste kostnaden eller det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet, skal formelen inneholde tildelingskriterienes vekt. Når vekten er angitt innenfor et område med et passende maksimalt utslag, skal oppdragsgiveren fastsette en bestemt verdi. Dersom oppdragsgiveren tillater alternative tilbud, skal han angi en egen formel for hvert alternative tilbud;
 - c) alle relevante opplysninger for individuell tilkobling, samt dato og klokkeslett for auksjonen.
- (3) Auksjonen kan tidligst begynne to virkedager etter at oppdragsgiveren sender invitasjonen.

(4) Auksjonen kan foregå i flere faser. I hver fase skal oppdragsgiveren umiddelbart gi leverandørene tilstrekkelige opplysninger til at de til enhver tid kan fastslå sin respektive rangering. Oppdragsgiveren kan gi opplysninger om tilbudte priser eller verdier dersom dette er angitt i konkurransegrunnlaget. Under auksjonen kan oppdragsgiveren også opplyse om antallet gjenværende deltakere, men ikke deres identitet.

§ 27-5. Avslutning av en elektronisk auksjon

(1) Oppdragsgiveren skal avslutte den elektroniske auksjonen på en eller flere av følgende måter:

- a) på den dagen og på det klokkeslettet som er angitt i konkurransegrunnlaget
- b) når oppdragsgiveren ikke mottar nye priser eller verdier som oppfyller kravene til minste tillatte forskjeller mellom tilbudene, innen fristen som oppdragsgiveren har satt for hvor lang tid som skal gå fra mottak av den sist tilbudte prisen eller verdien til auksjonen vil bli avsluttet
- c) når det angitte antallet faser er gjennomført.

(2) Dersom oppdragsgiveren vil avslutte auksjonen etter første ledd bokstav c, eventuelt kombinert med bokstav b, skal invitasjonen til å delta i auksjonen inneholde en tidsplan for hver fase.

(3) Etter at auksjonen er avsluttet, skal oppdragsgiveren velge tilbud etter § 18-1 på grunnlag av resultatet av auksjonen.

Kapittel 28. Endringer i kontrakten og oppsigelse

§ 28-1. Endringer som er tillatt

(1) Oppdragsgiveren kan foreta følgende endringer i en kontrakt uten å gjennomføre en ny konkurranse etter forskriften:

- a) endringer som foretas etter en endringsklausul som nevnt i § 19-1 annet ledd;
- b) endringer som gir en prisøkning som er lavere enn
 1. terskelverdiene i § 5-3, og
 2. 10 prosent av den opprinnelige kontraktsverdien for vare- og tjenestekontrakter eller 15 prosent av den opprinnelige kontraktsverdien for bygge- og anleggskontrakter.Dette gjelder bare når anskaffelsens overordnede karakter ikke blir endret. Dersom det foretas flere endringer etter hverandre, skal prisøkningen beregnes på grunnlag av den samlede prisøkningen som følge av alle endringene;
- c) endringer som gjelder nødvendige tilleggsleveranser som ikke inngikk i den opprinnelige kontrakten. Dette gjelder bare når:
 1. skifte av leverandøren ikke kan skje av tekniske eller økonomiske grunner, for eksempel fordi tilleggsleveransene må kunne erstatte eller være kompatible med eksisterende utstyr, software, tjenester eller installasjoner som ble anskaffet ved den opprinnelige kontrakten;
 2. skifte av leverandøren vil føre til betydelige vanskeligheter eller vesentlige ekstrakostnader for oppdragsgiveren; og
 3. prisøkningen ikke overstiger 50 prosent av den opprinnelige kontraktsverdien. Dersom det foretas flere endringer etter hverandre, gjelder denne begrensningen for hver enkelt endring. Slike endringer må ikke foretas for å omgå forskriften;
- d) endringer som er nødvendige som følge av omstendigheter som en aktsom oppdragsgiver ikke kunne forutse. Dette gjelder bare når
 1. anskaffelsens overordnede karakter ikke blir endret; og
 2. prisøkningen ikke overstiger 50 prosent av den opprinnelige kontraktsverdien. Dersom det foretas flere endringer etter hverandre, gjelder denne begrensningen for hver enkelt endring. Slike endringer må ikke foretas for å omgå forskriften;
- e) endringer som gjelder skifte av leverandøren ved at en ny leverandør helt eller delvis trer inn i den eksisterende leverandørens rettigheter og plikter som følge av en omstrukturering, for eksempel ved overtakelse, fusjon, oppkjøp eller konkurs. Dette gjelder bare når
 1. den nye leverandøren oppfyller de opprinnelige kvalifikasjonskravene,

2. det ikke foretas andre vesentlige endringer i kontrakten og
 3. skiftet av leverandøren ikke skjer for å omgå forskriften;
- f) endringer, uavhengig av verdi, som ikke er vesentlige, jf. § 28-2.

(2) Dersom kontrakten inneholder en prisindeksklausul, skal prisøkningen som følge av endringer etter første ledd bokstav b til d beregnes med utgangspunkt i den justerte prisen.

(3) Oppdragsgiveren skal kunngjøre endringer som nevnt i første ledd bokstav c og d etter § 21-1.

§ 28-2. Vesentlige endringer

En endring er ikke tillatt etter § 28-1 første ledd bokstav f dersom den fører til at innholdet i kontrakten blir vesentlig forskjellig fra den opprinnelige kontrakten. En endring er alltid vesentlig dersom den

- a) gjelder nye betingelser som, dersom de hadde vært en del av den opprinnelige konkurransen, ville ha ført til at andre leverandører potensielt kunne ha deltatt, eller at oppdragsgiveren kunne tildelt kontrakten til en annen leverandør,
- b) endrer kontraktens økonomiske balanse til fordel for leverandøren,
- c) utvider kontraktens omfang betydelig eller
- d) gjelder skifte av leverandøren i andre tilfeller enn dem som er nevnt i § 28-1 første ledd bokstav e.

§ 28-3. Oppsigelse i særlige tilfeller

Oppdragsgiveren kan si opp en kontrakt dersom

- a) det er foretatt vesentlige endringer i kontrakten som krever at oppdragsgiveren gjennomfører en ny konkurranse, jf. § 28-2,
- b) leverandøren på tidspunktet for tildeling av kontrakten var i en situasjon som nevnt i § 24-2 annet ledd eller
- c) EFTA-domstolen har slått fast at oppdragsgiveren har begått et brudd på EØS-avtalen som innebærer at oppdragsgiver ikke skulle ha inngått kontrakten med den valgte leverandøren.

Kapittel 29. Samordnede innkjøp

§ 29-1. Anskaffelser som gjennomføres i fellesskap

(1) Flere oppdragsgivere kan gjennomføre anskaffelser i fellesskap.

(2) Når flere oppdragsgivere gjennomfører anskaffelser i fellesskap i alle oppdragsgivernes navn, er de felles ansvarlige for å overholde forskriften. Dette gjelder også når en av oppdragsgiverne gjennomfører anskaffelsen på vegne av de andre oppdragsgiverne.

(3) Når flere oppdragsgivere gjennomfører deler av anskaffelsen i fellesskap, er de felles ansvarlige for å overholde forskriften bare for de delene som de gjennomfører i fellesskap. Hver av oppdragsgiverne er ansvarlige for å overholde reglene for de delene som de gjennomfører på egne vegne.

§ 29-2. Samordnede innkjøp med oppdragsgivere fra andre EØS-stater

(1) Oppdragsgiveren kan anskaffe ytelser fra eller gjennom en innkjøpssentral i en annen EØS-stat etter § 7-8. Innkjøpssentralen skal gjennomføre sine anskaffelser etter reglene i den staten hvor sentralen er lokalisert. Disse reglene skal også gjelde dersom oppdragsgiveren selv tildeler en kontrakt under en rammeavtale eller en dynamisk innkjøpsordning.

(2) Oppdragsgivere fra forskjellige EØS-stater kan i fellesskap inngå en kontrakt eller rammeavtale eller etablere en dynamisk innkjøpsordning. De kan også i fellesskap tildele kontrakter under en rammeavtale eller en dynamisk innkjøpsordning.

(3) Med mindre annet følger av en internasjonal avtale, skal oppdragsgivere som foretar en anskaffelse i fellesskap etter annet ledd, inngå en avtale som fastsetter

- a) oppdragsgivernes ansvarsområder og hvilke nasjonale regler som skal gjelde. Oppdragsgiverne kan fordele ansvaret til en eller flere av oppdragsgiverne og velge reglene i en EØS-stat hvor minst en av oppdragsgiverne er lokalisert. Fordelingen skal angis i anskaffelsesdokumentene; og
- b) den interne organiseringen av anskaffelsen, inkludert gjennomføringen av konkurransen, fordelingen av varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som skal anskaffes, og inngåelsen av kontrakter.

(4) Oppdragsgiveren anses å ha overholdt forskriften når han foretar en anskaffelse fra en oppdragsgiver som er ansvarlig for gjennomføringen av anskaffelsen etter tredje ledd.

(5) Når oppdragsgivere fra forskjellige EØS-stater har etablert en juridisk enhet som skal gjennomføre felles anskaffelser for oppdragsgiverne, kan de begrense samarbeidet til en bestemt periode, visse typer kontrakter eller til en eller flere bestemte kontrakter. Samarbeidet kan også gjelde for en ubestemt periode dersom dette er fastsatt i stiftelsesdokumentet. Følgende regler skal gjelde når den juridiske enheten gjennomfører anskaffelser:

- a) reglene i EØS-staten hvor enheten er lokalisert, eller
- b) reglene i EØS-staten hvor enheten utøver sine aktiviteter.

Det kompetente organet under den juridiske enheten skal beslutte hvilke nasjonale regler som skal gjelde.

(6) Oppdragsgiveren skal ikke bruke fremgangsmåtene i denne bestemmelsen for å unngå at nasjonale regler i lov eller forskrift skal gjelde.

Del IV. Anskaffelser av helse- og sosialtjenester

Kapittel 30. Anskaffelser av helse- og sosialtjenester

§ 30-1. Gjennomføring av konkurransen

(1) Oppdragsgiveren skal fastsette hvordan konkurransen skal gjennomføres i anskaffelsesdokumentene.

(2) Oppdragsgiveren skal gjennomføre konkurransen på en måte som innebærer at leverandørene behandles likt og gis mulighet til å bli kjent med de forholdene oppdragsgiveren vil vektlegge ved valg av leverandører til å delta i konkurransen og ved valg av tilbud.

(3) Oppdragsgiveren kan ta i betraktning særtrekkene ved ytelsen ved gjennomføringen av anskaffelsen, inkludert ved fastsettelsen av kravene til ytelsen, kontraktsvilkårene, kvalifikasjonskravene og tildelingskriteriene. Dette gjelder spesielt brukernes behov for kvalitet, kontinuitet, universell utforming, akseptable priser, tilgjengelighet og et helhetlig tjenestetilbud, kompetanse og erfaring, brukermedvirkning, ivaretagelse av brukernes integritet, mestring og deltakelse i samfunnet og mobilisering av ressurser i brukernes nærmiljø. Oppdragsgiveren kan også vektlegge sine behov for mangfold, kontinuitet og innovasjon.

(4) Oppdragsgiveren kan tildele kontrakter ved brukervalg. Brukervalg skal i så fall være det eneste tildelingskriteriet.

(5) Oppdragsgiveren kan inngå langvarige kontrakter dersom det er nødvendig på grunn av brukernes behov, kontraktens formål, investeringskostnader eller andre relevante grunner. Oppdragsgiveren kan inngå løpende kontrakter med oppsigelsesadgang.

(6) Kapittel 22 om kommunikasjon gjelder tilsvarende.

(7) § 10-5 om anskaffelsesprotokoll gjelder tilsvarende.

§ 30-2. Reserverte kontrakter for visse helse- og sosialtjenester

(1) Oppdragsgiveren kan reservere retten til å delta i konkurranser om helse- og sosialtjenester som angitt i vedlegg 4, til organisasjoner som oppfyller følgende vilkår:

- a) organisasjonens formål er å utføre offentlige oppdrag knyttet til slike tjenester;
- b) de ansatte eier eller medvirker i ledelsen av organisasjonen, eller de ansatte, brukere eller interessenter deltar aktivt i ledelsen;
- c) organisasjonens overskudd blir brukt til å oppnå organisasjonens mål. Eventuell utdeling eller omfordeling av overskudd skal skje i tråd med kravene til medvirkning eller deltakelse som nevnt i bokstav b; og
- d) organisasjonen har ikke hatt kontrakt om levering av de samme tjenestene i løpet av de siste tre årene med den samme oppdragsgiveren etter denne bestemmelsen.

(2) Kontraktslengden skal ikke overstige tre år.

(3) Kunngjøringen av konkurransen skal vise til denne bestemmelsen.

§ 30-2a. Kontrakter som reserveres for ideelle organisasjoner

(1) Oppdragsgivere kan reservere retten til å delta i konkurranser om helse- og sosialtjenester (som angitt i vedlegg 3) til ideelle organisasjoner dersom reservasjonen bidrar til å oppnå sosiale mål, fellesskapets beste og budsjettmessig effektivitet.

(2) Ideelle organisasjoner har ikke avkastning på egenkapital som hovedformål. De arbeider utelukkende for et sosialt formål for fellesskapets beste, og reinvesterer eventuelt overskudd i aktivitet som oppfyller organisasjonens sosiale formål. En ideell organisasjon kan i begrenset omfang drive kommersiell aktivitet som støtter opp om virksomhetens sosiale formål.

(3) Kunngjøringen av konkurransen skal vise til denne bestemmelsen.

0 Tilføyd ved forskrift 13 feb 2020 nr. 159 (i kraft 19 feb 2020).

§ 30-3. Kontrakter som reserveres for virksomheter med funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer

Oppdragsgiveren kan begrense konkurransen til virksomheter eller programmer som har som hovedformål å integrere funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer i arbeidslivet. Dette gjelder bare når minst 30 prosent av de ansatte i virksomheten eller programmet har en funksjonshemming eller er vanskeligstilte. Dersom oppdragsgiveren bruker denne muligheten, skal han angi dette i kunngjøringen.

§ 30-4. Tjenester til enkeltbrukere

Oppdragsgiveren er ikke forpliktet til å følge del IV, unntatt § 30-7, ved inngåelsen av kontrakter om helse- og sosialtjenester til enkeltbrukere, forutsatt at:

- a) det ikke er mulig å gjennomføre en forsvarlig konkurranse uten å gi ut taushetsbelagte opplysninger om brukeren, og
- b) brukeren ikke samtykker i å gi ut slike opplysninger, eller bare samtykker i å gi ut slike opplysninger til en eller flere bestemte leverandører.

§ 30-5. Kunngjøring av konkurranse

- (1) Oppdragsgiver som skal inngå en kontrakt, skal kunngjøre konkurransen på en av følgende måter, i samsvar med § 21-1:
 - a) ved en alminnelig kunngjøring
 - b) ved en forhåndskunngjøring.
- (2) Kunngjøringen skal minst inneholde en beskrivelse av hva som skal anskaffes, og en frist for mottak av forespørsler om å delta i konkurransen, å melde sin interesse eller mottak av tilbud.
- (3) Forhåndskunngjøringen skal angi at kontraktene vil bli inngått uten annen kunngjøring av konkurransen, og at interesserte leverandører inviteres til å melde sin interesse.
- (4) Kunngjøringsplikten gjelder ikke når vilkårene i § 13-3 og § 13-4 er oppfylt.

§ 30-6. Intensjonskunngjøring

Dersom oppdragsgiveren mener at han har hjemmel til å inngå en kontrakt uten å kunngjøre konkurransen i samsvar med § 30-5, kan han etter at valget av leverandør er besluttet, kunngjøre at kontrakten vil bli inngått ved å publisere en intensjonskunngjøring, i samsvar med § 21-1.

§ 30-7. Kunngjøring av kontraktsinngåelse

Når oppdragsgiveren har inngått en kontrakt, skal han kunngjøre kontraktsinngåelsen etter § 21-1 og § 21-6.

§ 30-8. Meddelelse om valg av leverandør og begrunnelse for valget

- (1) Oppdragsgiveren skal skriftlig og samtidig gi berørte leverandører en meddelelse om valget av leverandør før kontrakten inngås. Oppdragsgiveren skal gi en begrunnelse for valget og angi karenperioden i meddelelsen.
- (2) Begrunnelsen skal inneholde navnet på den valgte leverandøren og en redegjørelse for det valgte tilbudets egenskaper og relative fordeler i samsvar med tildelingskriteriene.
- (3) Oppdragsgiveren kan unnta visse opplysninger fra begrunnelsen dersom utsendelse vil
 - a) hindre håndhevelsen av regler eller på annen måte være i strid med offentlige interesser,
 - b) skade bestemte offentlige eller private virksomheters legitime økonomiske interesser eller
 - c) skade konkurransen mellom leverandørene.
- (4) Dersom oppdragsgiveren finner at beslutningen om valg av leverandør er i strid med forskriften, kan beslutningen omgjøres frem til kontrakten er inngått.
- (5) Kontrakten anses inngått når begge parter har signert kontrakten.

§ 30-9. Karenperiode for inngåelse av kontrakt

- (1) Oppdragsgiveren kan tidligst inngå en kontrakt etter utløpet av en karenperiode som er fastsatt av oppdragsgiveren. Karenperioden skal være minst 10 dager regnet fra dagen etter at meddelelsen om valget av leverandør er sendt. Dersom oppdragsgiveren har gjort unntak fra kravet om bruk av elektronisk kommunikasjon, skal karenperioden være minst 15 dager.
- (2) Kravet om karenperiode gjelder ikke når oppdragsgiveren ikke har plikt til å kunngjøre konkurransen, jf. § 30-5 fjerde ledd, eller når den valgte leverandøren er den eneste berørte leverandøren.

§ 30-10. Suspensjon av oppdragsgivers adgang til å inngå kontrakt

- (1) Ved begjæring om midlertidig forføyning etter oppdragsgiverens valg av leverandør, suspenderes oppdragsgiverens adgang til å inngå kontrakten
 - a) når oppdragsgiveren har fastsatt en karenperiode etter § 30-9 og begjæringen er fremsatt innen utløpet av karenperioden, eller
 - b) når oppdragsgiveren har publisert en intensjonskunngjøring etter § 30-6 og begjæringen er fremsatt innen ti dager regnet fra dagen etter datoen for kunngjøringen.
- (2) Suspensjonen inntreer når begjæringen er forkynt for saksøkte. Saksøkte informeres om suspensjonsvirkningen ved forkynnelsen.
- (3) Tingretten skal samtidig som begjæringen sendes til forkynnelse, beramme muntlige forhandlinger til behandlingen av begjæringen. Partene kan samtykke i at behandlingen i stedet skal være skriftlig.
- (4) Suspensjonen varer inntil tingretten har tatt stilling til begjæringen. Suspensjonen opphører likevel tidligst ved utløpet av karenperioden eller etter ti dager regnet fra dagen etter datoen for intensjonskunngjøringen.
- (5) Det inntreer ikke suspensjon ved anke over tingrettens avgjørelse.

Del V. Plan- og designkonkurranser

Kapittel 31. Plan- og designkonkurranser

§ 31-1. Definisjon

En plan- og designkonkurranse er en anskaffelsesprosedyre som gjør det mulig for oppdragsgiveren å få utarbeidet et planleggings- eller prosjekteringsarbeid, inkludert en design, gjennom en konkurranse der en jury kårer en eller flere vinnere. Oppdragsgiveren kan gjennomføre en plan- og designkonkurranse

- a) som skal lede til inngåelsen av en tjenestekontrakt med eller uten premier eller utbetalinger til deltakerne
- b) utelukkende med premier eller utbetalinger til deltakerne.

§ 31-2. Kunngjøring

- (1) Ved en plan- og designkonkurranse med en anslått verdi som er lik eller overstiger EØS-terskelverdiene i § 5-3 første ledd bokstav a eller b, jf. § 5-4 trettende ledd, skal oppdragsgiveren kunngjøre konkurransen etter § 21-1. Dersom oppdragsgiveren planlegger å inngå en etterfølgende tjenestekontrakt, jf. § 13-3 første ledd bokstav d eller § 13-4 bokstav g, skal han angi dette i kunngjøringen.
- (2) Ved en plan- og designkonkurranse med en anslått verdi på minst 1,3 millioner kroner ekskl. mva., men som ikke overstiger EØS-terskelverdiene i § 5-3 første ledd bokstav a eller b, jf. § 5-4 trettende ledd, skal oppdragsgiveren kunngjøre konkurransen etter § 8-17 første ledd bokstav a. Dersom oppdragsgiveren planlegger å inngå en etterfølgende tjenestekontrakt, jf. § 8-17 femte ledd bokstav a, skal han angi dette i kunngjøringen.
- (3) Oppdragsgiveren skal kunngjøre resultatet av en plan- og designkonkurranse med en anslått verdi som er lik eller overstiger EØS-terskelverdiene, jf. § 21-1 og § 21-6 fjerde ledd.

0 Endret ved forskrift 4 april 2018 nr. 533 (i kraft 6 april 2018).

§ 31-3. Organiseringen av en plan- og designkonkurranse og utvelgelsen av deltakere

- (1) Ved gjennomføringen av en plan- og designkonkurranse gjelder § 10-5, § 16-8, § 16-11 og kapittel 22 tilsvarende.

(2) Dersom oppdragsgiveren begrenser antallet deltakere i en plan- og designkonkurranse, skal han fastsette klare og ikke-diskriminerende utvelgelseskriterier. Antallet deltakere som oppdragsgiveren velger ut, skal være tilstrekkelig til å sikre reell konkurranse.

(3) Oppdragsgiveren skal i kunngjøringen angi kriteriene for juryens evaluering av planene og prosjektene.

§ 31-4. Juryen

(1) Juryen skal utelukkende bestå av fysiske personer som er uavhengige av deltakerne i konkurransen. Dersom oppdragsgiveren krever at deltakerne har særskilte faglige kvalifikasjoner, skal minst en tredjedel av medlemmene i juryen ha tilsvarende kvalifikasjoner.

(2) Juryen skal foreta selvstendige og uavhengige vurderinger.

(3) Deltakerne skal levere sine planer og prosjekter anonymt. Anonymiteten skal bevares frem til juryens beslutning eller uttalelse foreligger.

(4) Juryen skal evaluere planene og prosjektene i henhold til kriteriene angitt i kunngjøringen. Juryen skal dokumentere evalueringen i en protokoll som alle medlemmene skal signere. Protokollen skal inneholde juryens merknader og eventuelle spørsmål som krever klargjøring. Spørsmålene kan gjelde alle sider ved planene og prosjektene.

(5) Juryen kan be deltakerne om å svare på spørsmålene angitt i protokollen. Det skal føres et fullstendig referat av kommunikasjonen mellom medlemmene i juryen og deltakerne.

Del VI. Avsluttende bestemmelser

Kapittel 32. Avsluttende bestemmelser

§ 32-1. Ikrafttredelse

Forskriften gjelder fra 1. januar 2017. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser.

0 Endret ved forskrift 9 des 2016 nr. 1483.

§ 32-2. Overgangsregler

(1) Forskriften gjelder anskaffelser iverksatt etter forskriftens ikrafttredelse. En anskaffelse er iverksatt når den er kunngjort. En anskaffelse som ikke kunngjøres, er iverksatt når oppdragsgiveren har sendt ut en forespørsel til en eller flere leverandører om å melde sin interesse eller inngi tilbud i forbindelse med en planlagt anskaffelse.

(2) § 22-1 første ledd om kommunikasjon og informasjonsutveksling ved bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler trer i kraft:

- a) 1. april 2017 for innkjøpssentraler, jf. § 4-3 bokstav a
- b) 1. januar 2018 for statlige myndigheter
- c) 1. juli 2018 for andre oppdragsgivere.

(3) For kommunikasjon og informasjonsutveksling med leverandørene som foretas frem til tidspunktene angitt i annet ledd, kan følgende kommunikasjonsmidler brukes:

- a) elektroniske kommunikasjonsmidler i samsvar med kapittel 22
- b) ordinær postgang eller andre egnede forsendelsesmåter
- c) en kombinasjon av disse kommunikasjonsmidlene.

(4) Frem til tidspunktene angitt i annet ledd skal karenperioden for anskaffelser av særlige tjenester over EØS-terskelverdiene i § 5-3 annet ledd, anskaffelser etter del III og anskaffelser etter del IV være minst 10 dager dersom meddelelsen om valg av leverandør sendes med elektroniske kommunikasjonsmidler, eller minst 15 dager dersom den sendes med andre kommunikasjonsmidler.

0 Endret ved forskrift 20 april 2017 nr. 484 (i kraft 1 mai 2017).

Vedlegg 1. Bygge- og anleggsaktiviteter

Ved motstrid mellom CPV og NACE gjelder CPV-klassifikasjonen.

<i>NACE Rev. I¹</i>				
<i>Hovedavdeling F</i>			<i>Bygge- og anleggsvirksomhet</i>	<i>CPV-kode</i>
<i>Hovedgruppe</i>	<i>Gruppe</i>	<i>Undergruppe</i>	<i>Beskrivelse</i>	
45			Bygge- og anleggsvirksomhet	45000000
	45,1		Forberedende anleggsarbeid	45100000
		45,11	Nedrivning av bygninger og jordarbeid	45110000
		45,12	Prøvedrilling og -boring	45120000
	45,2		Deler av eller komplette byggekonstruksjoner samt anleggsarbeider	45200000
		45,21	Oppføring av bygninger og anleggsarbeider	45210000 Unntatt: -45213316 45220000 45231000 45232000
		45,22	Montasje av takkonstruksjoner og taktekking samt følgearbeid	45261000
		45,23	Bygging av veier, flyplasser og idrettsanlegg	45212212 og DA03 (offentlig*) 45230000 Unntatt: -45231000 -45232000 -45234115
		45,24	Anleggsarbeider i forbindelse med vannprosjekter	45240000
		45,25	Andre spesialiserte bygge- og anleggsarbeider	45250000 45262000
	45,3		Bygningsinstallasjonsarbeid	45300000
		45,31	Installasjon av elektriske ledninger og armaturer	45213316 45310000 Unntatt: -45316000
		45,32	Isoleringsarbeid	45320000
		45,33	Blikkenslager- og rørleggerarbeid	45330000
		45,34	Annet bygningsinstallasjonsarbeid	45234115 45316000 45340000

<i>NACE Rev. 1¹</i>				
<i>Hovedavdeling F</i>			<i>Bygge- og anleggsvirksomhet</i>	<i>CPV-kode</i>
<i>Hovedgruppe</i>	<i>Gruppe</i>	<i>Undergruppe</i>	<i>Beskrivelse</i>	
	45,4		Ferdigstillende bygningsarbeid	45400000
		45,41	Pussearbeid	45410000
		45,42	Snekkermonteringsarbeid	45420000
		45,43	Utførelse av gulvlegging og veggbekledning	45430000
		45,44	Maler- og glassarbeid	45440000
		45,45	Øvrige arbeider i forbindelse med ferdiggjøring av bygninger	45212212 og DA04 (private*) 45450000
	45,5		Utleie av entreprenørmateriell og -utstyr med operatør	45500000
		45,50	Utleie av entreprenørmateriell og -utstyr med operatør	45500000

1 Forordning (EØF) nr. 3037/90 av 9. oktober 1990 om statistisk klassifisering av økonomisk virksomhet innen De europeiske fellesskap.

* Jf. hovedgruppe D, gruppe A i EU-kommisjonens forordning (EF) nr. 213/2008 av 28. november 2007 om en felles klassifikasjon for offentlige innkjøp (CPV).

Vedlegg 2. Særlige tjenester

<i>CPV-kode</i>	<i>Beskrivelse</i>
75200000	Samfunnstjenester
79611000	Jobbsøkingstjenester
79622000	Formidling av hushjelpspersonal
79624000	Formidling av pleiepersonale
79625000	Formidling av medisinsk personale
98133000	Tjenester levert av sosiale medlemskapsorganisasjoner
98200000	Konsulenttjenester for likestilling
98500000	Lønnet arbeid i private husholdninger
75000000	Offentlig administrasjon, forsvars- og trygdetjenester
75124000	Administrative tjenester i forbindelse med rekreasjon, kultur og religion
79995000	Administrasjon av bibliotek
79995100	Arkiveringstjenester
79995200	Katalogisering
92000000–92700000	Rekreasjon, kultur og sport
79950000	Organisering av utstillinger, messer og kongresser
79951000	Organisering av seminarer

CPV-kode	Beskrivelse
79952000	Organisering av arrangement
79952100	Organisering av kulturarrangement
79953000	Organisering av festival
79954000	Organisering av selskap
79955000	Organisering av moteshow
79956000	Organisering av messer og utstillinger
79957000	Organisering av auksjoner
75300000	Obligatoriske trygdetjenester
75310000	Bidragstjenester
75311000	Sykebidrag
75312000	Bidrag i forbindelse med svangerskap og fødsel
75313000	Uføretrygd
75313100	Bidrag ved midlertidig uførhet
75314000	Arbeidsledighetstrygd
75320000	Pensjonsordninger for statlige ansatte
75330000	Familiebidrag
75340000	Barnebidrag
98000000	Andre kommunale, sosiale og personlige tjenester
98120000	Tjenester levert av fagforeninger
98132000	Tjenester levert av politiske organisasjoner
98133110	Tjenester utført av ungdomsorganisasjoner
98130000	Diverse medlemsorganisasjonstjenester
98131000	Religiøse tjenester
55100000–55410000	Hotelltjenester
55521000–55521200	Catering til private
55521100	Matombringningstjenester
55521200	Matleveransetjenester
55520000	Cateringvirksomhet
55522000	Catering til transportvirksomheter
55523000	Catering til andre virksomheter eller institusjoner
55524000	Catering til skoler
55510000	Kantinevirksomhet
55511000	Kantine- og annen kafeteriavirksomhet med begrenset adgang
55512000	Drift av kantiner
55523100	Tjenesteytelser i forbindelse med skolemåltider
79100000–79140000	Juridiske tjenester
75231100	Administrative tjenester vedrørende domstoler

<i>CPV-kode</i>	<i>Beskrivelse</i>
75100000–75120000	Offentlig forvaltning
75125000–75131000	Administrative tjenester vedrørende turisme, støttetjenester for staten, statlige tjenester
75200000–75231000	Samfunnstjenester
75240000–75252000	Tjenester vedrørende allmenn sikkerhet, lov og orden og brannvesen og redningstjenester
79430000	Krisehåndteringstjenester
98113100	Kjernefysiske sikkerhetstjenester
79700000–79723000	Etterforsknings- og sikkerhetstjenester
98900000	Tjenester utført av internasjonale organisasjoner og organer
98910000	Tjenester særskilt knyttet til internasjonale organisasjoner og organer
64000000	Post- og telekommunikasjonstjenester
64100000	Post- og budtjenester
64110000	Posttjenester
64111000	Posttjenester tilknyttet aviser og tidsskrifter
64112000	Posttjenester tilknyttet brev
64113000	Posttjenester tilknyttet pakker
64114000	Postkontortjenester
64115000	Utleie av postbokser
64116000	Poste restantetjenester
64122000	Interne post- og budtjenester
50116510	Regummiering av dekk
71550000	Smedtjenester

Vedlegg 3. Helse- og sosialtjenester

<i>CPV-kode</i>	<i>Beskrivelse</i>
85000000–85323000	Helse- og sosialtjenesteyting
85321000	Administrative tjenester i forbindelse med sosialtjenester
85322000	Kommunale handlingsprogrammer
98133100	Forbedring av samfunnet og støttetjenester til befolkningen
98513000–98514000	Arbeidskrafttjenester innen private husholdninger og husarbeid
75121000	Administrative utdanningstjenester
75122000	Administrative helsetjenester

<i>CPV-kode</i>	<i>Beskrivelse</i>
75123000	Administrative boligjenester
75231200	Tjenester tilknyttet forvaring eller rehabilitering av kriminelle
75231210–75231230	Tjenester i forbindelse med fengsling og fangeledsagelse og fengselstjenester
75231240	Tilsynsvergetjenester
80000000–80660000	Tjenester i forbindelse med trening og utdanning

Vedlegg 4. Helse- og sosialtjenester som er omfattet av § 30-2

<i>CPV-kode</i>	<i>Beskrivelse</i>
85000000–85323000	Helse- og sosial tjenesteyting
75121000	Administrative utdanningstjenester
75122000	Administrative helsetjenester
75123000	Administrative boligjenester

Vedlegg 5. Internasjonale konvensjoner

- ILOs konvensjon nr. 87 om foreningsfrihet og vern av organisasjonsretten
- ILOs konvensjon nr. 98 om retten til å organisere seg og til å føre kollektive forhandlinger
- ILOs konvensjon nr. 29 om tvangsarbeid
- ILOs konvensjon nr. 105 om avskaffelse av tvangsarbeid
- ILOs konvensjon nr. 138 om minstealder for adgang til sysselsetting
- ILOs konvensjon nr. 111 om diskriminering i sysselsetting og yrke
- ILOs konvensjon nr. 100 om lik lønn for mannlige og kvinnelige arbeidere for arbeid av lik verdi
- ILOs konvensjon nr. 182 om forbud mot og umiddelbare tiltak for å avskaffe de verste former for barnarbeid
- Wienkonvensjonen om beskyttelse av ozonlaget og Montrealprotokollen
- Baselkonvensjonen om kontroll av grensekryssende transport av farlig avfall og dets disponering
- Stockholmkonvensjonen om persistente organiske miljøgifter
- Rotterdamkonvensjonen om informasjon og forhåndssamtykke i handel med visse farlige kjemikalier.